

VOLUME 2

CİLT

ISSUE 1

SAYI

2023

JOURNAL OF INTERDISCIPLINARY
ENTREPRENEURSHIP AND
INNOVATION STUDIES

DİSİPLİNLERARASI GİRİŞİMCİLİK VE YENİLİKÇİLİK
ÇALIŞMALARI DERGİSİ

ISSN : 2822-6380

JINENIS.COM

Table of Contents/İçindekiler

<i>About the Journal/Dergi Hakkında</i>	<i>III</i>
<i>Aim & Scope/Amaçlar ve Kapsam.....</i>	<i>III</i>
<i>Samsun İlindeki Okul Öncesi Dönem Çocuklarına Yönelik Eğitim Girişimciliği Örnekleri 1</i>	
<i>Sınıf Öğretmenlerinin Yenilikçilik Düzeylerinin İncelenmesi.....</i>	<i>12</i>
<i>Ortaokul Öğrencilerinin Fiziksel Aktivite Düzeylerinin Farklı Takım Spor Branşlarında Adımsayar İle Belirlenmesi</i>	<i>31</i>
<i>Sosyal Girişimcilik Ve Kovid-19 Pandemisinde Sivil Toplum Kuruluşlarından Alışveriş Yapanların Özellikleri Üzerine Bir Araştırma.....</i>	<i>46</i>
<i>Okulöncesi Eğitimde Girişimcilik Ve Sosyal Girişimcilik Eğitimi.....</i>	<i>68</i>

Editors in Chief/ Baş Editörler

Prof. Dr. Kürşat Demiryürek, Ondokuz Mayıs University (OMU), Turkey

Assoc. Prof. Ali Kahramanoğlu, Ondokuz Mayıs University (OMU), Turkey

Layout Editors / Düzen Düzenleyici

Hadi Amiri, Ondokuz Mayıs University (OMU), Turkey

Final Reader Editor/ Son Okuyucu Editörü

Faruk Gülşen, Ondokuz Mayıs University (OMU), Turkey

About the Journal/Dergi Hakkında

Before the evaluation process, the editors inspect all articles with the 'Turnitin plagiarism program. The article acceptance requirement is 25%. Our journal uses a double-blind peer-review system. Those found suitable for evaluation are sent to at least two referees in the relevant field. The names of the referees are kept confidential, and the reports are kept for five years. If one of the referee reports is positive and the other is negative, the article can be sent to a third referee or the Editorial Board can review the referee reports and make the final decision. The authors take into account the criticism and suggestions of the referee and the Editorial Board. If there are issues that they do not agree with, they have the right to object together with their reasons. The referee list is published on the website at the end of each year.

Tüm makaleler değerlendirme sürecinden önce editörler tarafından 'Turnitin' intihal programı ile denetlenmektedir. Makale kabul şartı %25'tir. Dergimiz çift taraflı kör hakemlik sistemi kullanır. Değerlendirme için uygun bulunanlar, ilgili alanda en az iki hakeme gönderilir. Hakemlerin isimleri gizli tutulur ve raporlar beş yıl süreyle saklanır. Hakem raporlarından biri olumlu, diğeri olumsuz olduğu takdirde, yazı, üçüncü bir hakeme gönderilebilir veya Yayın Kurulu, hakem raporlarını inceleyerek nihai kararı verebilir. Yazarlar, hakem ve Yayın Kurulunun eleştirisi ve önerilerini dikkate alırlar. Katılmadıkları hususlar varsa, gerekçeleriyle birlikte itiraz etme hakkına sahiptirler. Hakem listesi her yılın sonunda web sayfasında yayımlanır.

Aim & Scope/Amaçlar ve Kapsam

JINENIS (Journal of Interdisciplinary Entrepreneurship and Innovation Studies) is a journal aiming to publish research articles/compilations of national and international researchers about the latest developments in the field of Entrepreneurship and innovation field from all disciplines.

JINENIS (Disiplinlerarası Girişimcilik ve Yenilikçilik Çalışmaları Dergisi), Girişimcilik ve Yenilikçilik alanında tüm disiplinlerden son gelişmeler hakkında gerek ulusal gerekse de uluslararası araştırmacıların araştırma makaleleri/derlemelerini yayınlamayı amaçlayan bir dergidir.

Samsun İlindeki Okul Öncesi Dönem Çocuklarına Yönelik Eğitim Girişimciliği

Örnekleri

Özlem Tezel *

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Girişimcilik ve Yenilikçilik Ana Bilim Dalı

<https://orcid.org/0000-0001-6918-6104>

*ozlemtezel698@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7780139>

Araştırma Makalesi

Makale Tarihiçesi:

Geliş tarihi: 2023/01/24

Kabul tarihi: 2023/02/30

Online Yayınlanma: 2023/03/31

Anahtar Kelimeler

Girişimci

Okul Öncesi

Eğitim

Samsun

ÖZET

Bu çalışmada Samsun ilindeki okul öncesi dönem çocuklarına yönelik eğitim girişimciliği örnekleri hakkında eğitim girişimcilerinin görüşlerinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu Samsun il merkezinde okul öncesi dönem çocuklarına yönelik eğitim hizmeti sunan 5 eğitim girişimcisinden oluşmaktadır. Çalışma grubundan alınan veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmanın sonunda katılımcıların eğitimin mevcut girişimcilik potansiyelinin keşfedilmesini ve kullanılmasını teşvik ettiğini düşündükleri, çocukları çok sevdikleri ve okul öncesi dönem çocuklarının hayatlarına dokunmaktan haz duydukları, onlarla atölye çalışması yapmaktan mutlu oldukları için eğitim girişimcisi olmaya karar verdikleri görülmüştür. Kullanılan yöntem ve tekniklerin okul öncesi dönem çocuklarına yönelik eğitim girişimciliğini diğer eğitim girişimlerinden ayırdığı, bu süreçte kaynak ve zamanı problemleri yaşadıkları, bunun için sektörün daha ileriye gitmesi adına kamu desteğine ihtiyaç duydukları belirlenmiştir.

Examples Of Educational Entrepreneurship For Pre-School Children in Samsun

Research article

Article History:

Received: 2023/01/24

Accept: 2023/02/30

Available online: 2023/03/31

Keywords:

Entrepreneur

Preschool

Education

Samsun

ABSTRACT

In this study, it is aimed to examine the views of educational entrepreneurs about the examples of educational entrepreneurship for preschool children in Samsun. The study group of the research consists of 5 education entrepreneurs who provide education services for preschool children in the city center of Samsun. The data obtained from the study group were analyzed using the content analysis method. At the end of the research, it was seen that the participants decided to become an education entrepreneur because they thought that education encourages the discovery and use of the existing entrepreneurial potential, they love children very much, they enjoy touching the lives of preschool children, and they are happy to do workshops with them. It has been determined that the methods and techniques used distinguish the educational entrepreneurship for preschool children from other educational initiatives, that they experience resource and time problems in this process, and that they need public support for the sector to move forward.

GİRİŞ

Girişimcilik; zaman, çaba ve finansal, psikolojik ve sosyal riskleri göz önünde bulundurarak yeni bir ürün ve hizmet geliştirmektir. Günümüzde girişimciliğin kapsamı, iş sektöründe yeni girişimler başlatma orijinal alanının ötesine genişlemiş durumdadır (Man, 2010). Girişimcilik alanındaki, sosyal girişimciler, kamu eğitimini dönüştürmek için özel bir potansiyele sahiptir. Eğitim girişimciliği, kamu eğitim sisteminde ve sistemin müşterilerine eğitim sağlama şekillerinde önemli bir değişiklik yaratmayı amaçlayan bir

girişimcilik türüdür. Eğitim girişimcileri kamu eğitim sistemindeki mevcut sorunlara yenilikçi çözümler bulmak için çalışırlar, bu zorlukları çözümedeki potansiyeli anlamak, sistemde gerçek bir değişiklik yaratma niyetine sahiptirler (Smith vd., 2006).

Okul öncesi eğitim veya erken çocukluk eğitimi literatürde geniş bir şekilde yer almakta ve araştırmacılar tarafından tamamlayıcı ve benzer şekillerde tanımlanmaktadır

Eğitim bilimciler bir çocuğun doğumdan ilkokula başlamasına kadar geçen süreye okul öncesi dönem, bu dönemde aldığı eğitime ise okul öncesi eğitimi adını vermektedir (Oktay, 1990). Poyraz'a (2003) göre eğitimin ilk aşaması olan okul öncesi eğitim, doğumdan 6 yaşına kadar olan çocukluk dönemini kapsayan, bu yaştaki çocukların bireysel özelliklerine ve gelişim düzeylerine uygun uyarıcı bir ortam için zengin bir fırsat sağlayan eğitimidir.

Erken çocukluk eğitimi, çocukların ihtiyaçlarını ortaya koymasından önemli bir eğitim basamağıdır. Bu aşamada çocukların gelişiminin doğru bir şekilde gözlemlenmesi ile çocukların gelecekteki ihtiyaçlarının doğru bir şekilde belirleneceği ve böylece çocukların gelişimlerinin önemli bir bölümünü yola çıktıklarında tamamlayacakları belirtilmektedir (Çoban ve Nacar, 2006). Bu dönem çocukların akranlarıyla ilişkiler kurarak bireysel ve sosyal gelişimlerini tamamlamaları açısından da oldukça önemlidir (Özbek, 2003).

Okul öncesi eğitimi insan yaşamının temelidir. Bu dönem, çocuğun gelişiminin en hızlı olduğu ve öğrenme yeteneğinin en yüksek olduğu dönemdir (Oktay, 2007). Bu eğitim sayesinde çocuklar çevrelerine karşı daha duyarlı bireyler haline gelebilirler. Aynı ortamda buldukları kişilere karşı daha saygılı olmayı öğrenirler ve bazı durumlarda grupla birlikte hareket etmeyi alışkanlık haline getirebilirler.

Sürekli değişen ve dinamik bir olgu olması nedeniyle girişimcilik kavramına yönelik tek bir tanımlama olmadığı açıktır. Araştırmacılar girişimciliği farklı şekillerde tanımlamışlardır. Bu tanımlamalardan birinde göre girişimcilik yeni bir ticari iş kurma veya geliştirme ve değer yaratmak için yeni bir ürün veya hizmet yaratma süreci olarak açıklanmaktadır (Bird, 1989). Diğer bir tanımlamaya göre girişimcilik; çevrenin sunduğu olanakları hissetme, bu sezgilerden hayaller yaratma, hayalleri projeye dönüştürme, projeleri hayata geçirme ve zenginlik üretmek insan hayatını kolaylaştırma yeteneğine sahip olmak şeklinde tanımlanmaktadır (Bozkurt, 2000). Girişimcilik türlerine baktığımızda ise; sosyal girişimcilik, sosyal girişimcilik, özel ve kamu sektöründe görülebilen sosyal değer yaratmaya yönelik yenilikçi bir faaliyettir (Austin vd., 2006). İç girişimcilik, başkalarıyla ilişkiler geliştirerek, yetenekleri ve değerleriyle bağlantı kurarak

ve karıştırarak, kendilerini keşfederek ve tatmin ederek bir organizasyon ağı içinde veya iş kurarak yeteneklerine cevap veren insanlarla başlayan bir girişimcilik türüdür (Top, 2006). Kamu girişimciliği ise; sosyal fırsat yaratmak için kamu ve özel sektöre ait kaynakların benzersiz bir kombinasyonu yoluyla vatandaşlara değer yaratma sürecidir (Soysal, 2015).

Eğitim girişimciliği en genel ifadesi ile eğitim sektöründe faaliyet gösteren girişimcilik alt türüdür. Topluma fayda sağlayan unsurların eğitim girişimcisi adıyla ele alınması girişimciliğin ekonominin yeni bir lokomotifini olarak görülmesi girişimcilik kavramının müthiş bir değişime uğradığını ortaya koymakta ve girişimciliğin yeniden değerlendirildiğini göstermektedir. Eğitim girişimcileri yenilikçi araçlar ve kapsamlı bir müfredat ile bilinçli yetişkinlerin çocuklarına eğitim vermeyi amaçlayan bir girişim olarak açıklanmaktadır (Berkowitz, 2000). Diğer taraftan girişimciliğin bir sonucu olarak tüm eğitim girişimcileri para elde eden işletmeler değildir. Gönüllü olarak eğitim alanına sunduğu hizmetle katma değer sağlayan kişilere de eğitim girişimcisi denilmektedir. Örneğin gönüllü olarak yaşlı ve genç eğitime katkı sağlayan kişilerden oluşan çalışanlar eğitim girişimcileridir. Küreselleşme ile birlikte ortaya çıkan yenedünya düzeni ve yeni ekonomik sistem bütün dünyada eğitim sektöründe köktenci bir değişimin yaşanmasına neden olmuştur. Ayrıca bilişim sektörünün yüksek ivmeli bir şekilde gelişmesi eğitim sistemini de kaçınılmaz bir şekilde etkilemiştir. Bu değişim hem dünyada hem de Türkiye'de eğitim girişimciliği alanında yeniliklerin ortaya çıkmasını sağlamıştır.

Küreselleşme ile birlikte ortaya çıkan yenedünya düzeni ve yeni ekonomik sistemin bir sonucu olarak bütün dünyada eğitim sektöründe köktenci bir değişimin yaşanmasına neden olan eğitim girişimciliği Türkiye'de henüz sınırlı sayıdaki çalışmada ele alınan bir kavramdır. Bu bağlamda bu çalışma girişimciliğin eğitimle etkileşimini girişimciliğin okul öncesi eğitimdeki iz düşümünü konu olarak ele almaktadır.

Tüm bu bilgiler değerlendirildiğinde, bu araştırmada eğitim alanında girişimcilik örneklerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla katılımcıların görüşlerine dayalı olarak aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- Katılımcıların eğitim ve girişimcilik arasındaki ilişki hakkında görüşleri nelerdir?
- Katılımcıların eğitim girişimcisi olma nedenleri nelerdir?
- Katılımcıların okul öncesi dönem çocuklarına yönelik eğitim girişimciliğinin diğer eğitim girişimciliklerinden ayrılan özellikleri hakkında görüşleri nelerdir?
- Katılımcıların karşılaştıkları zorluklar hakkında görüşleri nelerdir?
- Katılımcıların ihtiyaç duydukları kaynaklar hakkında görüşleri nelerdir?

•Katılımcıların eğitim girişimcisi olmanın avantajları ve dezavantajları hakkında görüşleri nelerdir?

•Katılımcıların eğitim girişimcisi olarak yerel otoritelerden ve karar vericilerden beklentileri hakkında görüşleri nelerdir?

Araştırmanın son bölümünde ise araştırma sonuçlarının benzer çalışmalarla tartışması yapılmış ve sonuç bölümü aktarılmıştır. Ayrıca eğitim girişimciliği alanında niteliğin artırılması konusunda çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

YÖNTEM

Samsun ilinde okul öncesi dönem çocuklarına yönelik eğitim girişimciliği örneklerine ilişkin eğitim girişimcilerinin görüşlerini ortaya çıkarmayı amaçlayan bu çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik model çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Fenomenolojik çalışmalarda katılımcıların olguyu yansıtabilecek asıl kişiler olması ve olguyu açıklayacak katılımcıların özenle seçilmesi oldukça önemlidir (Creswell, 2013). Bu doğrultuda bu çalışmada okul öncesi dönem çocuklarına yönelik eğitim girişimciliği örneklerini net bir şekilde ortaya koymak için birincil kişi olarak söz konusu eğitim girişimciliği örneklerini deneyimleyen eğitim girişimcileri araştırmaya dahil edilmiştir. Bu kapsamda araştırmanın çalışma grubunu 2022-2023 eğitim öğretim yılında Samsun ilinde okul öncesi dönem çocuklarına yönelik eğitim hizmeti sunan 5 kurumun yöneticisi oluşturmaktadır. Tablo 1, çalışma grubunun demografik dağılımını göstermektedir.

Tablo 1. Katılımcıların demografik dağılımı

Katılımcı	Cinsiyet	Medeni Durum	Yaş	Eğitim Durumu	Asıl Uzmanlık Alanı	Mevcut Meslek	Girişimcilik Eğitimi
K1	Erkek	Bekar	40	Lisans	Fen bilimleri öğretmeni	Ahşap atölyesi	Evet
K2	Kadın	Evli	33	Lisans	Bilgisayar Programcılığı	Amigurumi örgü oyuncak	Evet
K3	Erkek	Bekar	41	Lisans	Otomotiv Öğretmenliği	Çocuk tiyatrosu	Hayır
K4	Kadın	Evli	30	Yüksek Lisans	Klinik psikolog	Masal atölyesi	Hayır
K5	Kadın	Evli	29	Yüksek Lisans	Fen bilimleri öğretmeni	Robotik kodlama atölyesi	Evet

Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formundan yararlanılmıştır. Görüşme formunun oluşturulması sürecinde öncelikle ilgili literatür

taranmış, açık uçlu sorular hazırlanmış ve iki sektör temsilcisinin görüşlerinin yer aldığı pilot uygulama öncesinde eğitim bilimleri alanında iki uzmanın görüşleri alınmıştır. Son hali verilen görüşme formu, yazılı olarak yanıtlanması istenen gönüllü katılımcılara dağıtılmıştır.

Her bir görüşme ortalama 40 dakika sürmüştür ve katılımcıların izni ile görüşmeler kayıt altına alınmıştır. Daha sonra kayıtlar bilgisayar ortamına aktararak metin belgesine dönüştürülmüştür. Metin belgelerine dönüştürülen verileri analiz etmek için betimsel analiz kullanılmıştır. Analiz sırasında her bir katılımcının görüşü ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Daha sonra gerekli temalar oluşturulmuştur. Temalar belirlendikten sonra katılımcılar tarafından sıklıkla dile getirilen şaşırtıcı görüşler doğrudan alıntılarla gösterilmiştir.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Eğitim ve Girişimcilik Arasındaki İlişki

Araştırmanın ilk alt problemi kapsamında katılımcıların eğitim ve girişimcilik arasındaki ilişkiye dair görüşleri incelenmektedir. Eğitim ve girişimcilik arasındaki ilişkiye dair katılımcı görüşleri incelendiğinde katılımcılar girişimcilik ve eğitim arasında ekonomik büyüme, gelişme, yaratıcılık yenilikçilik ve bilgi düzeyi açısından doğrudan bir ilişki olduğunu ifade etmektedirler. Katılımcılar girişimcilik faaliyetlerinin amacına ulaşabilmesi için eğitim ile desteklenmesi gerektiğini bu eğitimin girişimcilik alanına yönelik bilgi ve deneyimin artmasını sağladığını vurgulamaktadırlar. Bununla ilişkili katılımcı görüşlerinden kesitler aşağıda sunulmaktadır.

Bence eğitim ve girişimcilik arasında ekonomik büyüme ve gelişme açısından doğrudan bir ilişki vardır. (K1)

Eğitim; bilgi düzeyi, yaratıcılığı, yenilikçiliği, dolayısıyla girişimciliği güçlendirmektedir. (K2)

Alınan eğitim doğru girişimcilik adımları ile senkronize edilebilirse amacına ulaşabilir. (K3)

Eğitim ve Girişimcilik Arasındaki İlişki

Araştırmanın ikinci alt problemi kapsamında katılımcıların eğitim girişimcisi olma nedenleri incelenmektedir. Eğitim girişimcisi olma nedenlerine dair katılımcı görüşleri incelendiğinde katılımcılar çocukların yaratıcılık, üretkenlik, sorumluk ve hayal dünyasından yararlanma adına bu sektöre girmeye karar verdiklerini ifade etmektedirler. Bu durum katılımcıların aşağıdaki görüşleri ile ortaya konulmaktadır.

Okul öncesinde STEM- AHŞAP- robotik ve deney atölyeleri yapıyorum. 2013 – 2014 yılında bir makalede Mercedes- BMV gibi firmaların okul öncesi öğrencilerine araba modeli çizdirdikleri (hayal güçlerinden- özgür düşüncelerinden destek aldıkları için) okuduğumda özellikle bu işin okul öncesinden başlaması olduğunu fark ettim... Çocukların hayal dünyası gerçekten çok farklı. Üretim yapacaksanız mutlaka onlarla sohbet etmeniz gerek. Bana söyledikleri her şeye olabilir yapabiliriz ancak bir programlı çalışma yapalım diyorum. (K1)

Okul öncesi çocuklar da üretkenlik, sorumluk ve hayal dünyasına katkısının çok yüksek olacağını düşünüyorum. (K2)

Okul Öncesi Dönem Çocuklarına Yönelik Eğitim Girişimciliğinin Diğer Eğitim Girişimciliklerinden Ayrılan Özellikleri

Katılımcılar ayrıca diğer eğitim girişimlerinden farklı olarak okul öncesi dönem çocuklarına yönelik eğitim girişimciliğinde her çocuğun kişisel ve gelişimsel özelliklerine uygun farklı yöntem ve tekniklerin kullanıldığını, bu nedenle bu alanda birbirinden farklı yöntem ve tekniklerin bulunduğunu, diğer taraftan etkinliklerin somut, basit, kısa süreli ve oyun temelli olduğunu ifade etmektedirler. Bu durum katılımcıların aşağıdaki görüşleri ile ortaya konulmaktadır.

Pek çok yöntem ve method olması bu süreçte kafa karışıklığına yol açmaktadır fakat her ebeveyn kendi sanat eserini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda ben de pek çok tarzın harmanlanması ile tek bir yönteme bağlı kalmak yerine her alandan kendi gerçekliğimize uyan kısımların harmanının kendi eserimizi oluşturduğuna inanmaktayım. Yalnızca bizler çocuklara bir şey öğretmiyor bizler de onlardan çok şey öğreniyoruz. (K4)

Kesinlikle farkı var. Okul öncesi için ders içeriği hazırlarken, çocukların tüm gelişimlerini dikkate alıyoruz. Daha detaylı ve hassas yaklaşım gerektiriyor. Tüm etkinlikler oyun tabanlı olmalı. Yarış kıyaslama içermemeli. Bireysel gelişim dikkate alınarak, grup etkinlikleri düzenlenmeli. Grup içerisinde bireysel çalışmalar yapılmalı. Dikkatleri çabuk dağıldığı için süre uzun olmamalı. Somut düşünce evresinde oldukları için, her şey daha basit anlaşılacak şekilde olmalı. (K5)

Karşılaşılan Zorluklar

Araştırmanın dördüncü alt problemi kapsamında katılımcıların okul öncesi dönem çocuklarına yönelik hizmet veren bir eğitim girişimcisi olarak bu süreçte karşılaştıkları zorluklar hakkında görüşleri incelenmektedir. Katılımcılar her çocuğa ulaşamadıkları bununla ilişkili olarak kaynak ve zamanı problemleri yaşadıklarını ancak aldıkları eğitimlerle bu

konudaki becerilerini geliştirmeye çalıştıklarını belirtmektedirler. Bu durum katılımcıların aşağıdaki görüşleriyle açığa çıkmaktadır.

Bence en büyük zorluk zaman ve ekonomi. Yani okul öncesi ile yapılan çalışmalarda ahşap atölyesi eğitimini ya da STEM eğitimini uzun sürece yayamıyorsunuz. Okulların ders zamanı, bir çalışma alanı ve bu tarz eğitim programlarına ayıracak bütçeleri maalesef olmuyor. Ülkemiz bu konuda çok geride maalesef. Örneğin benim kullandığım ahşap makine (unimat) Polonya, Avusturya, Almanya, Danimarka anaokullarında ders materyali olarak kullanılıyor. (K1)

Her çocuk farklı. Tümüne ulaşmak bazen zaman alabiliyor. Bu konuda aldığımız eğitimler problem çözme becerilerimizi de arttırıyor haliyle. (K3)

İhtiyaç Duyulan Kaynaklar

Araştırmanın beşinci alt problemi kapsamında katılımcıların mevcut durumda işlerini sürdürürebilmek için ihtiyaç duydukları kaynaklar hakkında görüşleri incelenmektedir. Katılımcılar ağırlıklı olarak sermaye, ekipman ve kapalı alan ihtiyacı hissettiklerini belirtmektedir. Bazı katılımcılar özellikle pandemi koşulları nedeniyle kapalı alan sorunu yaşadıklarını ifade etmektedirler. Bununla ilişkili katılımcı görüşleri aşağıda sunulmaktadır.

Bizim çalışma arkadaşlarımız var. Bir şirketimiz var. Daha çok mobil olarak çalışıyoruz. 2018 yılında sabit bir iş yerimiz vardı (fabrikamaker adında) ancak pandemi döneminde mevcut işlerimizin olumsuz etkilenmesi ile iş yerini kapatmak zorunda kaldık. Şu an okullarımıza direk giderek eğitim hizmeti veriyoruz. Tabii ki geliştirmek için çabalarımız oluyor ancak bu tek taraflı bir yere kadar. (K1)

Sermeye, ekipman, kapalı alan. (K2)

...profesyonel dekor ve kostüm, bir tiyatro salonu ve tüm bunların mali karşılığı gerekiyor. Tüm bunları oluşturduktan sonra hareket edebilirsiniz. (K3)

Bahçe alanı, sermaye zaman zaman ihtiyaç duyduğumuz kısımlar arasında olabiliyor. Bunun dışında oturmuş bir sistem olduğu için çok zorluk yaşanmıyor. (K4)

Sadece bizim kullanacağımız bir sınıf ya da hava durumuna göre kapalı/açık alana ihtiyacımız oluyor. Materyalleri biz temin ediyoruz. Robotik etkinlikleri için okul öncesi robotik materyalleri kullanıyoruz. Kodlama etkinlikleri için kodlama robotu, mat ve tablet kullanıyoruz. Uygulamalı bir eğitim olduğu için, 3 eğitmen aynı anda sınıf içerisinde bulunuyor ve öğrencilere yardımcı oluyor. Dolar kurunun etkilerinden dolayı gerekenin üzerinde bir sermaye ihtiyacı oldu. Her dönem gelirimizin bir kısmını materyallerimizi yenilemek için kullanıyoruz. (K5)

Eğitim Girişimcisi Olmanın Avantajları ve Dezavantajları

Araştırmanın altıncı alt problemi kapsamında katılımcıların eğitim sektöründe girişimci olmanın Türkiye'ye has avantajları ve dezavantajları hakkında görüşleri incelenmektedir. Katılımcılar bu alanın henüz yeni bir alan olması nedeniyle geliştirdikleri yeniliklerin rakipler tarafından bilinmemesini ve bunun kurumlar tarafından kabul görmesini eğitim sektöründe okul öncesi dönem çocuklarına yönelik girişimci olmanın Türkiye'ye has en önemli avantajı olduğunu belirtmektedirler. Bununla ilişkili katılımcı görüşlerinden kesitler aşağıda sunulmaktadır.

Avantaj olarak (kendi alanım için söyleyebilirim bunu) farklı bir eğitim modeli yaptığımız için çoğu kişi –kurum bilgi sahibi değil, dolayısıyla olumlu talepler oluyor. (K1)

Eğitim sektöründeki yenilikler, diğer alanlardaki kadar insanlar tarafından takip edilmiyor. Bu sebepten araştırdığımız ya da geliştirdiğimiz bir yenilik, veliler ve kurumlar tarafından ilgi görüyor.

Diğer taraftan katılımcılar Türkiye'de özellikle materyal maliyetlerinin oldukça yüksek olmasını, bu durumun üretim yapmayı zorlaştırmasını ve velilerin bunu lüks bir ihtiyaç olarak görmeye başlamalarını eğitim sektöründe girişimci olmanın Türkiye'ye has dezavantajları olduğunu belirtmektedirler. Bununla ilişkili katılımcı görüşlerinden kesitler aşağıda sunulmaktadır.

En büyük dezavantaj üretim yapacağımız malzemenin fiyatlarının sürekli değişmesi. Türkiye'de üretim yapmak çok zor. (K1)

Dezavantajı ise, yine aynı sebepten bilmedikleri için gerekli görmeyen önemsiz bir şey olduğunu düşünen veli ve kurumlar ile karşılaşıyoruz. Ekonomik sebeplerden dolayı da insanlara lüks bir eğitim gibi gelmeye başladığı için, öncelikli olarak görmeyen bir kitle var. (K5)

Eğitim Girişimcisi Olarak Yerel Otoritelerden ve Karar Vericilerden Beklentileri

Araştırmanın yedinci ve son alt problemi kapsamında katılımcıların okul öncesi dönem çocuklarına yönelik hizmet veren bir eğitim girişimcisi olarak sektörün daha ileriye gitmesi adına yerel otoritelerden ve karar vericilerden beklentileri hakkında görüşleri incelenmektedir. Katılımcılar salon ve malzeme için bürokratik süreçlerin daha az olduğu teşviklerin sağlanması gerektiğini ayrıca ulaşılamayan kesimlere devlet destekli şekilde ulaşılması gerektiğini belirtmektedirler. Bununla ilişkili katılımcı görüşleri aşağıdaki gibidir.

Öz sermaye ve giderler için 40 şart sağlanmaksızın genç girişimcilerin önünü açacak fırsatlar oluşturmaları. (K2)

Salon desteği, üretilen projelere destek verilmesi gibi beklentilerimiz var. (K3)

Ulaşamayan kesime devletin desteği ile ulaşılabilir çalışmalar yapılması ve her çocuğa dokunabilmek hedef olmalıdır. (K4)

SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmanın bu bölümünde elde edilen nitel bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçlar literatürde bu kapsamda yapılmış diğer araştırma sonuçlarıyla karşılaştırılmaktadır.

Araştırmanın ilk alt problemi kapsamında katılımcıların eğitim ve girişimcilik arasındaki ilişkiye dair görüşleri incelenmiştir. Katılımcılar girişimcilik ve eğitim arasında ekonomik büyüme, gelişme, yaratıcılık yenilikçilik ve bilgi düzeyi açısından doğrudan bir ilişki olduğunu eğitimin girişimci düşünceyi desteklediğini belirtmişlerdir.

Araştırmanın ikinci alt problemi kapsamında katılımcıların eğitim girişimcisi olma nedenleri incelenmiştir. Katılımcıların çocukların yaratıcılık, üretkenlik, sorumluk ve hayal dünyasından yararlanma adına bu sektöre girmeye karar verdikleri ayrıca çocukları çok sevdikleri ve okul öncesi dönem çocuklarının hayatlarına dokunmaktan haz duydukları, onlarla atölye çalışması yapmaktan mutlu oldukları için eğitim girişimcisi olmaya karar verdikleri belirlenmiştir.

Araştırmanın üçüncü alt problemi kapsamında katılımcıların okul öncesi dönem çocuklarına yönelik eğitim girişimciliğinin diğer eğitim girişimciliklerinden ayrılan özellikleri hakkında görüşleri incelenmiştir. Okul öncesi dönem çocuklarına yönelik eğitim girişimciliğinin diğer eğitim girişimciliklerinden ayrılan en önemli farkının kullanılan yöntem ve tekniklerde olduğu belirlenmiştir. Okul öncesi dönem çocuklarına yönelik eğitim girişimciliğinde her çocuğun kişisel ve gelişimsel özelliklerine uygun farklı yöntem ve tekniklerin kullanıldığı, bu nedenle bu alanda birbirinden farklı yöntem ve tekniklerin bulunduğu ayrıca etkinliklerin somut, basit, kısa süreli ve oyun temelli olduğu belirlenmiştir.

Araştırmanın dördüncü alt problemi kapsamında katılımcıların okul öncesi dönem çocuklarına yönelik hizmet veren bir eğitim girişimcisi olarak bu süreçte karşılaştıkları zorluklar hakkında görüşleri incelenmiştir. Katılımcıların kaynak ve zamanı problemleri yaşadıkları belirlenmiştir.

Araştırmanın beşinci alt problemi kapsamında ise katılımcıların mevcut durumda işlerini sürdürebilmek için ihtiyaç duydukları kaynaklar hakkında görüşleri incelenmiş ve ağırlıklı olarak sermaye, ekipman ve kapalı alan ihtiyacı hissettikleri belirlenmiştir.

Araştırmanın altıncı alt problemi kapsamında katılımcıların eğitim sektöründe girişimci olmanın Türkiye'ye has avantajları ve dezavantajları hakkında görüşleri incelenmiştir. Sektörün yeni bir alan olması nedeniyle geliştirilen yeniliklerin rakipler tarafından bilinmemesinin ve bunun kurumlar tarafından kabul görmesinin eğitim sektöründe okul öncesi dönem çocuklarına yönelik girişimci olmanın Türkiye'ye has en önemli avantajı olduğu diğer taraftan materyal maliyetlerinin oldukça yüksek olmasının ise en önemli dezavantaj olduğu belirlenmiştir.

Araştırmanın yedinci ve son alt problemi kapsamında katılımcıların okul öncesi dönem çocuklarına yönelik hizmet veren bir eğitim girişimcisi olarak sektörün daha ileriye gitmesi adına yerel otoritelerden ve karar vericilerden beklentileri incelenmiş ve katılımcıların sektörün daha ileriye gitmesi adına kamu desteğine ihtiyaç duydukları belirlenmiştir.

Bu sonuçlardan hareketle okul öncesi eğitim girişimciliğinin istenilen düzeyde yaygınlaştırılması için bu konunun eğitim gündeminde öncelikli olarak ele alınması ve kaynakların sürekli olarak planlanması önerilmektedir. Ayrıca eğitim girişimciliğini olumsuz etkileyen faktörlerin giderilmesi ve girişimcilik ortamını destekleyici önlemlerin artırılması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Akgül, A. S. (2005). Yeni Ekonomi ışığında Eğitim Girişimciliği ve İstanbul'Daki Eğitim Girişimcileri Üzerine Nitel Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Austin, J., Stevenson, H, and Wei-Skillern, J. (2006). Social and commercial entrepreneurship: Same, different, or both?. *Entrepreneurship theory and practice*, 30(1), 1-22.
- Berkowitz, M. W. (2000). Early character development and education. *Early Education & Development*, 11(1), 55-72.
- Bird, B. J. (1989). *Entrepreneurial Behavior*, Glenview. Illinois: Scott, Foresman & Company.
- Bozkurt, R. (2000). Girişimci ve rol bilinci. *İş Fikirleri Dergisi*, 12, 86-94.
- Creswell, J. W. (2013). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (4nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Çoban, B. ve Nacar, E. (2006). Okul öncesi eğitimde eğitsel oyunlar: Oyunlar-rontlar-saymacalar-şiiirler (HM Şahin, Ed.). Ankara: Nobel Publishing.
- Diñç, B. (2015). Okulöncesi eğitimin 4-5 yaş çocuğunun sosyal gelişimine etkileri konusunda öğretmen görüşleri. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Erkan, S. (2009). Fiziksel gelişim. Y. Özbay ve S. Erkan. (Ed.). *Eğitim Psikolojisi*. Ankara: Pegem akademi yayıncılık.
- Oktay, A. (1990). Türkiye'de Okul Öncesi Eğitim. *Malatya Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*. 2, 151-160.
- Özbek, O. (2003). *Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mesleki Etik İlkeleri ve Bu İlkelere Uyuma Düzeyleri*, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Pan, V., Akay, C. (2015). Eğitim fakültesi öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Education Sciences*, 10(2), 125-138.
- Poyraz, H. (2003). *Okul öncesi eğitimin ilke ve yöntemleri*. Ankara: Anı yayıncılık.
- Soysal, A. (2015). *Kamu Girişimciliği*. İstanbul: Siyahinci Akademi.
- Top, S. (2006). *Girişimcilik Keşif Süreci*, İstanbul:Beta Yayınevi

Sınıf Öğretmenlerinin Yenilikçilik Düzeylerinin İncelenmesi

Habibe SEVİM*

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun

<https://orcid.org/0009-0006-1040-6188>

*hbbsvm@gmail.com

<http://doi.org/10.5281/zenodo.7789152>

Araştırma Makalesi

Makale Tarihiçesi:

Geliş tarihi: 2023/01/10

Kabul tarihi: 2023/03/25

Online Yayınlanma: 2023/03/31

Anahtar Kelimeler

Sınıf Öğretmeni

Yenilik

Yenilikçilik

Bireysel Yenilikçilik

ÖZET

Bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin yenilikçilik düzeylerinin belirlenmesi, yenilikçilik kategorilerine ayrılması ve kategorilerin sınıf öğretmenlerinin cinsiyeti, medeni durumu, yaşı, kıdem yılı ve okuldaki kıdem yılı açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma nicel araştırma olarak tarama modeli ile yapılmıştır. Çalışmada verileri toplamak için Hurt, Joseph ve Cook (1977) tarafından geliştirilen ve Kılıçer ve Odabaşı (2010) 'nın dilimize uyarladığı bireysel yenilikçilik ölçeği ve öğretmenlerin demografik bilgilerini öğrenmek için kişisel bilgi formu uygulanmıştır. Çalışma 2022-2023 eğitim yılında Adıyaman iline bağlı Besni ilçesinde resmi devlet okullarında görevli 45 sınıf öğretmenin katılımıyla yapılmıştır. SPSS istatistik programında verilerin analizi yapılmıştır. Betimsel analize bağlı olarak verilerin frekansları, yüzdeleri belirlenmiş olup t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) teknikleri de kullanılmıştır. Çalışma neticesinde sınıf öğretmenlerinin çoğunluğunun, bireysel yenilikçilik kategorilerinden "öncü" kategorisinde yer aldığı ortaya çıkmıştır. Sınıf öğretmenlerinin yüksek düzeyde yenilikçi oldukları tespit edilmiştir. Öğretmenlerin cinsiyetleri, medeni durumları, yaşları, kıdem yılları ve okuldaki kıdem yıllarına göre aldıkları bireysel yenilikçilik puanları arasında önemli bir farklılık görülmemektedir.

Examination of Individual Innovativeness Levels Of Classroom Teachers

Research article

Article History:

Received: 2023/01/10

Accept: 2023/03/25

Available online: 2023/03/31

Keywords:

classroom teacher

innovation

innovativeness

individual innovativeness

ABSTRACT

The purpose of this study is to determine the individual uses and categories of class groups and to evaluate them in terms of gender, marital status, age, years of seniority and years of seniority at school. The screening model used in the research, one of the quantitative research approaches. As a data collection tool, Hurt, Joseph, and Cook (1977) searched, Kılıçer and Odabaşı (2010) adapted the "Personal Innovation Scale" to Turkish, information. The research was carried out with 45 classroom teachers working in public schools affiliated to the Ministry of National Education in the Besni district of Adıyaman province in the 2022-2023 academic year. The analysis of the data was made with the SPSS statistical program. Statistical estimation such as descriptive variance (ANOVA) were used in the analysis of the data. As a result of the research, it was found in the "pioneer" class of the individual uses category groups of the class groups. In the study, it was revealed that the values of combining individual accumulations were at a high level. It does not show a variable in terms of individual variability scores according to the variables of gender, marital status, age, seniority and seniority at school.

GİRİŞ

Bu çalışmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeylerini belirlemek, yenilikçilik kategorilerine ayırmak ve çeşitli değişkenlere bağlı olarak incelemektir.

Bulduğumuz zaman diliminde bilim ve teknolojik gelişmeler bilginin sürekli olarak değişmesine neden olmaktadır. Bilgi, devamlı olarak oluşan gelişmeler ve değişmeler ile

güncelliğini hızlı bir şekilde kaybetmektedir. Bu yüzden bireyler, çağdaşlık seviyesine ulaşmaları için yeni beceri ve bilgilere sahip olmalıdırlar (Akkoyunlu, 2008).

Ortaya çıkan değişim ve gelişmeler eğitim felsefesinde , eğitim programlarında, eğitim anlayışında yeniliklerin ve değişimlerin oluşmasına sebebiyet vermektedir. Günümüzde bilginin devamlı değişim halinde olması öğrenmeyi devamlı hale getirmekte ve böylece öğrenmeyi öğrenme kavramını çağa ayak uyduran bireyler anlayışının oluşturulmasında gerekli bir nitelik olduğu sonucu çıkmaktadır (Coşkun Diker, 2009).

Bilişim teknolojileri ile sürekli değişmekte olan bireylerin, ortaya çıkan yeni bilgilere ulaşım oluşun yenilikleri benimsemeleri noktasında eğitim kurumlarına fazlaca görev ve sorumluluklar yüklenmektedir. Bireylerin yenilikçilik düzeylerinin yüksek olması teknoloji ile yeni bilgilere ulaşmasını kolaylaştırmaktadır. Günümüzde bireylerin her şartta bilgiye ulaşabildiği, problem çözebildiği, yenilik üretebildiği kısacası yenilikçi özellikler gösterdiği söylenebilir (Rogers E. M., 1995).

Yenilikçi uygulamalar ve düşünceler, becerileri açısından öğretmenlerin eğitim öğretim ile ilgili çalışmalarda bulunmaları, yenilikçi ve çağdaş eğitim konularında öğrendiklerini derslerde kullanmaları önem kazanmaktadır (Xu ve Chen, 2010). Eğitim sürecinde oluşan yenilikleri eğitim ortamında öğrencilere aktarırken öğretmenlere bu konuda önemli görevler düşmektedir.

Sınıf yönetimini iyi bir şekilde sağlamak, öğrenmeyi gerçekleştirmek, güven vermek, topluma öncülük etmek, değerlendirmek öğretmenlerin en önemli sorumluluklarındandır (Sünbül, 1996).

Eğitim sisteminde yadsınamaz derecede önem teşkil eden öğretmenlerin, yenilikçilik ile ilgili beceriler ve öğretmenlerin yenilikçilik özellikleri ile ilgili düşüncelerinin neler olduğunun öğrenilmesi çok önemlidir. Okulun etkili, etkin, değişen, dönüştürülen ve öğrenen bir örgüt olmasını sağlayabilecek olan yenilikçi öğretmenler kurumların eğitim öğretim niteliklerinin artmasına yardımcı olabilmektedirler (Yılmaz ve diğ., 2014).

Değişim içinde olan bilgileri okul ortamında öğrencilere sunarken öğretmenlerin yeniliklere ayak uydurması gerekir. Öğretmenlerin kendilerini geliştirmeleri, yeni olanları takip edip benimseyerek oluşturdukları deneyimleri etkili şekilde öğrencilerine aktarmalıdır. Öğretmenlerin yenilikçilik düzeyleri okul ortamını, sınıfını ve öğrencilerini etkilemektedir. Yenilikçilik düzeyleri yüksek olan öğretmenler çağın gerektirdiği eğitim sisteminine daha etkin şekilde katılmaktadır.

Yenilik

Literatürü incelediğimizde yenilik kavramı ile ilgili günümüze kadar birçok tanım yapılmıştır. Latince "innovatus" kelimesinden türemiş olan, İngilizcede "innovation" anlamına gelen sözcük toplumla ilgili, kültürle ilgili ve yönetimle ilgili konularda yeni metotların kullanılması durumu şeklinde tanımlanmaktadır. Yenilik; eskiyerek artık yetersiz sayılan şeylerin yenilenip yararlı ve yeterli hale gelmesidir (TDK, 2022). Rogers (2003) tarafından yenilik, toplumda var olan bireylerce yeni olduğu sonucuna varılarak düşünülen bir nesne, fikir veya uygulama olarak tanımlanır (Rogers E. M., 2003).

Bir başka deyişle yenilik, işletmelerin kendi içindeki uygulamalarında, organizasyonlarında ya da dış ilişkilerinde yenileyip önemli derecede iyileştirdikleri ürünler, süreçler ile beraber yenilenen pazarlama yöntemidir (Oslo Kılavuzu, 2005). Yenilik, özellik bakımından farklı, yeni bilgilerin ve yeni şeylerin üretilmesidir (Lunvell, 2010).

Yenilikçilik

Yenilikçilik kavramı, genel anlamda yenilikçi olma durumudur (TDK, 2022). Yenilikçilik; yeni oluşan fikirlerin, uygulamaların ve ürünlerin toplumdaki diğer bireylerden daha önce benimsenmesidir (Rogers E. M., 2003). Yenilikçilik, kişilerin yeniliklere verdikleri tepkileri ifade eden bireysel fark değişkenidir (Handa ve Gupta, 2009). Yenilikçilik; risk alma, deneyime açık olma, yeni fikirlere liderlik etme, yaratıcı olma gibi kavramların bir arada bulunmasını sağlayan kavramdır (Kılıçer ve Odabaşı, 2010). Yenilikçilik; öğrenme, yaratıcılık ve yenilik kavramlarını birleştirip bireyin bu kavramlar arasında etkileşim meydana getirip olumlu bir ortam oluşturulması şeklindedir (Palazzo, 2005). Braak (2001)'a göre yenilikçilik, değişime duyulan arzudur (Braak, 2001).

Bireysel Yenilikçilik

Bireyler yenilikler karşısında faal gözlemciler olmaktan ziyade yenilikleri oluşturanlardır ve toplumsal yenilenmeyi geliştirenlerdir (Gardner, 1990). Bireysel yenilikçilik, ortaya çıkan bir yeniliğin birey tarafından kabullenip geliştirilmesi veya uygulanmasıdır (Yuan ve Woodman, 2010). Bireysel yenilikçilik, bireyin yeni olanı arzu etmesi, kabul etmesi, yeniden bilgidan yararlanarak yeni olana karşı pozitif tepki vermesidir (Uzkurt, 2008).

Bireysel yenilikçilik, bir yeniliği kişilerin çevresinde bulunan diğer bireyler ile karşılaştırıldığında daha önce kabullenilmesidir (Flynn ve Goldsmith, 1993). Bireyin, bir yeniliğin benimsenmesinde, geliştirilmesinde ve uygulanmasında istekli olması yenilikçiliğini

göstermektedir (Parlar ve Cansoy, 2017). İnsanların durumlara farklı bakış açısından bakmaları yenilikleri benimsemelerini de etkilemektedir (Surry ve Brennan, 1998).

Yenilikçilik Kategorileri

Bireysel yenilikçilik çerçevesinde insanları yenilikçiler, erken benimseyenler, erken davrananlar, geç kalanlar, geride kalanlar olmak üzere beş kategoride değerlendirmek mümkündür (Neely ve Hii, 1998). Yeniliğin zaman içerisinde benimseme derecelerine göre bireyler kategorilere ayrılmaktadır. Benimseyici kategoriler yenilikçiler, öncüler, sorgulayıcılar, kuşkucular ve gelenekçiler olarak belirlenmiştir. (Rogers E. M., 2003).

Araştırmanın Amacı

Sınıf öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeylerini belirlemek, yenilikçilik kategorilerine ayırmak ve çeşitli değişkenlere bağlı olarak incelemek bu çalışmanın amaçlarıdır.

Araştırmanın Alt Problemleri

1. Sınıf öğretmenlerinin bireysel yenilikçiliği ne düzeydedir?
2. Sınıf öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik seviyeleri üzerinde cinsiyetleri nasıl bir farklılık yaratmaktadır?
3. Sınıf öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik seviyeleri üzerinde yaşları nasıl bir farklılık yaratmaktadır?
4. Sınıf öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik seviyeleri üzerinde medeni durumları nasıl bir farklılık yaratmaktadır?
5. Sınıf öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik seviyeleri üzerinde kıdem yılları nasıl bir farklılık yaratmaktadır?
6. Sınıf öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik seviyeleri üzerinde görev yaptıkları okuldaki kıdem yılı nasıl bir farklılık yaratmaktadır?

Araştırmanın Önemi

Araştırmanın sonuçları sınıf öğretmenlerinin yenilikçilik düzeyine ait bulguları sunacaktır. Alan taramasında sınıf öğretmenlerin bireysel yenilikçilik düzeylerinin incelendiği araştırmaların az olduğu dikkat çekmektedir. Sınıf öğretmenlerin yenilikçilik düzeylerinin belirlenmesine yönelik yapılacak çalışmalara öncülük etmesi, sınıf öğretmenlerinin mesleki

becerilerini geliştirmeleri ve öğretmenler için oluşturulan hizmet içi eğitimlere konu olması yönünde önem oluşturmaktadır.

Sınırlılıklar

Araştırmada; 2022-2023 eğitim öğretim döneminde Adıyaman ili Besni ilçesindeki devlete bağlı ilkokullarda görevli 45 sınıf öğretmeni görüşü ile verilerin toplanmasında bireysel yenilikçilik ölçeği ve kişisel bilgi formu araçlarından yararlanılmıştır.

MATERYAL ve METOD

- a) Araştırmada Adıyaman ili Besni ilçesinde görev yapmakta olan sınıf öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeylerini incelemek amaçlanmış olup betimsel bir çalışmadır. Araştırmada, nicel araştırma yöntemlerinden taram modeli tercih edilmiştir.
- b) Araştırma çalışma evreni, 2022-2023 eğitim döneminde Adıyaman ili Besni ilçesindeki devlet ilkokullarda görevli olan sınıf öğretmenlerini kapsamaktadır. Kolay ulaşılabilir örnekleme yoluyla 52 sınıf öğretmeni ile görüşülmüştür. Ölçeği eksiksiz cevaplayan 45 sınıf öğretmeni araştırmanın örneklemini oluşturmuştur
- c) Araştırmada verileri toplamak için Kişisel Bilgi Formu ve Bireysel Yenilikçilik Ölçeği araçları kullanılmıştır.
- d) Araştırma verilerinin istatistiksel çözümlenmeleri SPSS 29.0 paket programı ile bilgisayarda yapılmıştır. Araştırmada veri elde etmek için kullanılan ölçek toplamda 52 öğretmene uygulanmıştır. Öçeklerden 7 tanesinde eksik bilgi olmasından dolayı değerlendirilmemiştir. Toplam olarak 45 tanesi değerlendirilmeye alınmıştır. Araştırma sonucu ortaya çıkan verilerin betimsel analizleri için frekans, aritmetik ortalama, standart sapma ve yüzde değerleri kullanılmıştır. Değişkenler arasındaki fark bağımsız örneklemler t-testi ve tek yönlü varyans analizi (one way ANOVA) ile incelenmiştir.

Bu araştırmada cevabı aranan ana problem "Sınıf öğretmenlerinin yenilikçilik düzeyleri nedir?" şeklindedir. Bu bağlamda sınıf öğretmenlerinin yenilikçilik seviyelerinin ve kategorilerinin belirlenmesi, bireysel yenilikçilerini etkileyen etkenlerin ortaya konulması ileriki zamanlarda yapılacak olan yeniliklerin başarılı bir şekilde gerçekteşmesi için rehber bir çalışma olacaktır.

BULGULAR ve TARTIŞMA

Araştırmanın çalışma grubunu oluşturan sınıf öğretmenlerinin ölçeklere verdikleri cevapların istatistiksel analizleri ve alt problemlere göre bu analizler sonucunda ortaya çıkan bulgular bu bölümde sunulmaktadır.

Tablo 1. Sınıf öğretmenlerinin demografik özellikleri

Değişkenler	Kategoriler	N	Yüzde %
Cinsiyet	Kadın	17	37.8
	Erkek	28	62.2
Medeni Durum	Evli	37	82.2
	Bekar	8	17.8
Yaş	26-35	20	44.4
	26-45	18	40
	46 ve üzeri	7	15.6
Kıdem	1-10 yıl	12	26.7
	11-20 yıl	25	55.5
	21 yıl ve üzeri	8	17.8
Okul Kıdemi	1-10 yıl	42	93.3
	11 yıl ve üzeri	3	6.7

Tablo 1. 'e göre araştırmaya katılan öğretmenlerin 17(%37,8)'si kadınlardan, 28(%62,2)'i erkeklerden oluşmaktadır.

Medeni duruma bakıldığında evli öğretmenlerin sayısının 37(%82,2), bekar öğretmenlerin sayısının 8(%17,8) olduğu görülmektedir.

Katılımcıların yaş kategorisine göre 20(%44,4)'si 26 ile 35 yaş arasında, 18(%40) 'i 36 ile 45 yaş arasında, 7(%15,6)'si 46 yaş ve üzeridir.

Kıdem yılına göre öğretmenlerin 12(%26,7)'si 1 ile 10 yıl arasında, 25(%55,5)'i 11 ile 20 yıl arasında, 8(%17,8)'i 21 yıl ve üzeri kıdemde oldukları görülmektedir.

Öğretmenlerin görev yaptıkları okuldaki kıdem yılına göre sayıları 1 ile 5 yıl arası 32(%71,1), 6 ile 10 yıl arası 10(%22,2), 10 yıl ve üzeri 3(%6,7)'tür.

Birinci Alt Probleme Ait Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi "Sınıf öğretmenlerinin bireysel yenilikçiliği ne düzeydedir? "sorusuna ait cevapları belirlemeye yönelik öncelikle öğretmenlerin bireysel yenilikçilik düzeylerine ilişkin genel betimsel bulgular açıklanmıştır.

Bireysel yenilikçilik düzeyi ölçeğinde katılımcıların bireysel yenilikçilik puanı 68'den yüksek ise yüksek düzeyde yenilikçi, 68 ile 64 arasında ise orta düzeyde yenilikçi ve 64'ten az ise düşük düzeyde yenilikçi olarak değerlendirilmektedir (Hurt ve diğ., 1977).

Yapılan analizlere göre sınıf öğretmenlerinin yenilikçilik düzeylerinin ortalaması 3.18 olarak bulunmuştur.

Tablo 2.'de sınıf öğretmenlerinin yenilikçilik düzeyleri gösterilmiştir.

Tablo 2. Sınıf öğretmenlerinin yenilikçilik düzeyleri

Yenilikçilik Düzeyi	f	min.	mak.	%
Yüksek Düzeyde Yenilikçi	30	70	86	66.7
Orta Düzeyde yenilikçi	10	64	68	22.2
Düşük Düzeyde Yenilikçi	5	46	63	11.1
TOPLAM	45			100

Tablo 2.'e bakıldığında katılımcılardan %66,7'si yüksek düzeyde yenilikçi, %22,2'si orta düzeyde yenilikçi, %11,1'i düşük düzeyde yenilikçi olduğu görülmektedir. Bu sonuçlara göre öğretmenlerin yarısından fazlasının yüksek düzeyde yenilikçi olduğunu söyleyebilir. Katılımcıların yarısından fazlasının yüksek düzeyde yenilikçi olması olumlu bir durumdur.

Tablo 3.'de sınıf öğretmenlerinin yenilikçilik kategorileri gösterilmektedir.

Tablo 3. Sınıf öğretmenlerinin yenilikçilik kategorilerine göre dağılımı

Yenilikçilik Kategorisi	f	minimum	maksimum	\bar{X}	%
Yenilikçi	5	82	86	83,60	11.1
Öncü	25	70	80	75,20	55.6
Sorgulayıcı	11	63	68	65,81	24.4
Kuşkucu	4	46	46	50	8.9
Gelenekselci	0	0	0	0	0
TOPLAM	45				100

Tablo 3.'de sınıf öğretmenlerinin %11,1'i yenilikçi, %55,6 'sı öncü, %24,4 'ü sorgulayıcı, %8,9 'u kuşkucu olduğu görülmektedir. Gelenekselci kategorisine ise hiçbir öğretmen girmemiştir.

İkinci Alt Probleme Ait Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi "Sınıf öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik seviyeleri üzerinde cinsiyetleri nasıl bir farklılık yaratmaktadır?" sorusuyla ilgili cevaplar belirlenmiştir.

Tablo 4.'te araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin cinsiyet değişkeni ile ilgili sonuçlar verilmiştir.

Tablo 4. Sınıf öğretmenlerinin cinsiyet değişkenine ilişkin bulgular

Cinsiyet	n	Mean	Std.	Std.	%	F	Sig.	t
			Deviation	Error				
Kadın	17	3,2118	,33379	,08096	37,8	,073	,788	-,732
Erkek	28	3,2839	,31241	,05904	62,2			-,720
TOPLAM	45				100			

Tablo 4. 'e göre araştırmadaki öğretmenlerin 17(%37,8) 'si kadın, 28(%62,2) 'inin erkek olduğu belirtilmektedir.

Tablo 5. 'te araştırmadaki sınıf öğretmenlerinin cinsiyet değişkenine göre bireysel yenilikçilik kategorilerine ilişkin bulgular verilmiştir.

Tablo 5. Sınıf öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik kategorilerinin cinsiyete göre dağılımı

Bireysel Yenilikçilik	Cinsiyet			
	Kadın	Erkek	Toplam	
	n	3	2	5
Yenilikçi	%	17.64	7.14	11.12
	n	7	18	25
Öncü	%	41.18	64.29	55.56
	n	5	6	11
Sorgulayıcı	%	29.42	21.42	24.44
	n	2	2	4
Kuşkucu	%	11.76	7.15	8.88
	n	0	0	0
Gelenekçi	%	0	0	0
Toplam	n	17	28	45
	%	100	100	100

Tablo 5. 'te cinsiyet değişkeninin bireysel yenilikçilik düzeyine etkisine bakıldığında, kadın öğretmenlerin %17,64 'ünün yenilikçi, %29,42'sinin sorgulayıcı, %41,18'inin öncü,

%11,76'sının kuşkucu olduğu; erkek katılımcılarının ise, benzer şekilde %7,14'ünün yenilikçi, % 21,42'sinin sorgulayıcı , %64,29'unun öncü, %7,15'inin kuşkucu oldukları görülmektedir.

Tablo 4. ve Tablo 5. ' e göre kadın ve erkek öğretmenlerin yenilikçilik düzeylerinde farklılaşmanın var olup olmadığını göstermek için bağımsız örneklem t-Testi yapılmış, testin sonucuna göre öğretmenlerin yenilikçilik düzeyleri ile cinsiyetleri arasında önemli bir fark olmadığı tespit edilmiştir.

Üçüncü Alt Probleme Ait Bulgular

Araştırmada üçüncü alt problem olan "Sınıf öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik seviyeleri üzerinde yaşları nasıl bir farklılık yaratmaktadır?" sorusuna ilişkin yanıtlar aranmıştır.

Tablo 6. 'te öğretmenlerin yaşlarına göre ölçekten aldıkları ortalamaların karşılaştırılması için Tek yönlü varyans analizi sonuçları gösterilmektedir.

Tablo 6. Sınıf öğretmenlerinin yaşları ile bireysel yenilikçilik ölçeği ortalamalarının karşılaştırılması

Yaş	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	Lower Bound	Upper Bound	Min imu	Max imu	F	Sig.
26-35 yaş	20	3,2650	,30092	,06729	3,1242	3,4058	2,55	3,70	1,322	,277
36-45 yaş	18	3,3139	,31098	,07330	3,1592	3,4685	2,60	3,65		
46 ve üzeri yaş	7	3,0857	,37496	,14172	2,7389	3,4325	2,45	3,70		
Toplam	45	3,2567	,31884	,04753	3,1609	3,3525	2,45	3,70		

Tablo 6. 'ya bakıldığında 26 ile 35 yaş aralığındaki katılımcıların sayısı 20, 36 ile 45 yaş aralığındaki katılımcıların sayısı 18, 46 ve üzeri yaş aralığındaki katılımcıların sayısı 7 olduğu görülmektedir.

Tablo 6. 'ya göre sınıf öğretmenlerinin yenilikçilik düzeyleri üzerinde yaş değişkeninin etkisinin olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Test sonucunda anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Dördüncü Alt Probleme Ait Bulgular

Araştırmada dördüncü alt problem olan "Sınıf öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik seviyeleri üzerinde medeni durumları nasıl bir farklılık yaratmaktadır?" sorusuna cevap aranmaya çalışılmıştır.

Tablo 7. 'de sınıf öğretmenlerinin medeni durum değişkeni ile bireysel yenilikçilik düzeyleri arasındaki ilişkiye ait istatistiksel bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 7. Sınıf öğretmenlerinin medeni durumlarının bireysel yenilikçilik düzeylerine ilişkin istatistiksel verileri

Medeni Durum	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	F	Sig.	t
Evli	37	3,2581	,29451	,04842	2,614	,113	,064
Bekar	8	3,2500	,43916	,15526			,050

Tablo 8. 'de sınıf öğretmenlerinin yenilikçilik düzeyleri medeni durum değişkenine ilişkin bulgular incelenmiştir.

Tablo 8. Sınıf öğretmenlerinin medeni durum değişkenine ilişkin bulgular

Bireysel Yenilikçilik	Medeni Durum			
		Evli	Bekar	Toplam
	n	4	1	5
Yenilikçi	%	10.81	12.50	11.12
	n	21	4	25
Öncü	%	56.75	50	55.56
	n	9	2	11
Sorgulayıcı	%	24.33	25	24.44
	n	3	1	4
Kuşkucu	%	8.11	12.50	8.88
	n	0	0	0
Gelenekçi	%	0	0	0
	n	37	8	45
Toplam	%	100	100	100

Tablo 8. 'ye göre katılımcıların 37(%82,2) 'sinin evli, Katılımcıların 8(%17,8) 'inin bekar olduğu görülmektedir.

Tablo 7. ve Tablo 8. 'ye göre evli ve bekar öğretmenlerin yenilikçilik düzeyleri arasında farklılaşma olup olmadığını öğrenmek için bağımsız örneklem t-Testi yapılmıştır. Test

sonucuna bakıldığında öğretmenlerin yenilikçilik düzeyleri ile medeni durum değişkeni arasında anlamlı bir fark görülmemiştir.

Beşinci Alt Probleme Ait Bulgular

Araştırmada beşinci alt problem olan "Sınıf öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik seviyeleri üzerinde kıdem yılları nasıl bir farklılık yaratmaktadır?" sorusunun yanıtları gösterilmiştir.

Tablo 9. 'de sınıf öğretmenlerinin kıdem yılına göre bireysel yenilikçilik düzeylerine ilişkin tek yönlü varyans analizi sonuçları verilmiştir.

Tablo 9. Sınıf öğretmenlerinin kıdem yılına göre bireysel yenilikçilik düzeylerine ilişkin istatistiksel verileri

Kıdem Yılı	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	Lower Bound	Upper Bound	Minimum	Maximum	F	Sig.
1-10 yıl	12	3,3583	,20652	,05962	3,2271	3,4896	3,10	3,70	1.316	,279
11-20 yıl	25	3,2500	,34217	,06843	3,1088	3,3912	2,55	3,65		
21 ve üzeri yıl	8	3,1250	,36450	,12887	2,8203	3,4297	2,45	3,70		
Toplam	45	3,2567	,31884	,04753	3,1609	3,3525	2,45	3,70		

Tablo 10. 'da sınıf öğretmenlerinin yenilikçilik düzeyleri kıdem yılı değişkenine ilişkin bulgular verilmiştir.

Tablo 10. Sınıf öğretmenlerinin kıdem yılı değişkenine ilişkin bulgular

Bireysel Yenilikçilik	Kıdem Yılı				
	1-10 yıl	11-20 yıl	21 ve üzeri yıl	Toplam	
	n	2	2	1	5
Yenilikçi	%	16.67	8	12.50	11.12
	n	6	15	4	25
Öncü	%	50	60	50	55.56
	n	3	6	2	11
Sorgulayıcı	%	25	24	25	24.44
	n	1	2	1	4
Kuşkucu	%	8.33	8	12.50	8.88
	n	0	0	0	0
Gelenekçi	%	0	0	0	0

	n	12	25	8	45
Toplam	%	100	100	100	100

Tablo 10. 'a göre katılımcılardan 12'si 1 ile 10 yıl arası kıdem yılına, 25'i 11 ile 20 yıl arası kıdem yılına, 8'i 21 ve üzeri kıdem yılına sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 9. ve Tablo 10. 'a göre sınıf öğretmenlerinin yenilikçilik düzeyleri ile kıdem yılı değişkeni arasında farklılaşmanın var olup olmadığı öğrenmek için tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda önemli bir farklılığa ulaşılmamıştır.

Altıncı Alt Probleme Ait Bulgular

Araştırmada altıncı alt problem olan "Sınıf öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik seviyeleri üzerinde görev yaptıkları okuldaki kıdem yılı nasıl bir farklılık yaratmaktadır?" sorusunun cevabı elde edilmeye çalışılmıştır.

Tablo 11. ' da sınıf öğretmenlerinin yenilikçilik düzeylerinin okuldaki kıdem yılı değişkeni ile aralarında bir fark olup olmadığı gösterilmiştir.

Tablo 11. Sınıf öğretmenlerinin okuldaki kıdem yılına göre bireysel yenilikçilik düzeylerine ilişkin istatistiksel verileri

Okuldaki Kıdem Yılı	N	Mean	Std.	Std. Error	Lower Bound	Upper Bound	Min	Max	F	Sig.
			Deviasi on				imu m	imu m		
1-5 yıl	32	3,275	,31725	,0560	3,1606	3,3894	2,55	3,70	,345	,710
6-10 yıl	10	3,240	,37550	,1187	2,9714	3,5086	2,45	3,65		
10 ve üzeri yıl	3	3,116	,07638	,0441	2,9269	3,3064	3,05	3,20		
Toplam	45	3,256	,31884	,0475	3,1609	3,3525	2,45	3,70		

Tablo 11. 'a bakıldığında katılımcılardan 32'si 1 ile 5 yıl arasında, 10 'u 6 ile 10 yıl arasında, 3'ü 10 ve üzeri yıl arasında görev yaptığı okulda çalışmaya devam etmektedir.

Tablo 11. 'a göre sınıf öğretmenlerinin yenilikçilik düzeylerini okul kıdemi değişkeni yönünden farklılık gösterip göstermediğini belirtmek için tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda puan ortalamaları arasında önemli bir farklılığa ulaşılmamıştır.

SONUÇ ve TARTIŞMA

Araştırmada Adıyaman ili Besni ilçesindeki devlete bağlı ilkokullarda görevli sınıf öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik seviyeleri belirlenmiş ve öğretmenlerin cinsiyetleri, medeni durumları, yaşları, kıdem yılları ve okuldaki kıdemleri arasında önemli bir farklılığın olup olmadığına bakılmıştır.

Araştırmada öğretmenlere uygulanan ölçekte elde edilen puan ortalamalarına bakılarak öğretmenlerin yenilikçilik seviyeleri, yenilikçilik kategorileri ve ölçekteki alt boyutlarla ilgili sonuçlara ulaşılmıştır..

Araştırma sonucuna göre katılımcılardan 30'u yüksek seviyede yenilikçi, 10'u orta seviyede yenilikçi, 5'i ise düşük seviyede yenilikçi oldukları tespit edilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin yüksek düzeydeki yüzdelerinin orta ve düşük düzeye göre daha yüksek olması istenilen ve olumlu bir durumdur.

Araştırmada incelenen yenilikçilik kategorilerinde en yüksek puan alınan kategoriden itibaren sıralandığında; "Öncü"(f:25;%55,6), "Sorgulayıcı" (f:11;%24,4), "Yenilikçi" (f:5;%11,1), "Kuşkucu" (f:4;%8,9) şeklinde sıralanmıştır. "Gelenekçi" kategorisinde ise hiçbir öğretmen yer almamıştır. Öğretmenlerin çoğu, yenilikçilik kategorileri bakımından "Öncü" (f:25;ve55,6)" kategorisinde yer almışlardır.

Rogers (1983)'a göre öncü kategorisinde bulunan bireyler; saygıdeğerlerdir, dürüstlerdir ve vizyon sahibilerdir. Öncü kategorisindeki bireyler, yeniliğin toplumun diğer kesimleri tarafından kabul edilme sürecinde etkili olmaktadır. Literatüre bakıldığında araştırma sonucuyla tutarlılık gösteren çalışmaların olduğu tespit edilmiştir (Rogers E. M., 1983). Yılmaz (2018) 'ın ilkokul öğretmenleriyle yapılan çalışmasında katılımcıların çoğunluğun öncü kategorisinde bulunduğunu belirtmiştir (Yılmaz H. , 2018). Kaya (2017), biyoloji öğretmenleriyle yaptığı çalışmada bireysel yenilikçilik kategorisinde çoğunluğu sorgulayıcı kategoride bulmuş fakat öncü kategorisinin sorgulayıcı kategorisine yakın bir değere sahip olduğunu belirtmiştir (Kaya, 2017). Özbek (2014), öğretmenler ile yaptığı çalışmasında bireysel yenilikçilik kategorisinde çoğunluğun öncü kategorisinde olduğu sonucuna varmıştır. Öncü kategorisinin yüzdelerinin yüksek olması, yeniliklerin yayılmasında ve kabul edilmesinde umut vaat ettiği ifade edilebilir (Özbek, 2014).

Araştırmada "Öncü" (f:25;%55,6) kategorisinden sonra "Sorgulayıcı" (f:11;%24,4) kategorisi yüksek puana sahip olmuştur. Rogers (1983), sorgulayıcı kategorisindeki bireylerin yeniliklere karşı dikkatli davranışlar sergilediğini söylemektedir (Rogers E. M., 1983). Aynı

zamanda sorgulayıcı bireyler yeniliği benimsemeden önce üstünlük ve zayıflık yönlerini değerlendirip yeniliği benimserler. Yeniliğin kitlesel yayılmasında önemlidirler. Kılıçer (2011), öğretmen adayları üzerinden yaptığı çalışmada, adayların en çok sorgulayıcı kategorisinde olduğu görülmüştür (Kılıçer, 2011). Kert ve Tekdal (2012)'in çalışmasında üniversite öğrencilerin sorgulayıcı kategorisinde olduğu belirlenmiştir (Kert ve Tekdal, 2012). Özbek (2014), öğretmenlerle gerçekleştirdiği çalışmada, öğretmenlerin yenilikçilik kategorisinin en çok "Sorgulayıcı" kategorisinde olduğunu belirtmiştir (Özbek, 2014). Abbak (2018), öğretmenlerle yaptığı çalışmada yenilikçilik kategorisinin en çok "sorgulayıcı" kategorisi olduğu sonucuna ulaşmıştır (Abbak, 2018). Sorgulayıcı kategorisindeki bireyler gerçekleşen değişim ve yenikler karşısında amaca ulaşma konusunda gecikmelere sebep olabilmektedir. Araştırma sonucuna bakılarak sınıf öğretmenlerinin çoğunun öncü ve sorgulayıcı kategorisinde olmaları, sınıf öğretmenlerinin yeniliği benimseme konusunda istek sahibi oldukları, diğer bireylere fikirleri ile liderlik ettikleri, yaşadıkları toplumdakileri yeniliklere karşısında etkili şekilde ikna ettikleri ve yenilikçi olma konusuna yakın oldukları yorumlanabilir.

Araştırmada "Sorgulayıcı" (f:11;%24,4) kategorisinden sonra "Yenilikçi" (f:5;%11,1) kategorisi yüksek puana sahip olmuştur. Rogers (1995)'a göre "Yenilikçiler" yenilikleri denemek için oldukça istekli davranırlar. Risk almayı sever ve kabullenirler. Bu sebepten dolayı yeniliklerle ilgili belirsiz durumlar yenilikçileri rahatsız etmez. Bazen bir yeniliği üretebildikleri ifade edilir (Rogers,1995; Uzkuurt, 2008).

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin "Gelenekçi" kategorisindeki yüzdesinin sıfır olması olumlu bir durum olarak değerlendirilir. Gelenekçi kategorisinde bulunan bireyler liderlik özelliklerine sahip değillerdir ve geçmiş zamanlara dayanarak kararlarını verirler. Gelenekçi kişiler önyargılı oldukları söylenebilir (Rogers E. M., 1995) lir.

Araştırmada öğretmenlere uygulanan ölçek sonucunda puanların ortalamasına bakıldığında öğretmenlerin çoğunluğunun yüksek düzeyde yenilikçi olduğu söylenebilir. Yüksek düzeyde yenilikçi bireyler için yenilikleri denemek için istek gösterdikleri, bir durum karşısında risk aldıkları, girişken oldukları, teknolojiyi kullanma konusunda fazlaca faal oldukları söylenebilir. Yapılan bu araştırma gösteriyor ki sınıf öğretmenleri ortaya çıkan yeniliği benimseyip, uygulayıp aktif olarak kabullenmektedirler ve yeniliklerle ilgi olumlu davranışlar sergilemektedirler.

Yapılan araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin yenilikçilik düzeyleri cinsiyetleri arasında önemli farklılığın olmadığını göstermektedir. Buna göre öğretmenlerin kadın veya erkek olmaları yenilikçilik seviyelerinde farklılık oluşturmamaktadır. Literatür incelendiğinde Yılmaz Öztürk (2015) 'ün ilköğretim okulu öğretmenleri ile yaptığı araştırmada öğretmenlerin yenilikçilik düzeyleri ile cinsiyet değişkeni arasında önemli farklılığın olmadığı tespit edilmiştir (Yılmaz Öztürk, 2015). Yine Şahin (2016), öğretmen adayları üzerinde yaptığı çalışmada adayların bireysel yenilikçi olma düzeyleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir fark bulmamıştır (Şahin, 2016). Rogers (2007) 'ın öğretmen adaylarına yönelik olan çalışmada cinsiyet değişkenine dair bulgusunda bir farkın olmadığını tespit edilmiştir (Rogers M. E., 2007). Handa ve Gupta (2009)'nın yaptığı araştırma sonucunda kadın ve erkek katılımcıların yenilikçilik düzeyinin farklı olmadığı sonucuna ulaşmıştır (Handa ve Gupta, 2009).

Yapılan araştırma sonucunda sınıf öğretmenlerin yenilikçilik düzeyleri ile yaşları arasında istatistiksel anlamda önemli bir fark tespit edilmemiştir. Araştırmada yenilikçilik kategorisindeki katılımcılardan 3'ünün 26-35, 1'inin 36-45, 1'inin 46 ve üzeri yaş aralığında oldukları görülmüştür. Öncü kategorisindeki katılımcılardan 11 'inin 26-35, 10'unun 36-45, 4'ünün 46 ve üzeri yaş aralığında oldukları görülmüştür. Sorgulayıcı kategorisindeki katılımcılardan 4'ünün 26-35, 6'sının 36-45, 1 'inin 46 ve üzeri yaş aralığında oldukları sonucuna varılmıştır. Kuşkucu kategorisindeki katılımcılardan 2 'sinin 26-35, 1'inin 36-45, 1 'inin 46 ve üzeri yaş aralığında oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Sınıf öğretmenlerin yaş düzeyi arttıkça deneyimleri de doğru orantılı olarak artmaktadır. Bundan dolayı ileri yaşa sahip öğretmenlerin yenilik ve değişim konusunda genç öğretmenlere göre daha sorgulayıcı oldukları yorumu yapılabilir.

Bu araştırma sonucuna bakıldığında evli katılımcılardan %10,81'inin ve bekar katılımcılardan %12,50'sinin yenilikçi, evli katılımcılardan %56,75'inin ve bekar katılımcılardan %50'sinin öncü, evli katılımcılardan %24,33'ünün ve bekar katılımcılardan %25'inin sorgulayıcı, evli katılımcılardan %8,11'inin ve bekar katılımcılardan %12,50'sinin kuşkucu olduğu sonucu çıkarılmaktadır. Yapılan bu araştırma sınıf öğretmenlerinin yenilikçilik düzeyleri ile medeni durumları arasında önemli bir fark tespit edilmemiştir.

Araştırmada sınıf öğretmenlerinin yenilikçi öğretmen özellikleri ile kıdem yılları arasında önemli farklılık bulunmamaktadır. Yenilikçi kategorisindeki katılımcılardan %16,67 'si 1-10, %8 'i 11-20, %12,50 'si 21 ve üzeri yıl kıdemlerine sahiptir. Öncü kategorisindeki katılımcılardan %50 'si 1-10, %60 'ı 11-20, %50 'si 21 ve üzeri yıl kıdeme sahip olduğu

görülmektedir. Sorgulayıcı kategorisindeki katılımcılardan %25 'i 1-10, %24 'ü 11-20, %25 'i 21 ve üzeri yıl kıdemine sahiptir. Kuşku kategorisindeki katılımcılardan %8,33 'ü 1-10, %8 'i 11-20, %12,50 'si 21 ve üzeri yıl kıdemlerine sahiptir. Öğretmenlerin tecrübelerinin artıyor olması yenilikçilik düzeylerini etkilememektedir. Literatürdeki çalışmalara bakıldığında Demir Başaran ve Keleş (2015)'in yaptıkları çalışmada öğretmenlerin kıdem yılları yenilikçilik seviyelerini etkilememektedir (Demir Başaran ve Keleş, 2015). Buna karşın Yüksel (2020)'in araştırmasında kıdem yılı az olan fen bilimleri öğretmenlerinin yenilikçilik düzeyleri daha yüksektir (Yüksel, 2020).

Araştırmada sınıf öğretmenlerinin yenilikçilik düzeyinin okuldaki kıdem yılı değişkenine göre önemli bir farklılık göstermemektedir. Yüksek düzey yenilikçi bireylerin okuldaki kıdemlerine bakıldığında 19 'u 1-5, 9 'u 6-10, 2 'si 10 ve üzeri yıl olduğu görülmektedir. Orta düzeyde yenilikçi bireylerin okul kıdemleri 10'unun da 1-5 yıl olduğu görülmektedir. Düşük düzeyde yenilikçi bireylerin okul kıdemlerine bakıldığında ise 3 'ü 1-5, 1'i 6-10, 1'i 10 ve üzeri yıl olduğu sonucuna varılmıştır.

KAYNAKLAR

- Şahin, F. (2016). Öğretmen adaylarının bilişim teknolojileri kabul düzeyleri ile bireysel yenilikçilik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Eskişehir. tez.yok.gov.tr: <https://tez.yok.gov.tr> adresinden alındı
- Özbek, A. (2014). Öğretmenlerin yenilikçilik düzeylerinin TPAB yeterlikleri üzerindeki etkisinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Konya. tez.yok.gov.tr: <https://tez.yok.gov.tr> adresinden alındı
- Abbak, Y. (2018). Öğretmenlerin Yaşamboyu Öğrenme Yeterlikleri ile Yenilikçilik Düzeylerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Kayseri. tez.yok.gov.tr: <https://tez.yok.gov.tr> adresinden alındı
- Akkoyunlu, B. (2008). Bilgi Okuryazarlığı ve Yaşam Boyu Öğrenme. 8. Uluslararası Eğitim Teknolojileri Konferansı. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Bülbül, T. (2010). Yenilik Yönetimi. Ankara: Pegem Akademi.
- Braak, J. (2001). Individual characteristics influencing teachers' class use of computers. . Journal of Educational Computing Research, , 141-157.
- Coşkun Diker, Y. (2009). Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi(Yayınlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi, 18.
- Demir Başaran, S., & Keleş, S. (2015). Yenilikçi kimdir? Öğretmenlerin yenilikçilik düzeylerinin incelenmesi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 30(4), 106-118.
- Flynn, L., & Goldsmith, R. E. (1993). Identifying innovators in consumer service markets, . The Service Industries Journal, 13, No. 3, pp., 97-109.
- Gardner, J. W. (1990). Yenilikçi birey, Zinde toplum. . İstanbul: İlgı.
- Handa, M., & Gupta, N. (2009). Gender influence on the innovativeness of young urban Indian on-line shoppers. The Journal of Business Perspective, 25-32. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/097226290901300203> adresinden alındı
- Hurt, H. T., & diğ., v. (1977). Scales for the measurement of innovativeness . Human Communication Research, 4:, 58-65.
- Kılıçer, K. (2011). Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Öğretmen Adaylarının Bireysel Yenilikçilik Profilleri. Yayınlanmamış doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi.

- Kılıçer, K., & Odabaşı, H. (2010). Bireysel Yenilikçilik Ölçeği (BYÖ): Türkçeye Uyarlama, Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 150-164.
- Kaya, S. (2017). Biyoloji öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeylerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Diyarbakır. tez.yok.gov.tr: <https://tez.yok.gov.tr> adresinden alındı
- Kert, S. B., & Tekdal, M. (2012). Farklı eğitim fakültelerine devam eden bireylerin yenilikçilik algılarının karşılaştırılması. Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 11(4), 1150-1161.
- Lunvell, B. A. (2010). User- producer relationships, national system of innovation and internationalisation. National System of Innovation. Newyork: The Anthem Press.
- Neely, A., & Hii, J. (1998). Innovation and business performance: A literature review. The Judge Institute Of Management Studies, University Of Cambridge., 0-65.
- Oslo Kılavuzu. (2005). https://www.tubitak.gov.tr/tubitak_content_files/BTYPD/kilavuzlar/Oslo_3_TR.pdf Adresinden 26.12.2022 tarihinde alınmıştır. Tübitak.gov.tr: https://www.tubitak.gov.tr/tubitak_content_files/BTYPD/kilavuzlar/Oslo_3_TR.pdf adresinden alındı
- Palazzo, G. (2005). Postnational Constellations Of Innovativeness: A Cosmopolitan Approach. . Technology Analysis & Strategic Management, 150-164.
- Parlar, H., & Cansoy, R. (2017). Öğretmenlerin bireysel yenilikçilik gösterme düzeylerinin farklı değişkenlere göre incelenmesi. 26. Uluslararası Eğitim Bilimleri Kongresi Kitabı, Antalya:: Pegem Akademi.
- Rogers, E. M. (1983). Diffusion of innovations. 3rd Edition. . New York: Free Press.
- Rogers, E. M. (1995). Diffusion of Innovations (Fift Edition). Newyork: Free Press, 248.
- Rogers, E. M. (2003). Diffusion of Innovation. (5th Edition). Free Press, New York.
- Rogers, M. E. (2007). Diffusion of Innovations. New York:Free Press.
- Rogers,1995 ; Uz Kurt, 2008. (tarih yok).
- Sünbül, A. M. (1996). Öğretmen Niteliği ve Öğretimdeki Rollerini. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetim Dergisi, 597-608.
- Sthapit, A., & Khadka, I. (2016). SOCIAL MEDIA MARKETING IN NEPAL: A STUDY OF TRAVEL. PYC Nepal Journal of Management, 9(1).

- Surry, D. W., & Brennan, J. P. (1998). Diffusion of Instructional Innovations: Five Important, Unexplored Questions. eric.ed.gov: <http://www.eric.ed.gov/PDFS/ED422892.pdf> adresinden alındı
- TDK. (2022, 12 28). Türk Dil Kurumu Sözlükleri. sozluk.gov.tr: <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alındı
- Tham, A., Mair, J., & Croy, G. (2020). Social media influence on tourists' destination choice: importance of context. *Tourism Recreation Research*, 45(2), 161-175.
- Uzkurt, C. (2008). Pazarlamada Değer Aracı Olarak: Yenilik Yönetimi ve Yenilikçi Örgüt Kültürü. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
- Xu, Z., & Chen, H. (2010). "Research and Practice On Basic Composition and Cultivation Pattern Of College Students" Innovative Ability. *International Education Studies*, 51-55.
- Yılmaz Öztürk, Z. (2015). İlköğretim okulu öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeyleri ve bu düzeylere etki eden etmenlerin incelenmesi. Doktora Tezi, Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Gaziantep. tez.yok.gov.tr: <http://tez.yok.gov.tr> adresinden alındı
- Yılmaz, F., & diğ. (2014). İlköğretim bölümü öğretmen adaylarının mesleki yenilikçilik eğilimlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 259-276.
- Yılmaz, H. (2018). İlkokul öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik ile mesleki değerlerini yansıtma düzeyleri. Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Bolu. tez.yok.gov.tr: <https://tez.yok.gov.tr> adresinden alındı
- Yüksel, R. (2020). Fen bilimleri öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeyi, yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile STEM uygulamaları özyeterlik algıları ve aralarındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Ensti. tez.yok.gov.tr: <http://tez.yok.gov.tr> adresinden alındı
- Yuan, F., & Woodman, R. W. (2010). Innovative behavior in the workplace: the role of performance and image outcome expectations. *Academic Management Journal*, 53 (2), 323-342.

Ortaokul Öğrencilerinin Fiziksel Aktivite Düzeylerinin Farklı Takım Spor

Branşlarında Adımsayar İle Belirlenmesi

Mustafa ÇATALÇAM

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun

<https://orcid.org/0009-0001-6505-6932>

*mustafacatalcam@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7789697>

Araştırma Makalesi

Makale Tarihiçesi:

Geliş tarihi: 2023/01/16

Kabul tarihi: 2023/03/20

Online Yayınlanma: 2023/03/31

Anahtar Kelimeler

Fiziksel Aktivite

Pedometre

Kalori

Branş

ÖZET

Bu araştırma iki ay süre ile devlet okullarında okuyan 10-13 yaş aralığındaki ortaokul öğrencilerinin fiziksel aktivite düzeylerinin farklı takım sporlarından hangisinde daha fazla kalori yaktıklarını, adım attıklarını, mesafe (metre) aldıklarının belirlenen süre içinde Futbol, Voleybol, Hentbol, Atletizm, Basketbol takım sporlarının birbiri ile karşılaştırılarak aktiflik durumlarının belirlenmesi için yapılmıştır. Çalışmada betimleyici, ilişkisel tarama (survey) modeli kullanılmıştır. Çalışmanın evreni Samsun Tekkeköy ilçesine bağlı devlet okullarından birinde 38 erkek, 36 kız olmak üzere toplam 74 gönüllü öğrenciden oluşmaktadır. Verilerin toplanması aşamasında fiziksel aktiviteleri ölçmek için kalori, mesafe ve adım sayma özelliği olan adımsayar (pedometre) ve kronometre kullanılmıştır. Ölçüm yapmak için öğrenciler ikişerli gruplara ayrılmış kollarına adımsayarlar takılarak; her spor branşı için branşın kurallarına ve hareketlerine uymak şartıyla 10 dakika boyunca hiç durmadan aktif olmaları istenmiş zaman dolduğunda ölçümler alınarak her öğrenci için ayrı olarak kayıt edilmiştir. Pedometre takma süresi branşların birbiriyle daha güvenilir kıyaslanması için 10 dakika olarak sınırlandırılmış, bir branştan ölçümleri alınan ikişerli gruptan hiçbir öğrenci aradan en az bir gün geçmeden başka bir branşın ölçümü yapılmamıştır. Bu şekilde yorgunluktan dolayı yanlış olabilecek ölçümlerim önüne geçilmiştir. Öğrencilerin fiziksel aktivite süresince branşlara göre ortalamaları alındığında 10yaş ve 12yaş grubunda ki öğrenciler kız ve erkek öğrenciler futbol da en çok fiziksel aktivite gösterirken. 11 ve 13 yaş grubundakiler farklı branşlarda aktiflik göstermişlerdir. 10-13 yaş aralığındaki öğrencilerin ortalamaları alındığında istisnasız Tüm branşlarda Futbol en fazla fiziksel aktivite yaptırın takım sporu olmuştur. Beş branşın ölçümleri branşa göre ortalamaları alındığında her yaş grubu için araştırma sonucunda öğrencilerin yaşı arttığında fiziksel aktivite düzeyinin de doğrusal olarak arttığı, öğrencilerin yaşları ile kalori yakması, adım sayıları, mesafe (metre) olarak pozitif korelasyon olduğu sonucuna varılmıştır. Aynı yaş grubundaki öğrencilerin aktivite süresince kız ve erkek öğrencilerin ortalamaları kıyaslandığında birbirine yakın kalori yaktığı ve adım sayısında olduğu görülmüştür.

Determining The Physical Activity Levels Of Secondary School Students in Different Team Sports Branches by Pedmeter

Research article

Article History:

Received: 2023/01/16

Accept: 2023/03/20

Available online: 2023/03/31

Keywords:

Physical Activity

Pedometer

Calorie

Branch

ABSTRACT

This study aimed to determine the physical activity levels of middle school students between the ages of 10 and 13 who study in public schools for two months, in which of the different team sports they burn more calories, take steps, and take distance (meter) in the determined period. It was made to determine the activity status by comparing them with each other. In the study, descriptive and relational survey model was applied. The study universe consists of 74 volunteer students, 38 boys and 36 girls, in one of the state schools in the Samsun Tekkeköy district. During the data collection phase, a pedometer (pedometer) and stopwatch with calorie, distance and step counting features were used

to measure physical activities. To take measurements, students put pedometers on their arms divided into pairs; For each sport branch, they were asked to be active for 10 minutes without stopping, provided that they comply with the rules and movements of the branch, and when the time was up, the measurements were taken and recorded for each student separately. Pedometer wearing time is limited to 10 minutes for more reliable comparison of branches with each other. No student in the group of pairs, whose measurements were taken from one branch, did not measure another branch before at least one day passed. In this way, my measurements that may be wrong due to fatigue are prevented. When the averages of the students are taken according to the branches during the physical activity period, the students in the 10-year-old and 12-year-old groups show the most physical activity in football, while male and female students show the most physical activity. The 11 and 13 age groups were active in different branches. When the averages of the students between the ages of 10-13 are taken, Football has been the team sport with the most physical activity in all branches, without exception. When the measurements of the five branches were averaged according to the branch, as a result of the research for each age group, it was concluded that the level of physical activity increased linearly as the age of the students increased, and there was a positive correlation between the age of the students, calorie burning, number of steps, and distance (meter). When the averages of male and female students during the activity were compared, it was seen that the students in the same age group burned calories and the number of steps were close to each other.

GİRİŞ

Hareket etme, sağlıklı ve olumlu bir çocuk gelişiminin ön şartı olarak değerlendirilmektedir. Çocuk, hareket ederek birine muhtaç, bağımlı ve pasif durumdan becerikli, aktif, meraklı ve araştırmacı bir yapıya dönüşür, çevresini keşfeder ve kendi kişiliğini oluşturur. Yetişkinler de, çerçeveyi belirlemeden ve sınırlandırmadan çocukların hareket eylemlerine eşlik etmelidirler. Çocuklara olumlu ve sağlıklı genel bir gelişim sağlanabilmesi için hareket geliştirme alanlarında serpest fırsatlar oluşturmalıdır.

Günlük yaşam içerisinde iskelet kasları aracılığıyla vücudun hareketi sonucunda ortaya çıkan enerji tüketimi fiziksel aktivite olarak tanımlanmaktadır. Farklı şiddet ve yorgunlukla sonuçlanan her türlü fiziksel aktivite enerji harcamasını gerektirmektedir.

Fiziksel aktivite kavramı, bazal düzeyde enerji harcanmasını gerektiren ve kas –iskelet sisteminin kasılması doğrultusunda gerçekleştirilen bedensel hareketler olarak tanımlanabilmektedir (Kayapınar, 2012).

Fiziksel aktivitenin önemi; bireyi sedanter bir yaşantıdan kurtararak bu yaşam tarzının sebep olacağı psikolojik ve sosyal bozuklukları önlemek veya yavaşlatmak, beden sağlığının temeli olan tüm fizyolojik kapasiteyi yükseltmek ve sağlığı olabildiğince korumaktır (Çakır ve Şenel, 2017; Akpınar Delal ve Günak, 2009). Fiziksel aktivite, hareket yoluyla bireyin fizyolojik, duygusal, sosyal, motor ve zihinsel gelişimini destekleyen, enerji dengesini ve

sağlıklı yaşamı sağlayan önemli bir bileşen olarak karşımıza çıkmaktadır (Demir ve Cicioğlu, 2018). Yapılan başka bir tanımda ise; iskelet kasları vasıtasıyla vücudun hareketi sonucunda oluşan enerji harcamasıdır. Her türlü fiziksel aktivite enerji harcamasını gerektirmektedir. Fiziksel aktivite, çalışmaların özelliklerine göre farklı şekillerde ortaya konabilir (aerobik, anaerobik veya statik, dinamik gibi çeşitlendirilebilir) (Zorba ve Saygın, 2017)

Fiziksel aktivite çağımızda fazlaca tekrarlanan ve ciddi olarak zaman geçtikçe değeri daha da anlaşılmaya başlayan bir olgu haline gelmiştir. Bu olgunun sağlığımızla doğrudan ilgisinin olduğu net bir şekilde belli olduğundan insanların spor ve fiziksel aktivitelere olan ilgisi gün geçtikçe artmaya bu konuda da bilinçlenmeye başlamışlardır. Çağımızdaki bilimsel ve teknolojik gelişmelere bakıldığında bu teknolojilerde insanların aktif kalması için onları sürekli uyarmakta. mesafe, adım sayısı, kalori miktarını hatta uyku düzenlerini bile takip ederek insanların bilinçli bir şekilde sağlıklı kalmasını sağlamaya çalışmaktadır.

Fiziksel aktivite hakkında insanların bilgi seviyesinin yetersizliğinin yanında sağlık açısından fiziksel aktivite yapmanın ciddiyetinin gerektiği kadar anlaşılabilmesi ve gün geçtikçe tembelliğe alışarak sedanter bir yaşam tarzının benimsenmesi kişilerde kalp-damar hastalıkları, hipertansiyon, diyabet, osteoporoz ve de obezite gibi tehlikeli hastalıklara yakalanma sıklığının artmasına neden olan önemli etkenlerden bazılarıdır. (Tunay, 2008).

Fiziksel aktivitenin yaşam kalitesi ve kronik hastalıklar üzerindeki etkileri bağlamındaki konu ile ilgili literatürde yer alan araştırmalar kapsamında; günlük yaşam içerisinde fiziksel aktivitelere yer verilmesinin koroner kalp hastalıkları riskini % 9,3, Tip – 2 Diyabet riskini % 11,5, meme kanser riskini % 16,3 ve kolon kanseri riskini de % 16,6 oranında azaltabildiği bulgulanmıştır (Lee vd., 2012).

Sağlıklı yaşam veya yaşamını en iyi şekilde sürdürme günümüzde insanların en önemli problemlerindedir. Sağlıklı yaşam, yaşam sevinci duyarak hayatın her anını değerlendirip dolu dolu bir yaşam sürdürebilmek, istekle, yorgunluk duymadan çalışabilmek, gerçek anlamda dinlenebilmek, doğal yeteneklerini geliştirebilmek, görünümde güzelliği kazanabilmek ve bedensel dengeyi sağlayabilmektir (Yan, 2007).

Hareket etme, sağlıklı ve olumlu bir çocuk gelişiminin ön şartı olarak değerlendirilebilir. Çocuk, hareket ederek birine muhtaç, bağımlı ve pasif durumdan becerikli, aktif, meraklı ve araştırmacı bir yapıya dönüşür, çevresini keşfeder ve kendi kişiliğini oluşturur. Yetişkinler de, çerçeveyi belirlemeden ve sınırlandırmadan çocukların hareket eylemlerine eşlik etmelidirler. Çocuklara olumlu ve sağlıklı genel bir gelişim sağlanabilmesi için hareket geliştirme alanlarında serbest fırsatlar oluşturmaktır.

MATERYAL ve METOD

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı ortaokul öğrencilerinin fiziksel aktivite düzeylerinin farklı takım spor branşların da adımsayar ile belirlenmesidir ve takım sporlarının birbirleri ile mukayese edilip en iyi, en kısa zamanda en kalori yaktıran, mesafe aldırın, adım atılmasını sağlayan sporun bulunmasıyla ileriye dönük daha iyi bir kaynak elde edilmesini sağlamaktır.

Araştırmanın Önemi

Bu araştırmada devlet okulunda okuyan ortaokul öğrencilerinin fiziksel aktivite düzeylerinin belirlenerek hangi spor branşta sürekli aktif olduklarında ;adımsayar ile ölçülerek yaktıkları kalorinin , adım sayısının , yaptıkları mesafenin belirlenip futbol , basketbol, voleybol, atletizm, hentbol takım sporlarından istediklerini kendi spor amaçları doğrultusunda daha bilincli seçebilmelerini kolaylaştırarak yardımcı olmaktadır.Bu konu ile tam ilgili olan çalışmalar neredeyse hiç yapılmadığı için başlangıç ve devamı için dayanak oluşturmak gerekmektedir.

Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları

Araştırmanın evrenini 2022-2023 Eğitim Öğretim Yılı Samsun'un Tekkeköy ilçesindeki Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı devlet okullarından 5., 6., 7., 8., sınıflara okuyan ve yaş aralıkları 10-14 yaş arasında olan 40 kadın ve 39 erkek öğrencisi olmak üzere toplam 79 ortaokul öğrencisi oluşturmaktadır.

Şınav, mekik, otur kalk vb. gibi hareketlerin karşılaştırılması olsa da literatür incelendiğinde takım sporlarının biriri ile kıyaslanarak yapılan bir çalışmaya rastlanamıştır; bunun en büyük sebebi bizim araştırmamıza konu olan branşların süre ve aktiflik konusunda karşılaştırılmasının çok zor oluşu ve çalışma evreni geniş tutuldukça maliyetinin fazla, sürenin çok zaman alacağı mantığıyla yapılmadığıdır. Örneğin basketbol toplam 40 dakika oynarken, futbol 90 dakika oynanan takım sporlarındadır oyun süresince basketbolda mesafe kısa , futbolda meafe uzundur. Topun toplam süre içinde oyuncuda aktif olarak kalma süresi bakımında futbolda az,basketbol da uzundur. Buda gösteriyor ki futbolda maç içinde futbolcunun pasif kalma süresi yani dilenme basketboldan fazladır. Branş sayısı 5 e çıktığında bunların birbiri ile kıyaslanması maliyet ve süre açısından son derece zordur. Bizde bu çalışmada çalışma evreni ve öğrenci sayısının az tutarak daha net sonuçlara ulaşmaya çalıştık. Bu çalışma ileri ki çalışmalara fikir sağlayacağı yol göstereceği kanısıyla yapılmıştır. Araştırmanın daha iyi anlaşılması için grafik ve tablolarla desteklenmesi sağlanmıştır.

Veri Toplama Araçları ve Süreci

*Pedometre (adımsayar)

*Akıllı saat

*Akıllı telefon (android)

* Kronometre

2 adet adım sayar ve 2 adet android işletim sistemli telefon kullanılmıştır. Okul müdürü tarafından gerekli izinler alınmıştır. Öğrencilerin katılımı gönüllülük esasına dayanmaktadır. Gerekli tüm izinler alındıktan sonra kullanılması gereken aygıtlar ayarlandıktan sonra kurallara uygun olarak uygulamaya başlanmıştır.

Çalışmaya katılan öğrencilerin adım sayıları, kalori değeri, aldıkları mesafe ölçümleri Kutlukent Şehit Uğur Birinci Ortaokulunda yapılmıştır. Ölçümler için 2 adet akıllı saat kullanıldı. 10-14 yaş aralığındaki öğrencilerin ne yapması gerektiği kendilerine ayrıntılı olarak anlatılmıştır. Ölçümler 5 takım sporu branşına ayrılmıştır(voleybol, basketbol, futbol, atletizm, hentbol). Öğrenciler ikişer gruplar halinde branşa özgü hareketleri 10 dakika boyunca durmadan aktif olacak şekilde yapması istenmiş daha sonra kollarındaki akıllı saatlerin göstergelerine bakılarak yaptıkları kalori, adım sayısı ve aldıkları yol metre olarak ayrı ayrı kayıt edilmiştir. Verilerin toplanması beden eğitimi derslerinde ve öğrencilerin müsait oldukları zamanlarda ölçümler yapılmıştır. Ölçümler 13.09.2022 --29.11.2022 tarihleri arasında yapılarak değerlendirilmeye geçilmiştir. Ölçümler yaklaşık iki buçuk ay sürmüştür.

Literatür İncelemesi

Fiziksel aktivite enerji harcamasına yol açan ve kaslara dinlenme düzeyinden daha fazla uygulanan herhangi bir güç olarak tanımlanabilir. Dolayısıyla, kişinin fazla kas oranına sahip olması, fazla enerji harcaması anlamına gelmektedir (Vural, 2010).

Fiziksel aktivitenin sağlık üzerinde yararlı etkiler gösterebilmesi için istenilen şiddet ve sürede yapılması gerektiği vurgulanmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından 18-64 yaş arası yetişkinler için haftada en az 150 dakika orta şiddette veya en az 75 dakika şiddetli aerobik egzersiz önerilmektedir. Buna ilaveten haftada 300 dakika orta şiddetli veya 150 dakika şiddetli yapılan aerobik aktivitenin veya kombine egzersizlerin de sağlık için birçok fayda sağladığı belirtilmektedir (WHO, 2010).

Fiziksel aktiviteye katılım oranının artırılması için sağlık politikalarının geliştirilmesi ve fiziksel aktivite rehberlerinin hazırlanmasına ihtiyaç duyulmaktadır (Samdal, 2007; Guthold ve ark., 2008). Sedanter bireylerin fiziksel aktiviteye katılım oranlarının artırılmasının, toplumların sağlıklı ve kaliteli bir yaşam sürmesi dolayısıyla sağlık giderlerinin azalmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Fiziksel aktivite, enerjinin yoğunluğu veya harcanması ile ilgili olarak çeşitli şekillerde kategorize edilir. Birçok insan için düzenli, orta yoğunlukta fiziksel aktivite, sağlık yararlarını rahat bir şekilde elde etmenin en etkili yoludur. Kişi orta şiddette fiziksel aktivite yaparken kendini sıcak ve biraz nefessiz hisseder ve ayrıca kalp atışları hızlanır. Çoğu insan için orta şiddette fiziksel aktiviteye örnek olarak metabolizmayı dinlenme seviyesinin en az üç katı kadar artıran tempolu yürüyüş veya koşu yapılabilir (Cavill, Kahlmeier & Racioppi; 2006). Koşma veya hızlı bisiklete binme gibi bir aktivite terletecek ve bir kişinin nefesini kesecek kadar hızlıysa, bu aktivite şiddetli yoğunlukta fiziksel aktivite olarak adlandırılabilir. Bu fiziksel aktivite, metabolizmayı dinlenme seviyesinin en az altı katına çıkarır. Spor veya egzersiz, şiddetli yoğunlukta fiziksel aktivitelere ulaşmanın bir yoludur (Carill ve diğerleri,2006)

Günümüzde bilimsel gelişmeler ve hayat şartlarının değişmesiyle insanların günlük aktiviteleri de değişiklik göstermiştir. (Montoye 2000, Hallal ve ark 2003). Yaşam şartlarının farklılaşmasıyla birlikte oluşan durgun yaşam tarzı, kalp hastalıklar, şeker, aşırı kilo, bazı kanser türleri ve kas kemik yapısı problemleri gibi hastalıkların oluşmasına ve süratli bir şekilde artmasına sebep olmaktadır. Fiziksel sabit durma hareketsizlik dördüncü en büyük değiştirilebilir risk faktörü olarak kabul edilmiştir(Vanhees ve ark 2005). Uygun şart ve miktarda yapılan fiziksel hareketlilikle risk faktörü olarak kabul edilen sabit hareketsiz yaşamın ortadan kaldırılması, yüksek tansiyon, yağ metabolizması bozuklukları ve sigara içmenin durdurulmasıyla aynı seviyede fayda sağlamaktadır (Akyol ve ark 2008). Sağlık ve fiziksel uygunluk birbiriyle ilişkili kavramlardır. Fiziksel hareketliliğin devam ettirilmesi ve geliştirilmesi, fiziksel aktivite seviyesini arttırmak ve spor yapmayla mümkündür (Akdur ve ark 2003).

Fiziksel Aktivitenin belirleyicileri İnsanların davranışlarına etki eden bir çok fizyolojik,biyolojik ve içinde bulunduğu sosyal yapıdan dolayı fiziksel aktivitelerini etkileyen bir çok olumlu ve olumsuz sebepler bulunmaktadır.Bunlar maddi, manevi olabilmektedir. Maddi olarak kişinin gelir düzeyi, çalışma saatlerinin uzunluğu , çevresindeki spor salonlarının uzaklığı yada yakınlığı ola bilmektedir.

Manevi olarak çevresinde yaşadığı bir yakını kaybetmenin verdiği psikolojik tranvalar, çevresindekilerin spora olan olumsuz düşüncelerinden dedikodu, yapamazsın boşuna zaman kaybı gibi olumsuz kanaatlerden dolayı kişinin spordan uzak kalmasına neden olabilmektedir.

Fiziksel aktiviteye katılımları sağlayan insanları teşvik eden olumlu ve olumsuz faktörler:

- Seçilen sporu yapmak için yeterli maddi gelire sahip olmak Aktiviteyi yapmak için yeterli zamana sahiplik.
- Fiziksel olarak kendine uygun spor branşını seçmek sağlık açısından istenilen sporu yapmak için engel durumunun olmaması.
- Bireysel aktivite yapılacaksa yeterli egzersiz bilgisine sahip olmak yada bilende yardım almak herhangi olumsuz alışkanlıkların olmaması (sigara, alkol,uyuşturucu kullanımı vs.)
- Sosyal açıdan ailenin ve çevrenin desteğini almak.
- Aktivite süresini tekrar sayılarını şiddetini kendi fiziksel gücüne göre ayarlayabilmek.
- Çevredeki spor alanlarının, spor imkanlarının aktivite gerçekleştirecek olana yakın olması.

Fiziksel aktivitenin yapılması yada yapılamaması nedeni ile önem arz etmektedir.

Dünya Sağlık Örgütü'nün 2018 kayıtlarına bakıldığında sağlığı bozabilecek şekilde anormal veya aşırı yağ birikimi obezite olarak ifade edilmektedir. Obezite insandan insana geçmeyen; fakat sağlığı olumsuz etkileyen diğer sağlık sorunlarının ortaya çıkmasına sebep olan bir hastalıktır. (Ilıcqua ve ark.2019). Başka bir tanıma göre fiziksel aktivite seviyesinin azalmasıyla ve dolaysıyla enerji harçama seviyesinin azalmasıyla birlikte ortaya çıkan vücut yağ miktarının artışıdır.

Beden kitle indeksi Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)'nün tanımlayarak standardize ettiği beden kitle indeksi (BKI), bugün herkes tarafından kabul gören hassas bir ölçü olarak kabul edilmiştir (Serter 2004).

BKİ, bireyin vücut ağırlığının, boy uzunluğunun m cinsinden karesine ($BKI=kg/m^2$) bölünmesiyle elde edilen bir değerdir. BKİ vücutta yağ dağılımı hakkında bilgi vermemektedir.

Vücut kompozisyonu, İnsan bedeninin fiziksel aktiviteleri yapabileceğinin önemli belirtilerinden biriside vücudun yapısının uygunluğudur. İnsan vücudundaki fazladan taşıdığı her gram yağ insanın olması gereken kapasitesini aşağılara çekmekte kolayca yapabileceği hareketleri bile zorlanarak yapmaktadır bu da onlara sanki birisinin onları aşağılara çektiği, yavaşlattığı hissi vermektedir.

Bu istenmeyen durum, bilhassa vücut ağırlığının boşlukta hareket etmesini gerektiren sprint ve uzun atlama gibi sporlarda daha net görülmektedir. Kas yoğunluğundaki artış özellikle kuvvet ve güç gerektiren aktivitelerdeki performansla doğru ilişkililikten vücuttaki yağ miktarının fazlalığı hız, dayanıklılık, denge, ani hızlanma ve sıçrama performansıyla ters orantılıdır. (Güler ve ark 2007).

Vücut kompozisyonu, toplam vücut ağırlığını oluşturan kemik,kas,yağ,kan, ve diğer organik sıvılar gibi maddelerin bir araya uyumlu bir şekilde gelmesiyle oluşmaktadır.

Yağ oranı fazlalığı, performansı ve sağlığı olumsuz yönde etkilemektedir. (Balcı 2005). Yağ oranı, vücutta bulunan yağ oranının vücut ağırlığına oranına denir. Ortalama olarak toplam vücut ağırlığının erkekte %15-17'sinin, aynı yaşlardaki kadında %25'inin yağ olması normaldir (Eyuboğlu 2006).

Vücut kompozisyonunun önemli bir tayin edicisi vücut kütle indeksidir (VKİ). Vücut ağırlığının kilogram değerinden, boy uzunluğunun metre ölçümünün karesine bölünmesinden elde edilir ($VKİ=kg/boym^2$).

Fiziksel Aktivitenin Düzeyinin Değerlendirilmesi:

DSÖ'nün 7-18 yaş için oluşturduğu fiziksel aktivite önerisine göre;

1. Her gün minimum altmış dakika orta yoğunlukta bedensel hareketler yapılmalı (1 seferde 60 dk ya da 10'ar dakikalık 6 kez),

2. Haftada minimum 2 kez kemik ve kas geliştirici, dayanıklılık gerektiren antrenmanlar yapılmalı,

3. Aktiviteye tamamen uzak duran çocuklar ilk başlarda kısa zamanlı aktiviteler yapmalı. (Haftada 1 veya 2 defa 15-30 dakikalık normal şiddetli aktiviteler tercih edilmelidir.)

4. Buldukları çevre içerisinde mutluluk hissedecekleri bedensel aktiviteler yaptırılmalı,

5. Özellikle zamanının çoğunu televizyon, bilgisayar oyunu ,sosyal medyada geçiren bireylerin bu zamanı azaltılmalı. Sosyal, fiziki, hareketlilik gerektiren yaşam şekli özendirilmelidir (World Health Organisation (2006).

Fiziksel aktivite ölçüm kriterleri direkt, objektif (nesnel) ve subjektif (kişisel) olarak 3'e ayrılır. Çocuk ve gençlerde fiziksel aktivitenin ölçülmesi için direkt gözlem tekniği, çift etiketli su yöntemi (ÇESY) ve indirekt kalorimetre direkt ölçüm teknikleridir. Fiziksel aktivitenin açıklanmasın, fiziksel hareketliliğin değerlendirmeleri için doğrudan gözlem metodu en iyi standart olarak kabul edilmiştir. Çift etiketli su yöntemi ve indirekt kalorimetre yöntemi de fiziksel aktivite değerlendirmesi ölçüm kriteri olarak kullanılmaktadır. Farklı ölçüm yöntemleri, fiziksel aktivite ölçümlerinin enerji tüketimiyle ilişkilerinin sınırlı olduğunu göstermiştir. Fiziksel aktiviteyi belirlemek için nesnel (objektif) metot olarak; kalp atım monitörleri, akselerometreler (aktivite monitörleri) ve adım sayarlar kullanılır. Bu ölçüm standartları fiziksel aktivite kişisel (subjektif) ölçümlerin geçerliliği için kullanılabilir.

Anketler ve direkt yapılan kişisel (subjektif) teknikler en düşük geçerlilik sonuçlarına sahiptir.

Pedometrenin ilk ortaya çıktığı ülke Japonyadır. Birçok çeşidi bulunan bir aygıttır. Genelde dikey olarak yapılan hareketleri ölçsede yeni çıkan modelleri yatay ölçümler

yapabilmekte hatta kullanılan ürünün kalitesine göre adım uzunluğunu bile ölçebilmektedir. Genellikle saat, akıllı saat gibi cihazlarda pratik olarak kullanılsa da akıllı cep telefonların da kullanılmaktadır. Hareketsiz yaşamı benimsemiş semander bireyler de spor yapmaya ve hareketli yaşama alıştırmaları bakımından son derece işe yaramaktadır. Adımsayarlar ne kadar işe yararsa ölçüm yaparken yaklaşık %25 e kadar hatalı ölçümler yapılabilmektedir maliyetleri de amaca hizmet etmesine hassasiyetinin artmasından dolayı fiyatları yüksektir. Teknolojinin gelişmesi ve adımsayarların yaygınlaşmasıyla birçok firma üretimini yapmış bu nedenle hem fiyatları düşmüş hem de hatalı ölçüm yüzdeleri düşmüştür.

Ölçüm yapılmadan önce pedometrelerin maliyeti, mekanizması ve duyarlılığı göz önünde bulundurulmalıdır. Güvenilirliği ve geçerliği cihazın modeline, türüne göre değişebilmekle birlikte adım ölçerlerin %25-45 oranında az veya fazla ölçüm yapma olasılığı vardır (Knowlton 2015, Schneider 2003). Bu hatayı en aza indirmek için araştırmacıların kullandıkları cihazların güvenilirlik ve geçerlik çalışmaları hakkında bilgi sahibi olmaları önemlidir (Schneider 2003). Genel olarak pedometreler adım sayısını, mesafe ve enerji harcaması hesaplamasına göre daha doğru ölçen cihazlar olarak kabul edilmektedir (Crouter 2003).

Adım sayılarına göre aktiflik durumları

Günlük adım sayısı (Tudor-Locke, C., Bassett, D.R. 2004);

- 2.500 veya az adım ise – Hareketsiz

- 2.500 adım ile 4.999 adım arası ise- Limitli Hareketli

- 5.000 adım ile 7.500 adım arası ise- Düşük Hareketli

- 7.500 adım ile 9.999 adım arası ise- Kısmen Hareketli

- 10.000 adım ile 12.499 adım arası ise- Aktif

- Günde 12.500 adım ve daha fazla adım atıyorsa- Yüksek Aktif

Bireysel sporlar: Bireysel sporlar, bireyin tek başına herhangi bir takım arkadaşı olmadan yaptığı spor branşını ifade etmektedir. İnsanlar tarih sahnesine çıktığı ilk yıllardan çağımıza kadar yaşamlarının devamı için savunma, beslenme , gibi bir çok aktivitelerini yerine getirmek için zor şartlar ortaya çıkmadan hazırlık amaçlı koşma, zıplama, bıçak kullanma, taş atma gibi bir çok faaliyeti yerine getirmek için hareketler yaparak sağlıklarını koruduklarını ve güçlü olduklarının farkına varmışlar ve bireysel olarak kimseden yardım almadan karşılarındaki tek rakiple mücadele ederek güç ve yeteneklerini korumaya çalışmışlardır.

Takım Sporları: Spor zaman içinde değişiklikler göstererek özellikle de 1950'den sonra dünyada takım sporlarında insanları etkileyerek ilgi alanını artırmıştır (Şahan 2007). Takım sporu: Bir spor dalında karşılaşmalara, yarışmalara katılmak üzere, geçici veya kalıcı olarak oluşturulmuş sporcular topluluğu ya da ekibidir (Şahin 2005). Bir başka tanımda ise; en az iki ve üstü sporculardan meydana gelen gruplar arasında yapılan spor faaliyetlerine takım sporları denir (Başer 1998). Hentbol, basketbol, voleybol, futbol ve buz hokeyi gibi iki veya daha fazla gruplardan oluşan sporlar takım sporları olarak adlandırılır (Kat 2009).

Takım sporları kişinin bireylerle ilişkisini artırarak ve iletişim becerilerini geliştirerek sosyalleşmelerinin yanı sıra grup halinde kazanma ve kaybetme, takım çalışması ruhunu geliştirerek yardımlaşma gibi sosyal bir olgu üzerinde büyük önem taşır (Şahin 2005). Takım sporları bireysel sporların aksine tek kişilik performans dayalı olmamakla birlikte, taktik, teknik ve ekip çalışmasının bir bütün olarak sergilendiği sporlardır. Takım sporlarında başarıda başarısızlık da takıma dağıldığı için sporcuların almış olduğu sorumluluk ve zorlanmaları daha azdır (Başer 1998). Sporcular sorumluluğu paylaştığı için maç içerisinde duygusal olarak fazla yıpranmazlar (Kat 2009).

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu araştırma devlet okulunda eğitim gören 10-13 yaş aralığındaki kız ve erkek öğrencilerin voleybol, futbol, atletizm, hentbol, basketbol takım sporlarındaki fiziksel aktivite düzeylerinin branşa özgü hareketleri hiç durmadan 10 dakika yaptıklarında yaktıkları kalori adım sayılarının ve aktivite süresince aldıkları yol miktarının metre olarak incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Bu çalışmada fiziksel aktivitenin değerlendirilmesinde pedometre özeliği olan kalori ve mesafe ölçümü de yapabilmeyen akıllı saat kullanılmıştır. öğrenciler ikişerli gruplara ayrılarak kollarına akıllı saat takılarak 10 dakika boyunca voleybol, futbol, atletizm, hentbol, basketbol branşlarına özgü hareketleri arkadaşıyla tam aktif olarak 10 dakikalık süre bitene kadar ilgili branşın sahasında yapması istenerek ölçümler yapılmıştır. Örneğin basketbol sahasında basketbol topu kullanarak, kollarına akıllı saat takılan 2 öğrenci ve onların rakibi olacak 2 öğrenci karşılıklarına koyularak şut, basket atışı, dripling, perdeleme gibi basketbol maçına özgü kurallara uygun olarak basket maçı yapmaları istenmiştir, kız ve erkek öğrenciler cinsiyetlerine göre ikişerli gruplar halinde maçlarını yapmışlardır. Tam aktif olmaları için ikişerli gruplar halinde maçları yapmışlardır. Maçlar yapılırken aynı grup öğrencilere performanslarını daha iyi gösterebilmeleri için gün içinde sadece bir maç yaptırılmış, diğer maçlar en erken bir gün

sonra yaptırılmıştır. Her branş bu şekilde kendi sahasında ve kendi maç kurallarına göre ayrı ayrı yaptırılıp sonuçlar kayıt altına alınmıştır.

Tüm gruplarda adım sayısı, kalori miktarı ve aldıkları mesafe (metre) değerleri kalori ile doğrusal orantılı arttığı için, veri değeri olarak kalori değeri kullanılmıştır.

Kız ve erkek öğrenciler ayrı ayrı değerlendirilip ölçümler alınmıştır.

Branşlar arasında ölçümlerin en doğru şekilde yapılması için branşların maç ve aktivite süresi 10 dakika olarak sınırlandırılıp en iyi sonucun alınması sağlanmıştır.

10 yaşında olan erkek öğrenci grubunda olanların 10 dakikalık hentbol branşında ortalama 62,84 kalori (1571 adım), atletizm 55 kalori(1383 adım) ,voleybolda 48(1222 adım), basketbolda 52 kalori (1321 adım), futbolda 65 kalori (1648 adım) ortalama kalori yaktığı ve adım attığı görülmüştür. Bunun yanında kız öğrenci grubu 10 dakikalık hentbol branşında ortalama 59 kalori(1487 adım), atletizm 62 kalori (1553 adım), voleybolda 49 kalori(1243 adım), basketbolda 57 kalori (1445 adım), futbolda 63 kalori (1573 adım) ortalama kalori yaktığı ve adım attığı görülmüştür. 10 yaş grubunda ki öğrencilerin her iki grupta da en fazla kalori ve adım miktarının futbol branşın da olduğu görülmüştür. 10 yaş grubunun kız ve erkek branş ortalamasına göre en yoğun aktivite olan branştan olmayana doğru 1.Futbol 2.Hentbol 3. Atletizm 4. Basketbol 5.Voleybol

11 yaşında olan erkek öğrenci grubunda olanların 10 dakikalık hentbol branşın da ortalama 57 kalori (1431 adım), atletizm 57 kalori (1438 adım, voleybolda 53 kalori (1331 adım), basketbolda 51 kalori (1231 adım), futbolda 64 kalori (1607 adım) ortalama kalori yaktığı ve adım attığı görülmüştür. Bunun yanında kız öğrenci grubu 10 dakikalık hentbol branşında ortalama 54 kalori(1364 adım), atletizm 69 kalori (1725 adım), voleybolda 51 kalori(1287 adım), basketbolda 55 kalori (1387 adım), futbolda 64 kalori (1622 adım) ortalama kalori yaktığı ve adım attığı görülmüştür. 11 yaş grubunda ki öğrencilerin erkek grubunda kalori ve adım sayısı en fazla futbol branşında, kız grubunda atletizm branşında olduğu görülmektedir. 11 yaş grubunun kız ve erkek branş ortalamasına göre en yoğun aktivite olan branştan olmayana doğru 1.Futbol 2.Atletizm 3.Hentbol 4.Basketbol 5.Voleybol

12 yaşında olan erkek öğrenci grubunda olanların 10 dakikalık hentbol branşın da ortalama 62 kalori (1559 adım), atletizm 71 kalori (1783 adım) ,voleybolda 50 kalori (1254 adım), basketbolda 51 kalori (1277 adım), futbolda 74 kalori (1866 adım) ortalama kalori yaktığı ve adım attığı görülmüştür. Bunun yanında kız öğrenci grubu 10 dakikalık hentbol branşında ortalama 68 kalori(1708 adım), atletizm 61 kalori (1541 adım), voleybolda 44 kalori(1105 adım), basketbolda 53 kalori (1341 adım), futbolda 68 kalori (1710 adım) ortalama kalori yaktığı ve adım attığı görülmüştür. 12 yaş grubunda ki öğrencilerin her iki grupta da en fazla

kalori ve adım miktarının futbol branşın da olduğu görülmüştür. 12 yaş grubunun kız ve erkek branş ortalamasına göre en yoğun aktivite olan branştan olmayana doğru 1.Futbol 2.Aletizm 3.Hentbol 4.Basketbol 5.Voleybol

13 yaşında olan erkek öğrenci grubunda olanların 10 dakikalık hentbol branşında ortalama 59.52 kalori (1488 adım), atletizm 69,36 kalori(1734 adım) ,voleybolda 54,32(1358 adım), basketbolda 61,44 kalori(1536 adım), futbolda 68,92 kalori (1723 adım) ortalama kalori yaktığı ve adım attığı görülmüştür. Bunun yanında kız öğrenci grubu 10 dakikalık hentbol branşında ortalama 58,88 kalori(1472 adım), atletizm 69,84 kalori (1746 adım), voleybolda 53,48 kalori(1337 adım), basketbolda 54,88 kalori (1372 adım), futbolda 71,92 kalori (1798 adım) ortalama kalori yaktığı ve adım attığı görülmüştür. 13 yaş grubunda ki öğrencilerin erkek grubunda kalori ve adım sayısı en fazla atletizm branşında, kız grubunda futbol branşında olduğu görülmektedir. 13 yaş grubunun kız ve erkek branş ortalamasına göre en yoğun aktivite olan branştan olmayana doğru 1.Futbol 2.Aletizm 3.Hentbol 4.Basketbol 5.Voleybol

Sonuç olarak 5 branş ta 10,11,12,13 yaş grubunda en fazla adım attıran, kalori yaktıran ve en fazla mesafe aldırın takım sporu futbol olmuştur. Kısa zamanda en çok kalori yakma isteyenlerin yada en fazla aktivite yapmak isteyenlerin tercihi bu 5 branştan futbol olabilir. Bunu tam tersi olarak en az kalori yaktıran spor voleybol olduğu ortaya çıkmıştır.

Tüm yaş gruplarının 5 branşta yaptığı aktivite düzeylerinin toplamına bakıldığında çalışmaya katılan tüm yaş gruplarında yaş arttıkça kalori,mesafe adım olarak pozitif korelasyon olduğu görülmektedir.

Adım Sayılarına Göre Aktiflik Durumu tablosuna bakıldığında çocukların 10 dakikalık aktivite süresince 1700 civarı ortalama kalori yalıldığı görülmektedir. 20 dakika aktif olduklarında 3500 civarı kalori yakacaklardır spor branşlarının herhangi birinde günlük 20 dakikalık aktiviteleri ve okulda yaptıkları yürüyüş faaliyetleri ile günlük kısmen hareketli ve aktif seviyesinde adım sayısına ve kalori yakma seviyesine çok kolay bir şekilde ulaşabileceklerdir

Çıkar Çatışması Beyanı

Makale yazarları aralarında herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan ederler.

KAYNAKLAR

- Akdur H, Donuk B, Korkmaz A, Polat G, Şahin S. Ev Kadınlarının ve Çalışan Kadınların Fiziksel Aktivite Düzeylerinin Araştırılması. İstanbul Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi. 2003;11(3):43-46.
- Atasoy, B. ve Kuter, F. Ö. (2005). Küreselleşme ve spor, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 18(1), 11-22.
- Akyol A, Bilgiç P, Ersoy G. Fiziksel Aktivite, Beslenme ve Sağlıklı Yaşam. 1. Baskı. Ankara, Klasmat Matbaacılık, 2008;6-9.
- Akpınar Delal, N. ve Günak, D. (2009). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nde İkinci Yabancı Dil Olarak Almanca Öğrenen Öğrencilerin Öğrenme Motivasyonları. Dil Dergisi, 143, 20-41.
- Balcı, Ş. (2005). *1-5. sınıf ilköğretim öğrencilerine yönelik fiziksel uygunluk test bataryası*. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı: Doktora tezi
- Başer E. Uygulamalı spor psikoloji. 3. Baskı, Bağırhan Yayınevi, Ankara, 1998.
- Cavill, N., Kahlmeier, S., & Racioppi, F. (2006). Physical activity and health in Europe: evidence for action. *WHO Regional Publications, European Series*.
- Crouter SE, Schneider PL, Karabulut M, et al. Validity of 10 electronic pedometers for measuring steps, distance, and energy cost. *Med Sci Sports Exerc*. 2003;35(8):1455-60.
- Demir, İ. (2001). Beden Eğitimi ve Sporun Beceri Yetenek Gelişimlerine Etkisi 11-13 Yaş Grubunda Eurofit Test Değerlendirmesi. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Demir, G.T. ve Cicioğlu, H.İ. (2018). Motivation scale for participation in physical activity (msppa): a study of validity and reliability. Fiziksel aktiviteye katılım motivasyonu ölçeği (fakmö): Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Journal of Human Sciences*. 15(4), 2479-2492.
- Effect of Physical Inactivity on Major Non – Communicable Diseases Worldwide: An Analysis of Burden of Disease and Life Expectancy. *The Lancet*, 380(9838), July, 219 – 229.
- Eyuboğlu, E. (2006). *İlköğretim çağı çocuklarında antropometrik ölçümlerin bazı fiziksel ve fizyolojik parametrelerle ilişkisi*. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı: Yüksek lisans tezi.
- Expenditure. *Medicine & Science in Sports & Exercise*. 2000;32(9):439-441.
- Global database on body mass index”, World Health Organization, Geneva, 2014.

- Güler, D., Balcı, İ.S., Çolakoğlu, F., Karacan, S. (2007) 8-10 Yaş grubu Türk kız çocukların sağlıkla ilişkili uygunluklarının değerlendirilmesi ve normları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*
- Günay M., Şıktar E., Şıktar E. ve Yazıcı M. (2008). Egzersiz ve Kalp, Öz BaranOfset Matbaacılık, Ankara.
- Hallal PC, Victora CG, Wells JCK, Lima RC. Physical Inactivity: Prevalence and Associated Heper, E., Koca, C., Ertan, H., Kale, M., Terek, S., Karabudak, E., & Ertan, H. (2012). Spor Bilimleri ile İlgili Kavramlar ve Sporun Tarihsel Gelişimi.
- H. Ertan (Ed.), Spor Bilimlerine Giriş (1. Baskı, ss. 11–12). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- H. Bireysel sporcularla takım sporcularının stres düzeyleri ve problem çözme becerilerinin karşılaştırılması. Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri, 2009.
- Kayapınar, Ç. F., (2012). Physical Activity Levels of Adolescents. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 47, 2107 – 2113.
- Knowlton A. Measurement of physical activity for health promotion and education research. *Arch Exerc Health Dis*. 2015;5(1-2):338-45
- Lee, M., Shiroma, E. J., Lobelo, F., Puska, P., Blair, S. and Katzmarzyk, P. T., (2012).
- Montoye HJ. Introduction: Evaluation of Some Measurements of Physical Activity and Energy Physical Activity? How to Assess Physical Fitness? *European Journal of Cardiovascular Prevention and Rehabilitation*. 2005;12:102-114.
- Schneider PL, Crouter SE, Lukajic O, et al. Accuracy and reliability of 10 pedometers for measuring steps over a 400-m walk. *Med Sci Sports Exerc*. 2003;35(10):1779-84.
- Samdal, O., Tyhjala, J., Roberts, C., Sallis, J.F., Villberg, J. and Wold, B., 2007, Trends in vigorous physical activity and TV watching of adolescents from 1986 to 2002 in seven European countries, *European Journal of Public Health*, 17(3), 242-8.
- Serter R. *Obezite Atlası*, Karakter Color, Ankara, 2004.
- Şahan H. Üniversite öğrencilerinin sosyalleşme sürecinde spor aktivitelerinin rolü. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2007.
- Şahin H. Beden eğitimi ve spor sözlüğü. Morpa Kültür Yayınları, İstanbul, 2005.
- THSK, (2014).Bolu halk sağlığı müdürlüğü sağlıklı kilo kontrolünde pedometre (adımsayar) kullanım kuralları., Erişim:<http://www.boluhalksagligi.gov.tr/attachments/article/68/Aile%20Hekimlerinin%20Pedometre%20Kullan%C4%B1m%20Kurallari%C4%B1.pdf>.
- Tunay, V.B. (2008). *Yetişkinlerde fiziksel aktivite*. Ankara: Klasmat Matbaacılık.

- Tudor-Locke C., Hatano R., Pangrazi R.P. & Kang M. (2008); Revisiting “How Many Steps Are Enough?” *Official Journal of the American College of Sports Medicine*. Variables in Brazilian Adults. *Medicine and Science in Sports and Exercise*. 2003;35(11):1894-1900.
- Vanhees L, Lefevre J, Philippaerts R, Martens M, Huygens W, Trooster T, Beunen G. How to Assess
- Vural, Ö., Eler, S., ve Güzel, N., 2010, Masa başı çalışanlarda fiziksel aktivite düzeyi ve yaşam kalitesi ilişkisi, *SPORMETRE*, 8(2): 69-75. doi: 10.1501/Sporm_0000000178.
- Yan Y. (2007) 10-13 yaş çocuklarda sosyo-ekonomik yapının fiziksel aktivite ve fiziksel uygunluk düzeyine etkisi, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü: Yüksek lisans tezi.
- Zorba ve Saygın, (2013) Zorba, E. ve Saygın, Ö. Welk G.J. Edt. (2002). *Physical Activity Assessments for Health-Related Research*, Human Kinetics, USA
- WHO Technical Report Series, 894. Obesity: preventing and managing the global epidemic Report of a WHO Consultation. ISBN: 92 4 1208945, 2000.
- WHO, 2010, World Health Organization, Global recommendations on physical activity for health, Erişim Adresi: http://whqlibdoc.who.int/publications/2010/9789241599979_eng.pdf]. Erişim Tarihi:
- World Health Organization (WHO). (2018). *Fiziksel aktivite* <https://www.who.int/en/news-room/factsheets/detail/physical-activity>.
- World Health Organization (WHO). (2006). Food and Nutrition Policy for Schools, A Tool for Developing School Nutrition Programs in the European Region. *WHO Regional Office for Europe, Copenhagen*

Sosyal Girişimcilik Ve Kovid-19 Pandemisinde Sivil Toplum Kuruluşlarından Alışveriş Yapanların Özellikleri Üzerine Bir Araştırma

Aycan Seymen¹, Kürşat DEMİRYÜREK^{2*}

¹ Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Girişimcilik ve Yenilikçilik Ana Bilim Dalı

² Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Girişimcilik ve Yenilikçilik Ana Bilim Dalı

¹ <https://orcid.org/0009-0009-6907-9734>

² <https://orcid.org/0000-0002-6193-9957>

*kdemiryurek@gmail.com

<http://doi.org/10.5281/zenodo.7789749>

Araştırma Makalesi

Makale Tarihiçesi:

Geliş tarihi: 2023/03/20

Kabul tarihi: 2023/03/25

Online Yayınlanma: 2023/03/31

Anahtar Kelimeler

Sosyal Girişimcilik,
Sivil Toplum Kuruluşları,
Sosyal Fayda,
Kovid-19 pandemisi

ÖZET

Yaşadığımız dünyayı daha iyi bir hale getirmeye çalışan insanların sayısı son zamanlarda giderek artmaktadır. Sağlık, eğitim, çocuk, şiddet, işsizlik gibi konulara çözüm üretmek amacıyla kurulan kuruluşların sayısı da artmaktadır. Sosyal girişimcilik bu sorunları kökten çözmeyi hedefleyen oluşumlar kurmayı hedeflemektedir. Sivil toplum kuruluşları da bu sorunları gidermek adına yardım ve bilinçlendirme çalışması yapmaktadır. Bu çalışmada bu iki kavramın birleştiği ürün satışı yaparak elde ettiği karı yine kendi çalıştığı sosyal sorun için kullanan sivil toplum kuruluşlarını incelemek amaçlanmıştır. Sivil toplum kuruluşlarından alışveriş yapan 114 kişiye online anket üzerinden ulaşarak; kişilerin özellikleri, gönüllülük ve bağış geçmişleri, kurumlara dair görüşleri ve beklentileri incelenmiştir. Araştırmanın Kovid-19 pandemi sürecinde yapılması ve kısıtlamalar nedeniyle katılımcıların gönüllülük esasına göre online anket yoluyla ulaşılmasını zorunlu kılmıştır. Ayrıca sosyal girişimcilik alanında satış yapan sivil toplum kuruluşlarının müşterilerini yönlendirmesi ile büyük ölçüde katılımcılara ulaşılmıştır. Araştırma bulgularına göre sosyal girişimcilik kapsamında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarından alışveriş yapan kişilerin büyük çoğunluğunun kadın, yüksek derecede eğitilmiş (üniversite) ve gençlerden oluştuğu belirlenmiştir. Alışverişlerin büyük ölçüde online yapıldığı ve daha çok hediyelik eşyaların tercih edildiği belirlenmiştir. STK'dan alışveriş yapan kişilerin büyük bir bölümü bilinçli bir şekilde bu kurumlara yardım yaptığını bilerek bu davranışı göstermiştir. Bu kişilerin büyük çoğunluğunun daha önce sivil toplum kuruluşlarında çalıştıkları ve daha önce bu tür kuruluşlara bağış yaptıkları belirlenmiştir. Alışveriş yaparken tüketicilerin bunu bilinçli olarak yaptıkları belirlenmiştir. Bu sivil toplum kuruluşlarına güven duyulması, bu kuruluşların amaçlarının bilinmesi, faaliyetlerinin şeffaf olması ve katkı sağlandığının bilinmesi gibi sebepler bu kuruluşlardan alışveriş yapılmasının başlıca sebepleridir.

Ülkemizin ve toplumun başarılı sivil toplum kuruluşlarına ve sosyal girişimlere çok fazla ihtiyacı bulunmaktadır. Yıllardır büyük bir özenle varlıklarını sürdüren STK'lara insanlar destek vererek bu sosyal faydaya katkı sağlanabilecektir.

A Study on Social Entrepreneurship and the Characteristics of Shoppers from Non-Governmental Organizations in the Covid-19 Pandemic

Research article

Article History:

Received: 2023/03/20

Accept: 2023/03/25

Available online: 2023/03/31

Keywords:

Social Entrepreneurship,
Non Governmental Organizations,
Social Benefit,
COVID-19 pandemic

ABSTRACT

Recently more people trying to make the world we live in a better place is increasing. The number of organizations established to find solutions to issues such as health, education, children, violence and unemployment is also increasing. Social entrepreneurship aims to establish organizations that aim to solve these problems radically. Non-Governmental Organizations (NGOs) also work to help and raise awareness in order to solve these problems. This study, it is aimed to examine the NGOs that use the profits obtained by selling products that combine these two concepts for the social problem they work on. By reaching 114 people who shop from NGOs through an online survey, the characteristics of the

people, their volunteering and donation history, and their views and expectations about the institutions were examined. The research was conducted during the COVID-19 pandemic and due to its restrictions, it was obligatory to reach the participants through an online survey on a voluntary basis. In addition, the participants were reached to a large extent with the guidance of the customers of NGOs selling in the field of social entrepreneurship. According to the research findings, it was determined that the majority of people who shopped from NGOs within the scope of social entrepreneurship were women, highly educated (university) and young people. It was determined that shopping was mostly done online and souvenirs were mostly preferred. Most of the people who shopped from NGOs showed this behavior with conscious awareness, knowing that they were helping the organization. It was also determined that the majority of these people had previously worked in NGOs and had previously donated to such organizations. It was found that consumers made shopping consciously from these NGOs. The main reasons for shopping from these organizations was trust in these NGOs, knowing the objectives of these organizations, transparency of their activities and knowing that contributions were made to sustain their activities. Societies are in dire need of successful NGOs and social enterprises. People can contribute to this social benefit by supporting NGOs that have continued their existence and assistance with great care for years.

GİRİŞ

Girişimcilik, sanayi çağından bilgi çağına geçiş döneminde önem kazanan kavramlardan birisi olmuştur. Girişim literatürde genel olarak ticari faaliyetlerin yürütülmesi için kurulan ekonomik birim olarak ifade edilmektedir (Demiryürek, 2015; Ulucan, 2015). Girişimcilik kavramı her sektörde kendisine yer bulabilmiştir. Girişimcilik özel sektörde olduğu gibi kamuda (Öztürk, 2012), dijital ortamda (Amiri, 2022), tarım sektöründe (Koçyiğit ve Demiryürek, 2022), kadınlar özelinde (Abacı vd., 2015) ve daha birçok sektörde girişimcilik örneklerini görmek mümkündür. Girişimciler genel olarak iş dünyasında farklılıklar yaratmaktadır ancak bazı girişimciler toplumsal faydaya daha çok değer verebilmektedir.

İş dünyasında fark yaratanları girişimciler gibi, toplumsal dünyada da sosyal girişimciler fark yaratmaktadır. Sosyal girişimciler toplumda fark ettikleri sorunları yeni fırsatlar yaratarak düzeltmeyi amaçlamaktadır. Toplumsal sorunlara etkin ve kalıcı çözümler üretmektedirler. Sosyal girişimciliğin ana akım girişimcilerden farkı ise kâr odaklı değil sosyal etki odaklı olmasıdır. Türkiye’de girişimcilik ekosistemi (Günlü ve Demiryürek, 2022) üzerine çalışmalar bulunmasına karşın; hala erken aşamada olan sosyal girişimcilik (Bıçakçı, 2022) üzerine çalışmaların sayısı sınırlıdır.

İnsanlık tarihi yüz yıllardır sosyal girişim örneklerine şahitlik etmiştir. Toplum yararına yüzbinlerce oluşum kurulmuştur. Direk sosyal girişim ismi ile anılmasa da yardım kuruluşları, vakıflar, dernekler yoluyla hayatımızda birçok sivil toplum kuruluşu olmuştur. Hatta bunlardan da önce kültürümüzde bulunan imece kavramı (Bektaş Karabatak, 2018) yardımlaşmanın ve dayanışmanın örneği olarak gösterilebilir. Sosyal girişim üzerine çalışma gerçekleştirirken

sosyal fayda amacını önceden beri amaç edinmiş vakıf ve derneklerin ürün satışı gerçekleştirilmesi sosyal girişimcilik açısından ele alınabilir.

Üzerinde çok çalışılmamış yeni ve gelişmekte olan sosyal girişimciliğin ülkemizdeki durumu ve girişimlerin sosyal hayata katkısına vurgu yaparak, sivil toplum kuruluşlarındaki örnekleri üzerinden yalnızca teorik değil pratik ve uygulanan sistem ile ilerlemek bu çalışmanın kapsamını geliştirecektir.

Seymen (2022) tarafından yapılan anket çalışmasının bulgularının özetlendiği bu çalışmada öncelikli olarak sosyal girişimcilik, girişimcilik ile farkı ve sosyal girişimcilerin özelliklerine değinilmiştir. Araştırmanın temelinde ürün satışı yapan sivil toplum kuruluşları olduğu için sivil toplum kavramını ve bu kapsamda satış yapan kurumların sağladıkları faydalara değinilerek bölüm tamamlanmıştır.

Anket çalışması ile sivil toplum kuruluşlarından alışveriş yapan kişilerin görüşlerini almak adına çalışma yürütülmüştür. Bu çalışmada özellikle sivil toplum kuruluşlarından alışveriş yapan kişiler, gönüllüler ve personellerin görüşleri incelenmiştir. Kişilerin alışveriş yaparken amaçları, sonucundaki beklentileri, ürün önerileri gibi birçok konuda görüş belirten kişilerin cevapları incelenmiştir.

Sosyal Girişimcilik

Geçmişten günümüze birçok sosyal sorun ile karşı karşıya kalınmıştır. Sanayi devrimi sonrası işsizlik ve yoksulluk sorunları başlamıştır. Günümüzde eğitim, sağlık, ayrımcılık, cinsiyet eşitsizliği, çevre kirliliği gibi konular eklenerek çoğalmıştır. Bu sorunlar ile başa çıkmak için devlet politikaları, sivil toplum kuruluşları, özel sektörün sosyal sorumluluk tutumları gibi birçok alandan yardım sağlanmaya çalışılmaktadır. Devlet desteğinin yeterli gelmediği noktalarda sivil sektör, gönüllü sektör, özel sektör, dini kurumlar gibi alanlar destek vermektedir. Sosyal sorumluluk, toplumsal duyarlılık, sosyal fayda kavramlarının önem kazanmasıyla kamu ve özel sektör yanında sosyal girişimcilik üçüncü sektör içinde ön plana çıkmıştır. Üçüncü sektör içinde kooperatifler, vakıflar, dernekler, gönüllü kuruluşlar, kâr amacı gütmeyen kuruluşlar, sivil toplum kuruluşları, sosyal girişimciler bulunmaktadır. Üniversiteler, uluslararası kuruluşlar, kamu kurumları, özel sektör ve girişim firmaları sosyal girişime dikkat çekerek son yıllarda giderek artan bir şekilde kaynak ayırmaktadır. Bu durum sosyal girişimin daha da gelişeceğinin göstergesidir (Güney, 2021).

Sosyal girişim üzerine birçok tanım mevcuttur; bunun hem yeni bir alan olması hem de kendi mizacından dolayı bu çeşitlilik çok normaldir. Farklı araştırmacıların alanın büyük gelişme potansiyelinin sonucunda sosyal girişimcilik tanımındaki çeşitliliğin olağan olduğu

söylense de tüm bu tanımları iki temel tanım ile özetlemek mümkündür. Bunlardan birincisi sosyal girişimin amacını olumlu toplumsal değişim yaratmak olarak tanımlamaktadır. Kaynaklarını belirli toplumsal amaçlara ulaşmak için kullanır ve başarısı bu yarattığı toplumsal değişim ile ölçülmektedir. Sosyal girişimciler, kaynak olarak iş dünyasından girişimcileri ya da hükümet fonlarını kullanabilir. İkinci yaklaşıma göre sosyal girişim toplumsal değişim için çalışarak gelir elde etmesi olarak tanımlanmaktadır. Sosyal girişimler, hem toplumsal amaca hizmet etmekte hem de ticari açıdan sürdürülebilir organizasyonlar kurmaktadır. Böylece sosyal girişim bir yandan da kârlılık mekanizması oluşturmaktadır (Yalçın, 2020).

Kapsayıcı bir tanım olarak kabul edilen Guo ve Bielefeld'in sosyal girişim tanımına göre: "Toplumsal amaçları benimserken, yenilikçi yöntemlerle ürün yaratması, organizasyon ve pratikler ile topluma fayda sağlaması ve sürdürmesi" olarak açıklamaktadır. İlerleyen süreçlerde Frumkin'in yeni ve yenilikçi çözüm üretirken bu organizasyonu finansal sürdürülebilir bir modele dönüştürmesinin yarattığı sosyal etkinin gelecekteki kapsamını ve faydasını arttıracığı için gerekli olduğunu belirtmesi de konuyu bir basamak daha ileri taşımıştır (Yalçın, 2020).

Özetlenecek olursa sosyal girişimler; toplumsal dönüşüm yaratan, ekonomik açıdan sürdürülebilir çözüm üreten, toplumun belirli bir gereksinimine yanıt veren, yenilikçi yaklaşımlar benimseyen oluşumlar olarak nitelenebilir. Zamanla kârlılık ve sürdürülebilir oluşumlar oluşturma konularına ağırlık verilerek girişimlerin hem sosyal hem ekonomik değer yaratan eşzamanlı amaçları olduğu kabul edilen sentezci tanımların sayısı artmıştır.

Girişimcilik ve Sosyal Girişimcilik Farkı

Sosyal girişim terimi "sosyal" ve "girişim" kelimelerinin birleşimi ile oluşmaktadır. Bu iki farklı olgudan da izler taşımaktadır. Ticari girişimlerdeki gibi sorun ve fırsatları fark etme, doğru değerlendirme, risk alma ve yenilikçilik gibi kavramları da bünyesinde bulundurur. Sosyallik için de kâr kavramı yerine toplumsal sorunlara odaklanma durumu söz konusudur (Ersen, 2010). Özetle sosyal girişimcilik sosyal konuların çözümünde girişimcilik metotlarını kullanmaktadır. Bu kapsamda girişimcilik ile hem bezer hem de farklı yanları bulunmaktadır.

Sosyal girişimciliğin, girişimcilikten farkı kâr odaklı olmadan önceliğinin sosyal fayda olmasıdır. Sosyal etki sağlayarak toplumda hedeflediği değişimi sağlamayı amaçlamaktadır. Bu sorunları belirlemesi de aslında güç gözükmemektedir. Çünkü sosyal girişimciler bu bilinç ile ilerlemekte, toplumda gördüğü önemli sorunlara yenilikçi fikirler üretmekte ve çözüme kavuşturmaktadır. Değişimin mümkün olacağına sosyal girişimcilerin inancı tamdır (Yalçın, 2018).

Sosyal girişimler, girişimcilik faaliyetleri bulunduğu için üçüncü sektörle, sosyal fayda hedefi sebebiyle de kâr amaçlı girişimlerden ayrılmaktadır. Ticari girişimlerden ayıran en temel özellik ise elde ettiği kârı yine toplum ve sosyal fayda üretmek amacıyla kullanarak döngüye katmasıdır (Güney, 2021).

Tablo 1. Girişimci ile sosyal girişimci arasındaki farklar (özdevecioğlu, 2009)

GİRİŞİMCİ	SOSYAL GİRİŞİMCİ
Yeni ihtiyaçlara odaklanma eğilimindedirler.	Yeni yaklaşımlar aracılığı ile uzun dönemli amaçlara daha etkili bir şekilde hizmet etmeye odaklanırlar.
Pay sahipleri veya kendi adlarına risk alırlar.	Paydaşlar adına risk alırlar.
İş/işletme yaratmaya çalışırlar.	Değişimi yaratmaya çalışırlar.
Girişimciyi motive eden temel faktör yeni bir iş kurma, kendi işine başlama ve finansal kazanç elde etme düşüncesidir.	Temel amaçları kârı takip etmekten ziyade sosyal değişim ve kendi müşteri grubunun gelişimidir.
Girişimcilerin risk tercihi para ve saygınlık kazanmaya dönüktür.	Sosyal girişimciler sivil toplum ihtiyaçları için sorumluluk ve risk alan kişilerdir.
Temel amacı kârdır.	Kâr amaçlı aktivitelere de katılabilirler ancak, kârı kendilerini amaçlarına ulaştıracak bir araç olarak görürler.

Girişimciler ve sosyal girişimciler arasında temelde ideolojik farklar bulunmaktadır. Misyon ve amaçları farklılık gösterebilmektedir. Sosyal girişimciler toplumdaki bir sorunu fark ederek yenilikçi çözümler üretebilmektedir. Bu çözüm girişimleri öncelikli olarak kâr amaçlı değildir. Kâr amaçlı süreçler oluştursalar da bu kârı yine sistemin sürdürülmesi için katkı amaçlı kullanmaktadırlar. Kâr sosyal girişimciler için amaç değil araçtır. Sosyal girişimciler ve girişimciler farklı amaçlara sahip olsalar da girişimin süreci, kurumsallaşma, karşılaşılan problemler, ihtiyaçlar ya da fırsatlar gibi konularda benzer işleyişler göstermektedirler. Bu ihtiyaçların karşılanması, planlama, destek, bilgi, kaynak elde etme, pazarlama, talep yaratma ve örgütsel yapı oluşturma durumlarında benzer güvenilirliği ispatlanmış ortak yöntemler üzerinden ilerleyebilirler.

Sosyal Girişimcilerin Özellikleri

Sosyal girişimci, tanımlanmamış ihtiyaçları tahmin ederek fırsatları fark eder ve kaynakları oluşturarak ortaya sosyal girişim çıkararak kişidir. Kamu ya da özel sektörün dolduramadığı boşluğa hizmet üretmektedir (Özdevecioğlu, 2009).

Sosyal girişimci daha çok geçmiş yaşamında zorluk çekmiş, kendini topluma karşı sorumlu hisseden, çeşitli toplumsal eylemlere katılan, toplumsal duyarlılığı yüksek, inançlı, dışadönük ve vicdanlı karakterdeki kişilerdir. Sosyal girişimcilerin motivasyonu kendini

gerçekleştirme, toplumun yaşam kalitesini artırma, bireysel ızdırabı azaltma ve yerel ihtiyacı karşılama gibi konulardır. Sosyal girişimci topluma hizmet etmenin kendisinin kaderi olduğuna inanır (Reyhanoğlu ve Akın, 2012).

Sosyal Girişimcinin sahip olması gereken kişisel özellikleri şu şekilde ifade edilmektedir;

- Toplumsal sorunlara ilgili ve sorunların farkında olmalı.
- Başarılı olma isteği ve motivasyonu olmalı.
- Azimli ve mücadeleci bir karakteri olmalı
- Sorumluluk sahibi, risk alabilen biri olmalı
- Yaratıcı ve fırsatları sezen biri olmalı
- Planlı çalışma ve araştırma yeteneği olmalı
- Ekip çalışmasına yatkın ve güven duyan biri olmalı
- Sınırlarını, eksikliklerini bilen ve tavsiyelerden yararlanan biri olmalı.
- Zor ve yoğun şartlarda ağır çalışmaya hazır olmalı
- Kendini geliştirme arzusu duymalı
- Başkalarını etkileyerek çalışmalara katabilmeli (Denizalp, 2007)

Sosyal girişimciyi niteleyen özelliklerin temelindeki faktörler girişimcilik ile benzerlik göstermektedir. Yeni fikirler, yaratıcılık ve girişimcilik gibi kavramlar olması gereken unsurlardandır. Bunlara ek olarak, sosyal etkiye olan değer baskın olmalıdır. Sosyal girişimcide ve özellikle çevresinde ona inanan insanları toplamak için de etik doku önemlidir.

Sivil Toplum Kuruluşları

Sivil Toplum Kuruluşlarının amacına geçmeden önce temelde “sivil toplum” kavramına bakmak gerekir. Mülkiyet hakkına sahip, demokratik düzen içinde insanı özgürleştiren bir kavram olarak özetlenmektedir. Sanayileşme süreci ile birlikte ekonomik ve toplumsal yapının değişimi sonucu yeni topluluklar, tabakalar, siyasi eğilimler ve demokratikleşme sürecine katkı sağlayan yeni yapılar ortaya çıkmıştır. Sendikalar, meslek odaları, vakıflar ve dernekler bunlara örnek olarak gösterilebilir (Demir, 2014).

Sivil toplum kuruluşları toplumun siyasal, ekonomik ve sosyal yapısında aktif olmaya başlamıştır. Kâr amacı gütmeyen, gönüllü vatandaşların oluşturduğu oluşumlar olarak tanımlanabilir. Toplumların, ülkelerin ortak sorunlarını bireysel olarak değil de bir araya gelerek oluşturdukları kuruluşlar aracılığıyla birlik içinde çözüm bulmaları, toplumun sesi olarak sosyal diyalog oluşturmaları ve devlet ile birey arasında köprü olmaları modern toplumun ihtiyacı olan bir durum olarak tamamlanmıştır (Demir, 2014).

Ticari Faaliyetleri Olan Sivil Toplum Kuruluşları

Kâr amacı gütmeyen kuruluşlar olarak geçen İngilizcedeki “Non-profit Organization” kavramı, elde edilen kârın ortaklar arasında paylaşılmadığı, amacını gerçekleştirmek için kullanıldığı bir modeldir. Birçok ülkede hibe dağıtan vakıflar ve sivil toplum kuruluşları bu kapsamda değerlendirilir (Ersen, 2010).

İktisadi işletmesi bulunan her sivil toplum kuruluşunu sosyal girişim olarak niteleyenler ve toplumsal sorunlara müdahale eden faaliyetlere de sosyal girişim gözüyle bakanlar bulunmaktadır. Kavramsal karmaşa olması çok normaldir. Ülkemizde çok sayıda sivil toplum kuruluşunun iktisadi işletmeleri, sosyal girişim modelinde faaliyet göstermektedir. Bunları hem sivil toplum kuruluşu hem de sosyal girişim olarak görmek mümkündür (Ersen, 2010). Bu kuruluşlardan bazılarını örnek olarak şunlar gösterilebilir;

- AÇEV – Anne Çocuk Vakfı
- ÇEKÜL Vakfı – Çevre ve Kültür Değerlerini Koruma ve Tanıtma Vakfı
- KAÇUV- Kanseri Çocuklara Umut Vakfı
- LÖSEV- Lösemili Çocuklar Sağlık ve Eğitim Vakfı/ LSV Dükkân
- Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı
- SosyalBen Vakfı
- TÇYDV- Türkiye Çağdaş Yaşamı Destekleme Vakfı
- TEGV- Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı
- TEMA- Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı
- TOÇEV- Tüvana Okuma İstekli Çocuk Eğitimi Vakfı
- TOG- Toplum Gönüllüleri Vakfı
- TOHUM OTİZM- Tohum Türkiye Otizm Erken Tanı ve Eğitim Vakfı
- Türk Kızılay
- Yeşilay

Çocukların eğitimi ile ilgili çalışmalar yürüten kurumları TEGV, SosyalBen, AÇEV, TOÇEV şeklinde sınıflandırılmaktadır. TÇYDV eğitim çalışmaları dışında kültür ve sanat çalışmalarına da ağırlık vermektedir. Sağlık alanında çalışmalar yürüten KAÇUV, LÖSEV, TOHUM OTİZİM gibi köklü kurumlardır. Çevre ile ilgili çalışmalar yürüten kurumlar arasında ÇEKÜL, TEMA öne çıkmaktadır. Mor Çatı Kadın Sığınma Vakfı kadına yönelik şiddetle başa çıkarken bir yandan da kadın politikaları üretmektedir. TOG eğitim destekleri ve gençlik

çalışmaları ile gündemdedir. Türk Kızılay'ı sağlık ve çeşitli yardımlarıyla hem Türkiye'de hem de uluslararası alanda yardımlarını sürdürmektedir. Yeşilay tüm bağımlılık alanlarını kapsayan yardımlar ile ilerlemektedir. Bu STK'lar yıllardır alanlarında değerli çalışmalar gerçekleştirerek kendilerini ispatlamış kurumlardır.

Bu kurumları sosyal girişim konusuna dahil etme sebebimiz ise amaçları zaten yardım ve sosyal fayda olan kurumlar aynı zamanda bünyelerinde ürün satışı yaparak kurumlarına maddi kazanç sağlamayı sürdürmektedir. Kimisi bu ürünleri bizzat kendileri üretirken, yardım ettikleri dezavantajlı grupların iş hayatına girmesine katkı sağlaması adına onlara iş imkanları sağlamaktadır. Bu sayede hem ürün hem de istihdam alanları yaratmaktadırlar. Kimi zaman da ünlü aktivist gönüllülerinin tasarladığı ürünlerin satışlarını gerçekleştirirken farkındalık yaratma sürecini de daha görünür hale getirmektedirler.

MATERYAL VE METOD

Araştırmanın Önemi, Amacı ve Kapsamı

Yaşadığımız dünyayı daha iyi bir hale getirmeye çabalayan kurumlar ve insanların sayısı giderek artmaktadır. Sosyal girişimciler geliştirdikleri sürdürülebilir iş modelleri aracılığıyla faydalanıcıları ve müşterileri üzerinden pozitif sosyal etki ve sistem değişimi yaratmayı hedeflemektedir. Bu çalışma ile sosyal girişim adaylarının güçlenmesi ve cesaretlenmesi adına sosyal girişim ekosistemini inceleyen çalışmalara yol göstermek amaçlanmaktadır. Her bireyin toplumda fark yaratabilecek farkındalığa ulaşmasını sağlamak için iyi sosyal girişim örnekleri sunarak, onlara ilham olmak amaçlanmıştır. Birçok sivil toplum kuruluşları bünyesinde oluşturdukları ürün satışları ile kendilerine katkı sağladıkları sosyal girişim örneklerinin bilinirliğini artırmak önemlidir. Bu kurumlardan alışveriş yapan kişilerin farkındalığı, bilinci ve amaçlarını öğrenmek amacıyla bu araştırma başlatılmıştır.

Kısacası sosyal sorumluluk kültürünü, katkılarını inceleme; sosyal sorumluluğun Türkiye'deki durumunu ortaya koymak; sosyal girişimcilerin diğer sosyal etki aktörlerinden farkını açıklamak amaçlar arasında sayılabilir.

Araştırmanın Sınırları

Sivil toplum kuruluşlarından alışveriş yapan kişiler, gönüllüler ve bağışçıların oluşturduğu bir gruba online iletilen anketler ile gönüllülük esasına dayalı katılımları sonucu veri toplama işlemleri 23.12.2021- 31.12.2021 tarihleri arasında tamamlanmıştır. Araştırmanın en büyük sınırlılığı sivil toplum kuruluşlarından alışveriş yapan deneklerin seçiminde gayeli örnekleme yönteminin kullanılmamasıdır. Veri toplama çalışmalarının Kovid-19 pandemi sürecine denk gelmesi ve bu süreçteki zorunlu kısıtlamalar nedeniyle anket

çalışmasının online yapılmasını ve söz konusu örnekleme yönteminin seçilmesini zorunlu kılmıştır. Bu yüzden sonuçların genellenmesinde bu sınırlılıklar dikkate alınmalıdır.

Araştırmanın Türü

Sivil toplum kuruluşlarından alışveriş yapmış kişilerin farkındalıklarını ölçecek, gönüllülük, bağış geçmişleri ve kurumlara dair görüşlerini öğrenmek amacıyla açık uçlu sorularda konuya dair yorumlarını ve beklentilerini görmek için sorular hazırlanmıştır. Çalışmada nitel ve nicel karma araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Alınan cevaplar detaylı olarak betimleme ve içerik çözümlemesi yöntemi ile analiz edilmiştir (Seymen, 2022). Ancak burada sayfa sınırlılığı nedeniyle daha çok nicel bulgulara yer verilmiştir.

Ana Kütle ve Örneklem

Araştırmanın ana kütle sivil toplum kuruluşlarından alışveriş yapan ve gönüllülük esasına dayalı olarak online ankete katılan kişilerden oluşmaktadır. Araştırmaya toplam 124 kişi katılmıştır. Analiz sadece STK'lardan alışveriş yapan kişileri kapsadığı için anket çalışmasında alışveriş yapmadığını belirten kişilerin verileri analizlere dahil edilmemiştir.

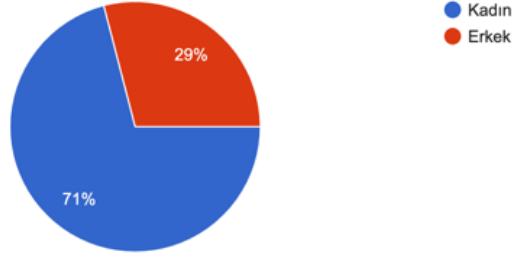
Veri Toplama Yöntemi

Araştırmanın amacı doğrultusunda hazırlanan kolay anlaşılabilir, çoktan seçmeli (kapalı) ve açık uçlu sorular hazırlanmıştır. Sivil toplum kuruluşlarının gönüllü ve personellerine anketler iletilerek gönüllülük esasına dayalı, güvenilir olduğu varsayılan veriler toplanmaya çalışılmıştır.

ARAŞTIRMA BULGULARI VE TARTIŞMA

Katılımcıların demografik yapısı (Şekil 1) incelendiğinde kadınların oranının (%71) erkek katılımcıların oranından (%29) daha fazla olduğu belirlenmiştir. Benzer şekilde, TEGV'in 2012 yılında 50.000 gönüllü analizinde elde ettiği veriler %65'i kadın olarak belirlemiştir (Erdoğan, 2012). Bu sonuçlar bize STK'larında kadınların ağırlıklı olmasının sebebini açıklamaktadır.

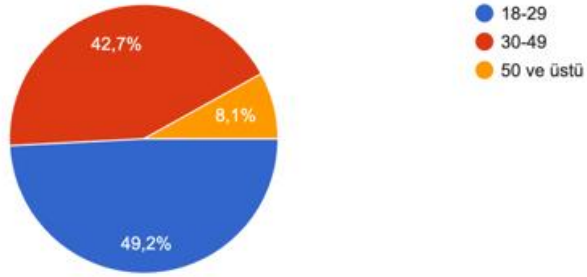
Cinsiyetiniz
124 yanıt

Şekil 1. Cinsiyet dağılımı

STK'lardan alışveriş yapan kişilerin yaklaşık yarısının (%49,2) 18-29 yaş arası olması, görece gençlerin bu kuruluşlardan daha fazla alışveriş yapmayı tercih ettiklerini göstermektedir (Şekil 2). Ayrıca 50 yaş üstü katılımcıların çok az bir kısmının (%8,1) bu STK'lardan alışveriş yapmayı tercih etmemeleri, bu görece yaşlı hedef grubun bu kuruluşların faaliyetleri hakkında yeterli farkındalıklarının olmadığını gösterebilir.

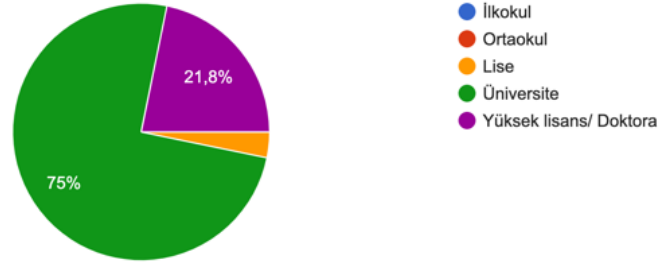
Yaşınız
124 yanıt

Şekil 2. Yaş dağılımı

Eğitim, çocukların ve gençlerin toplumda yerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları okulun içinde veya dışında doğrudan ya da dolaylı olarak almalarıdır (TDK, 2022). Eğitimli kişilerin STK'lara daha olumlu bir tutumla bakmaları beklenebilir. Bu kapsamda STK'lardan alışveriş yapanların büyük bir bölümü üniversite öğrencisi (%75) ve yüksek lisans (%21,8) mezunu şeklindedir (Şekil 3). TEGV'in 2012 yılında 50.000 gönüllü ile STK'lar üzerine yaptığı araştırma sonuçlarına göre katılımcıların %70'inin üniversite öğrencisi oluşu (Erdoğan, 2012) bu araştırma sonuçlarını desteklemektedir.

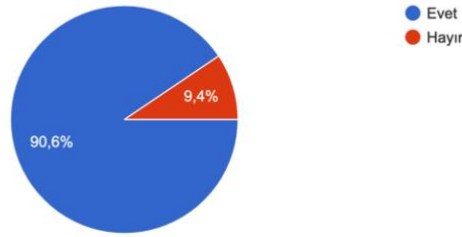
Eğitim durumunuz.
124 yanıt

Şekil 3. Eğitim durumları

STK'dan alışveriş yapan kişilerin büyük bir oranı (%90,6) bilinçli bir farkındalıkla kuruma katkı yaptığını bilerek bu davranışı göstermiştir. STK'lar ürünlerinin çoğunu kendi sitelerinden satış yaptığı için, o kurumun amacını ve yaptığı uygulamaları bilen kişiler tarafından ürünlerin alınması söz konusudur (Şekil 4).

Alışveriş yaparken Sivil Toplum Kuruluşuna katkı sağladığınızı biliyor muydunuz?
106 yanıt

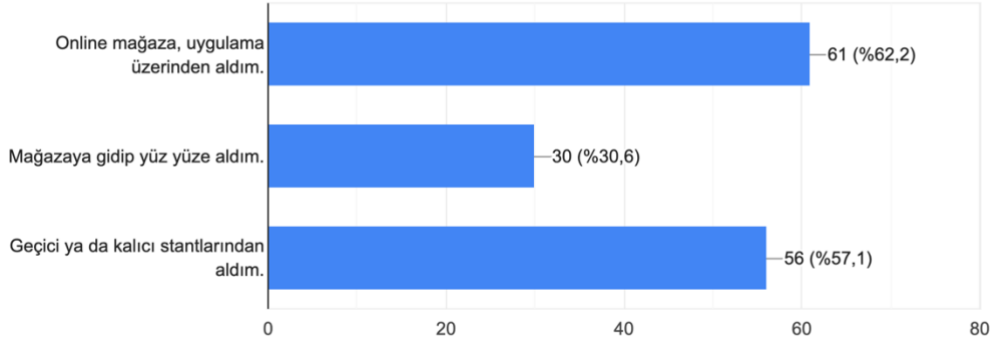

Şekil 4. STK hakkında farkındalık durumu

STK ürünlerinin satış alanları online, mağaza ve stant şeklinde çeşitlendirilebilir. Özellikle online mağaza ya da web uygulaması üzerinden daha çok satışın (%62,2) olması pandemi koşulları ile ilgili olabilir. Ancak bu kuruluşların fiziki satış yerlerinin az olması bu sonucu genel olarak daha iyi açıklayabilir. Geçici veya kalıcı stantların oranının ikinci (%57,1) olması da kişilere yakın alanlarda daha ulaşılabilir olmasından dolayı ön plana çıkmış olabilir (Şekil 5).

Hangi yolla ürün satın aldınız?

98 yanıt

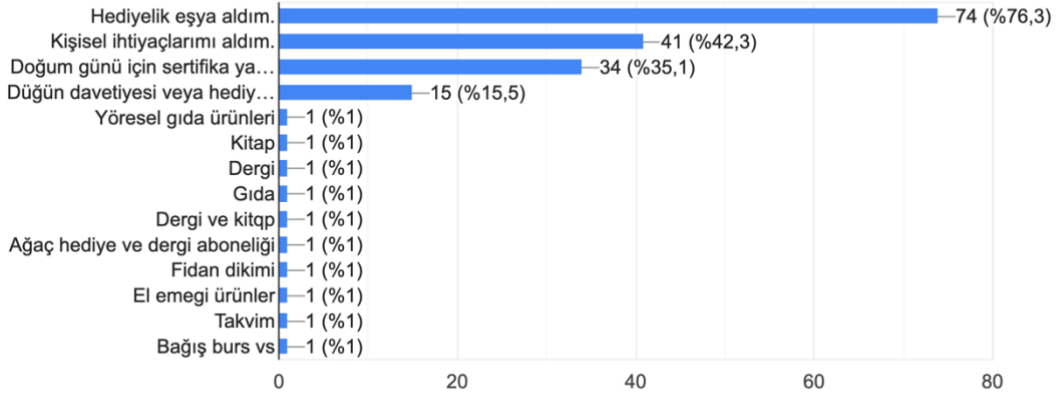

Şekil 5. Ürün satın alma yolları

STK alışverişi gerçekleştirirken özellikle hediyelik eşya ağırlıklı (%76,3) alışverişler gerçekleştirmelerinin sebebi, hediyeleri bu STK'lardan seçerek, onlara katkı sağlamak, hediyeleri sosyal fayda ile daha anlamlı hale getirmek, hediye verecekleri kişileri de bu sosyal faydaya ortak etmek ve anlamlı kılmak istekleri olabilir. Kişiler yardım kuruluşlarının anlam taşıyan hediyelerini daha çok tercih etmektedirler (Şekil 6).

Ne tür ürünler aldınız?

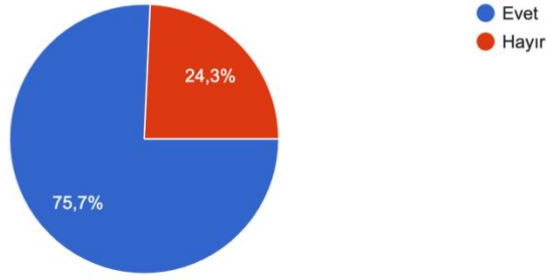
97 yanıt

Şekil 6. Alınan ürünlerin türleri

Gönüllülük, bir işi yapmaya herhangi bir yükümlülüğü yokken isteyerek üstlenen demektir (TDK, 2022). Gönüllü geçmişi olan kişilerin STK'dan alışveriş yapma oranının (%75,7) yüksek olması, gönüllülük bilinci olan kişilerin sosyal fayda yaratma farkındalığının daha çok olması ile ilişkilendirilebilir (Şekil 7).

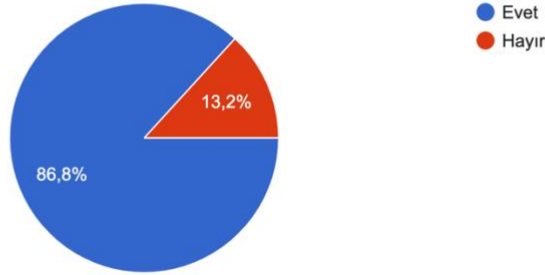
Daha önce herhangi bir STK'da gönüllü olarak çalıştınız mı?
107 yanıt

Şekil 7. STK'da çalışma durumu

Bağışçı, yardım amaçlı bağış yapan kimse anlamına gelmektedir. Yardım yapma bilinci ve alışkanlığı olan kişilerin STK'dan alışveriş yapma oranının yüksek (%86,8) çıkması, o kişinin geçmiş alışkanlıklarının bugüne yansımaları şeklinde açıklanabilir (Şekil 8).

Daha önce herhangi bir STK'ya bağış yaptınız mı?
106 yanıt

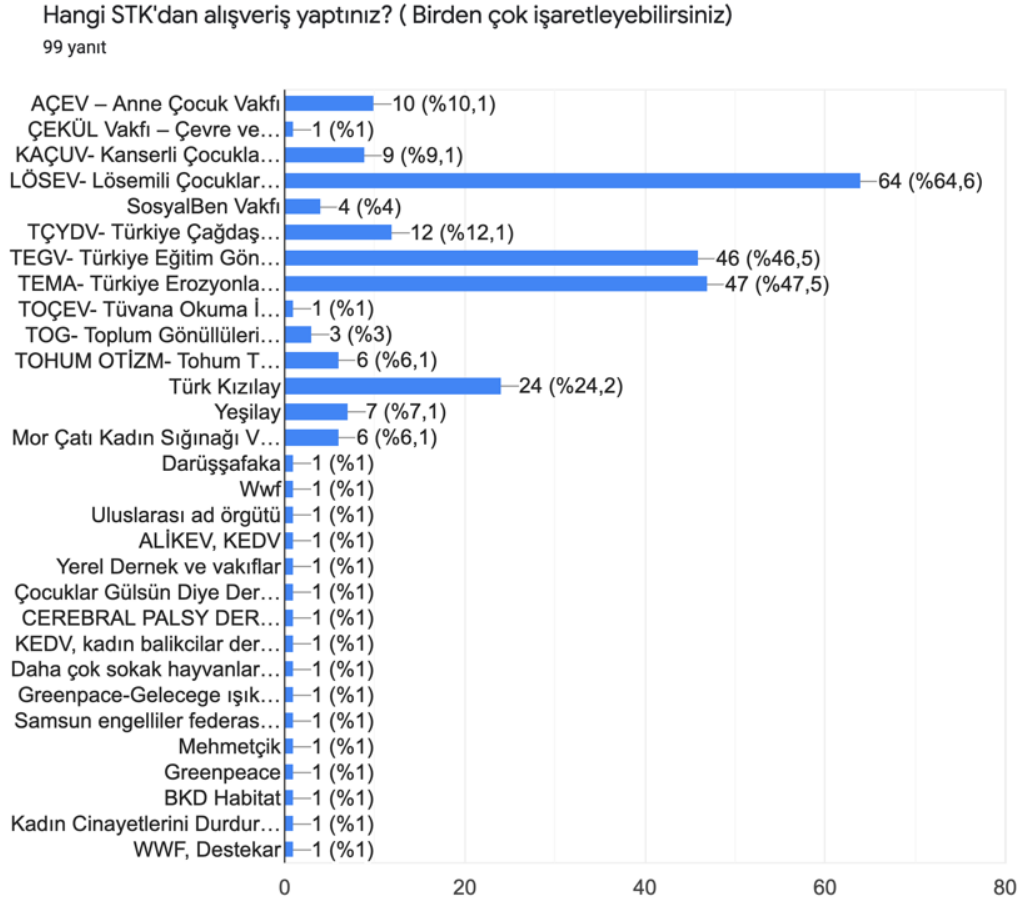

Şekil 8. STK'ya bağış yapma durumu

Alışveriş yapılan STK'lar Şekil 9'dan görülmektedir. Buna göre, en fazla alışveriş yapılan STK olarak LÖSEV gelmektedir. LÖSEV'in lösemili çocuk ve ailelerine yönelik tedavi ve yardım programlarını yürütmesi, özellikle lösemili çocuklar gibi hassas bir kesime yönelik her türlü yardım faaliyetleri yürütmesi ve kamuoyunda bilinirliği, yardım toplama için gönüllüleri aracılığıyla birden fazla kanal kullanması gibi sebepler bu lider konumunu açıklayabilir. Daha sonra en çok alışveriş yapılan kuruluşlar olarak TEGV, TEMA ve Türk Kızılay'ı gelmektedir. Bu kuruluşların tercih edilmelerinin sebebi öncelikle faaliyet alanlarında çevresindekilere fayda sağlamaları ve bunu kamuoyuna reklamları ve diğer tanıtım faaliyetleri aracılığıyla iyi tanıtılmalarından kaynaklandığı söylenebilir. Ayrıca bu kuruluşların köklü STK'lar olması, kişilerin bu kuruluşlara daha fazla güven duymaları ile de açıklanabilir.

Ancak daha önceki yıllarda medyaya yansıyan haberler sonucu bu tür kuruluşlardan bazılarının yöneticilerinin kurumlarını istismara yönelik yolsuzlukları bu STK'ların

kamuoyunda bağışçıları gözündeki imajlarını olumsuz etkilemiş ve bağış vd. gelirlerinin azalması ile sonuçlanmıştır.

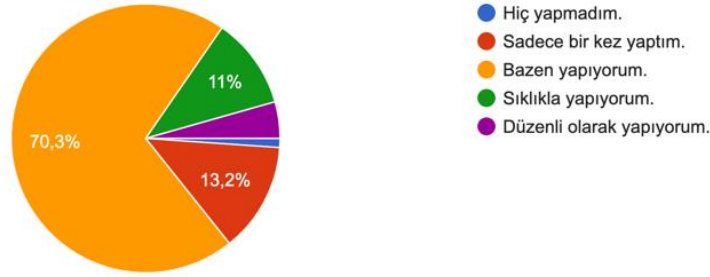

Şekil 9. Alışveriş yapılan STK'lar

Şekil 10'dan görülebileceği gibi, katılımcıların çoğu STK'larından alışveriş sıklıklarını bazen (%70,3) olarak belirtmiştir. Düşük sıklıkla STK'lardan alışveriş yapılması, genellikle hediyelik eşya gibi her gün ihtiyaç duyulmayan ürünlerin genellikle tercih edilmesi ile açıklanabilir. Ürünlerin incelendiği kısımda bu konu daha detaylı ele alınmıştır (Şekil 6).

Hangi sıklıkla bir Sivil Toplum Kuruluşundan alışveriş yaparsınız?

91 yanıt

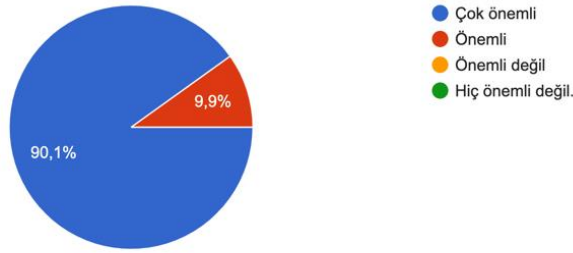

Şekil 4. STK'lar ile alışveriş yapma sıklığı

Güvenilirlik, kuşku duymadan inanma ve bağlanma (TDK, 2022) olarak açıklanabilir. Neredeyse ankete katılanların tamamı güven faktörünü çok önemli (%90,1) ve önemli (%9,9) olarak belirtmiş (Şekil 11) ve bu durum kişilerin güven duydukları STK'lardan alışveriş yapmayı tercih etmelerini açıklamaktadır. Aslında güven duygusu kişilerin STK'lardan alışveriş yapmalarının yanı sıra, bu kuruluşlarda daha önce çalışmış olmalarının, farkındalıklarının, bağış yapmalarının, katkı sağlamalarının ve ilerde görüleceği gibi bu sosyal faydayı çevresindekilere yayma amaçlarının arkasındaki gerekçeleri açıklamaktadır. Aynı zamanda bu değişkenler arasında doğrusal ilişkilerin de olabileceğini göstermektedir.

Alışveriş yaptığınız Sivil Toplum Kuruluşunun güvenilir olması sizin için ne kadar önemli?

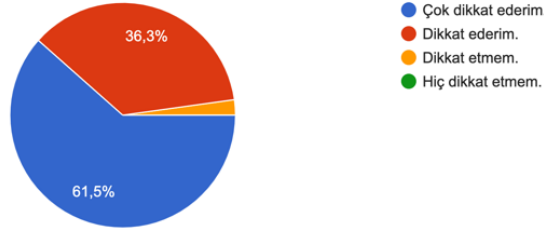
91 yanıt

Şekil 5. STK'ların güvenilirliği

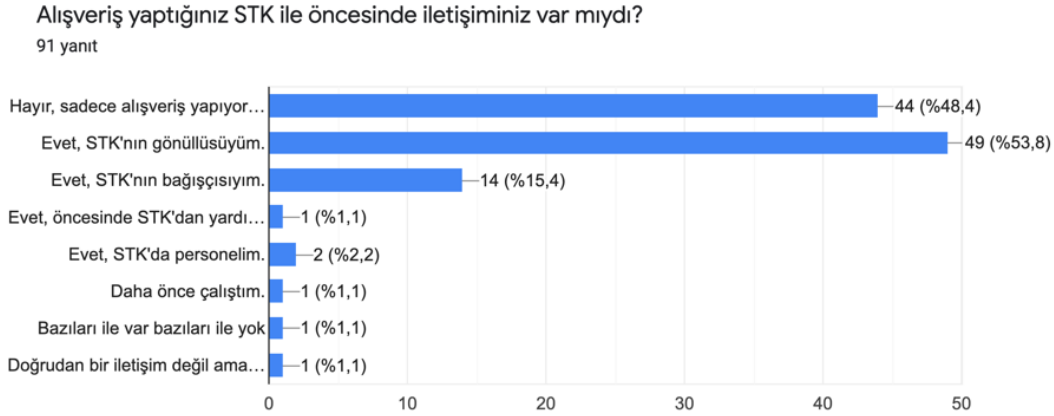
Şeffaflık, kurumların kamuoyuna açık olması ve doğru bilgileri paydaşları ile paylaşması olarak tanımlanabilir. Hesap verebilir olmak ise yönetimin bağımsız bir şekilde izlenmesi ve denetlenmesi anlamlarına gelmektedir. Bu kapsamda yine kuruma güven duygusunu pekiştirdiği için katılımcılar şeffaflığa çok dikkat ettiğini (%61,5) belirterek konunun önemini bir kere daha vurgulamışlardır (Şekil 12).

Alışveriş yaptığınız Sivil Toplum Kuruluşunun şeffaf, hesap verir konumda olmasına dikkat edermisiniz?
91 yanıt

Şekil 6. STK'nın şeffaf, hesap verir konumda olmasının satın almalara etkisi

Sivil toplum kuruluşlarından alışveriş yapan kişiler ağırlıklı olarak gönüllüler (%53,8), müşteriler (%48,4), bağışçılar (%15,4), personeller (%2,2) ve öncesinde bu kuruluşlardan yardım alan kişiler (%1,1) olarak sıralanmaktadır. STK'dan alışveriş yapan kişilerin yarısından fazlasının personel veya gönüllü olarak (Şekil 13) bu kurumlarda daha öncesinde çalışarak bir iletişimlerinin ve dolayısıyla bağlantılarının olması bu kişilerin bu kurumlara farkındalıkları yüksek kişiler olması ile açıklanabilir.

Şekil 7. STK'lar ile iletişim durumu

Araştırmaya katılan kişilere: “Hangi alanda çalışmalar yürüten STK'lara destek oluyorsunuz?” sorusu sorulmuş ve alınan cevaplarda ortaya çıkan genel konular eğitim, sağlık, çevre, kadın hakları, çocuk, engelli ve hayvan hakları gibi cevaplar alınmıştır. Sonuçlara genel olarak baktığımızda temel STK alanlarının ağırlıkta olduğunu görmekteyiz. Eğitim, sağlık, çevre, kadın ve çocuk gibi kriterler belirlenirken kişilerin öncelikleri, değerleri, önem verdikleri alanlara göre şekillendiğini ve yaptıkları yorumlardan anlayabiliyoruz. Ayrıca

katılımcıların mesleklerinin de etkileyici bir faktör olduğu görülmektedir. Örneğin hemşire olan bir katılımcı sağlık alanına destek vermeyi tercih ettiğini belirtmiştir. Katılımcıların çoğu birden fazla kuruma destek verdiklerini belirtmiştir.

Katılımcılara yöneltilen: “Sivil Toplum Kuruluşlarından alışveriş yapma sebebinizi birkaç cümle ile anlatır mısınız?” sorusuna çoğunun görüşleri ağırlıklı olarak destek, katkı, yardım, fayda, bağış ve ihtiyaç gibi konularda yoğunlaşmıştır. Katılımcılar STK’lardan alışveriş yapma sebeplerini açıklarken özellikle o kuruma destek olmak ve katkı sağlamak amaçlarını vurgulamıştır. Çünkü bu doğrultuda o kuruluş hangi alanda çalışma gerçekleştiriyorsa, o alana destek vermiş olmaktadır. Bu kapsamda sosyal fayda sağlamak ve yardım etmek de diğer sebepler arasına girmektedir. Sevdiklerine bu kuruluşlardan hediye vererek, onları bu anlamlı çalışmaya dahil ederek, mutlu etmeyi amaçladıklarını belirtirken, kendi mutluluklarını da o ürüne baktıkça sağladıklarını belirtmişlerdir. Güven duydukları STK’lara destek olmak sadece o ürünü alarak değil o ürünü kullanırken de görünürlük sağlayarak hem çevreye farkındalık hem de kuruma bilinirlik sağlamak gibi desteklerini de sürdürmeye özen gösterdiklerini belirtmişlerdir.

Katılımcıların: “Aldığınız ürünler ile sosyal farkındalık yaratmak adına gerçekleştirdiğiniz çalışmalarınız var mı? Açıklar mısınız?” sorusuna verdikleri cevaplar genel hatlarıyla tavsiye etme, hediye etme, sosyal medya paylaşımı ve okulda öğrenciler ile farkındalık çalışması şeklindedir.

Kimi müşteriler aldıkları ürünler ile sosyal fayda ya da farkındalık yaratma gibi konularda da çalışmalar sürdürmektedir. Bu ürünleri kendileri kullanırken yine görünürlük sağlayarak kurum ve yaptıkları çalışmalar ile ilgili bilgilendirme gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir. Birine bu STK’lardan aldıkları ürünleri hediye ederken hem hediye edilen ürünün sağladığı sosyal faydayı hem de o STK hakkında da farkındalığı yaymayı amaçlamaktadırlar. Sosyal medya paylaşımları yaparak da farklı kitlelerin bu ürünlerden haberdar olmasını sağlayarak etkiyi genişletmeyi amaçlamaktadırlar. Sertifikalar oluşturarak, kişileri bu hediye ve faydaya dahil ederek de rtiki alanını genişletebilmektedirler. Okul etkinlikleri gerçekleştirerek, ürünlerin anlamını ve faydalarını anlatarak, öğrencilerdeki farkındalığı arttırmak da bu alanda yapılan çalışmalar arasındadır.

Müşteriler genelde gıda, hediyelik eşya ve el emeği ürünleri gibi görünür ürünlerin satılmasını istemektedirler. Tüm bu ürün önerileri verilirken başka bir grup da aslında ürünün kendisinin önemli olmadığını belirtmiştir. Satın alınan ürünlerin sadece bir araç olduğunu, hangi ürün olursa olsun yarattığı fayda ve amacının önemi sebebiyle ürün almayı sürdüreceklerini belirten yorumlar da çok fazla belirtilmiştir. Buradan da alıyoruz ki aslında

arz-talep durumuna göre normal bir alışveriş STK alışverişlerinde pek geçerli olmamaktadır. Çünkü STK'lardan müşterilerinin alışveriş sebebinin odak noktası ürünün kendisi değil kişide yarattığı mutluluk, tatmin ve fayda duygularıdır.

Katılımcılar: “Ürünlerin satışından elde edilen gelirler ile kurumun hangi alanlarda sosyal faydaya destek vermesini istersiniz?” sorusuna ağırlıklı olarak çevre, eğitim, sağlık, çocuk, gıda yardımı, STK faaliyetlerinde ve temel ihtiyaçlar şeklinde cevaplamıştır. Ürünlerin satışından elde edilen gelirlerle destek oldukları STK'nın çalıştığı alanları kapsayıcı konuları belirterek o alanda kullanılmasını istediklerini belirtenler bulunmaktadır. Örneğin sağlık, eğitim, çevre, çocuk ve kadın gibi alanları belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra birebir STK giderleri ve STK'nın yardım alanlarında kullanılması da belirtilmiştir. Tüm bu alanları belirtirken “güvendiğim STK'lar” olması ya da kazancı “STK'nın özenli ve şeffaf kullanması” gibi ifadeler de belirtilmiştir. Yine güvenilirlik ve hesap verebilir olma konuları gündeme alınmıştır. Destek olunmasını istediği alanlardaki STK'lardan alışveriş yaparak müşteriler aslında o alandaki kişilere fayda sağlamış olmakta ve bunun da farkında olduklarını belirtmektedirler.

Son olarak kişiler kendi değer yargılarına uygun alanlardaki STK'lar ile bir gönül bağı kurup, sonrasında onların ürettiği ürünleri alarak destek olmaktadır. Bu destek aslında çok kapsamlıdır, bu da pazarlama ve tanıtım desteği vererek sürecin ilerlemesini sağlamaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Dünyada ve ülkemizde birçok sorun yaşanan alanlar bulunmaktadır. Sağlık, eğitim, çevre, şiddet ve işsizlik gibi konular toplumdaki refah düzeyini ve işleyişi etkilemektedir. Tüm bu sorunlara sadece teorik çözümler değil pratik çözümler üreten sosyal girişimcilik kavramı gün geçtikte daha da güçlenmektedir. Sosyal girişim ile sivil toplum kuruluşları benzerlik gösterse de temel farklılıkları bulunmaktadır. Sivil toplum kuruluşları toplumdaki sorunları yardım yoluyla gidermeye çalışırken, sosyal girişim o sorunu ortadan kaldıracak yaratıcı çözümler ile organizasyonlar oluşturup işe çevirebilmektedir. Bu araştırmanın da özellikle odaklandığı konu bu iki kavramın bir araya geldiği oluşumlar üzerinedir. Bazı sivil toplum kuruluşları bünyesinde ürün üreterek satış gerçekleştirmekte ve bu satıştan elde ettikleri gelir ile kendi çalışmalarına fon sağlamaktadır. Sosyal girişimciliğin sürdürülebilir olması ve elde edilen gelirin sosyal faydadan çıkmaması sebebiyle tercih edilmektedir.

Araştırmanın anket kısmında özellikle STK'lardan alışveriş yapan kişilerin görüşlerini almak hedeflenmiştir. Ankete katılanların büyük bir çoğunluğu kadındır. Anketin yapılmasına destek veren STK'lar özellikle bunları gönüllülerine ilettiklerini belirtmiş ve bu kapsamda kadın gönüllülerin daha çok olduğunu da TEGV'in istatistiklerinden öğrendiğimiz üzere

kadınların ağırlıkta olduğu sonucu varılmaktadır. Katılımda yaş sınırı olarak alt sınır 18 şeklindedir. Bu da bazı STK'da gönüllülük yaşının 18 olması ile ilgilidir. Ama cevaplardaki örneklere baktığımızda birçok öğretmenin okul etkinliklerinde STK'dan aldıkları ürünleri kullanarak çalışmalar yaptığını görmekteyiz. Aslında alışveriş ve farkındalık olarak küçük yaş grubu da bu sürece görünmeden dahil olmaktadır. Önerimiz farkındalıklarını arttırmak için gönüllülük yaşının özellikle eğitim odaklı STK'larda 18'den aşağıya çekilebileceği şeklindedir. Alışveriş olarak da küçük yaş grubunun ulaşabileceği alanlarda satışlar gerçekleştirilirse daha çok o yaş grubuna da ulaşılabilirliği yönündedir. STK'lardan alışveriş yapanların çoğunun eğitim durumunun üniversite öğrencisi olması yine gönüllü profiline eğitim durumlarının görece yüksek olduğunu göstermektedir. Ayrıca bu durum sosyal fayda bilincinin eğitim düzeyi ile de arttığını göstermektedir. Sadece tüketim için değil fayda sağlayacak ürünleri seçen kişilerin üniversite ve yüksek lisans mezunu ya da öğrencisi olduğu çıkarımı da yapılabilecektir. Bu alışverişi yaparken tüketicilerin bunu bilinçli yaptıkları belirlenmiştir. Çünkü elde edilen gelir ile ilgili kuruma katkı sağladıklarının bilincindedirler. Bu davranışın tesadüf değil, bilinçli yapılmış bir davranış olduğunu göstermektedir.

Tüm ürün satışı yapan kurumların aslında dikkat ettiği bir konu ulaşılabilirlik konusudur ve buna STK'ların da dikkat ettiğini görmekteyiz. Mağaza dışında, online internet sitesi, web uygulamaları, geçici ve kalıcı stant seçenekleri ile müşterilerine çok fazla seçenek sunmaktadırlar. Araştırma sonuçlarına göre müşterilerin STK'lardan ağırlıklı olarak online alışveriş yapıldığı belirlenmiştir. Kovid-19 pandemisi koşulları dikkate alındığında müşterilerin online alışverişi daha çok tercih ettikleri belirlenmiştir. Tabii ki STK'ların hepsi satış alanında tüm seçenekleri kullanmıyor olsa da kimisi sadece online site üzerinden, kimisi stant, kimisi mağaza kanalını kullanmışlardır. Online ulaşım konusunda dezavantajı olan yerlere diğer alışveriş seçeneklerinin taşınması önerilebilir. Özellikle okullar ve çocuklar için farkındalığı destekleyici ürünlere yüz yüze satış yoluyla ulaşması satışları artırabilecektir.

Ürün çeşitliliği olarak da çoğunlukla STK'ların hediyelik eşya satışı üzerinde durulduğunu görmekteyiz. Satın alan kişiler bunu karşındakine hediye olarak verirken anlamlı bir değer de eklemek adına, bu ürünleri destekledikleri STK'dan almayı tercih etmektedirler. Bunun yanında kendileri de STK'lara katkı sağladıkları veya sosyal fayda yarattıkları için kendilerini mutlu hissettiklerini belirtmişlerdir. Ürün önerilerinde de bunu sıklıkla gözlemlemekteyiz. STK'lardan ürün satın alan kişiler ağırlıklı olarak hediye edecekleri ürünler ve günlük hayatta kullanılacak ürünleri talep etmektedirler. Hatta görünür olan, sürekli kullandıkları ve logolarının görünür olduğu ürünler ile çevrelerinde görünürlük ile farkındalık yaratma isteklerini de belirtmişlerdir. Buradan da anlaşılacağı gibi STK'lardan alışveriş yapan

kişiler tanıtım çalışmalarına da gönüllü destek vermektedirler. Sosyal medya paylaşımlarıyla, çevrelerine bilgi vererek, ürünleri hediye ederek ya da etkinlik oluşturarak bu çalışmaların yayılmasına destek olmaktadır.

STK'lardan alışveriş yapan kişilerin büyük bir çoğunluğu da öncesinde gönüllü ya da bağışçı olarak söz konusu kurumlar ile bağlantıda olan kişilerdir. Sivil toplum geçmişi olan ya da bu farkındalık ile ilgili kişilerin alışveriş yapma olasılığı daha çok olmaktadır. Bir diğer kriter de güvenilirlik ve şeffaf olma ile ilgilidir. Alışveriş yapan kişilerin neredeyse tamamı güven duyduğu ve şeffaf olan kurumlar ile alışveriş yaptıklarını belirtmektedir. Özellikle de satış kârını yardım amaçlı kullanmaları konusunda görüş belirtmişlerdir. Ürünlerin direk yaptıkları yardımlar ile bağlantılı olduğu konusunda tüketiciler daha fazla bilgilendirilirse kişilerin süreç konusundaki olumsuz görüşleri ve kafalarındaki sorular da azalabilecektir.

Ülkemiz ve toplumun başarılı sivil toplum kuruluşlarına ve sosyal girişimlere daha çok ihtiyacı bulunmaktadır. Yıllardır büyük bir özenle varlıklarını yardımlar yoluyla sürdüren STK'lara kişiler alışveriş yaparak destek verebilir ve bu sosyal faydaya katkı sağlayabilecektir. Ayrıca sosyal fayda konusunda hassas olan kişilerin etki alanındaki sorunları tespit ederek, kalıcı çözümler üretmek ve sosyal girişim alanını genişletmesi de mümkün olabilecektir. Sosyal girişimcilik ve sosyal fayda yaratma konusunda herkesin yapabileceği bir şey mutlaka bulunmaktadır. Bu bakış açısı daha yaşanabilir bir dünya yaratabilecektir.

KAYNAKÇA

- Abacı, N. I., Demiryürek, K., Emir, M., and Yildirim, Ç., 2015. Factors affecting the use of microcredit among women entrepreneurs in the Samsun province of Turkey. *Anthropologist*, 20(3): 397-406.
- Amiri, H., 2022. Digital Innovation Effects in Economics During Covid-19 Pandemic. *JINENIS*, 1(1): 2-13.
- Bektaş Karabatak, N. (2018). İmece Kültürü ve İmece Kelimesi Üzerine. *Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi (TİDSAD)*. Yıl: 5, Sayı: 18: 490-501
- Bıçakçı, M., 2022. Sosyal Girişimcilik: Bağlam, Sistemler ve Sosyal Değer. Demiryürek, K; Kahramanoğlu, A ve Abacı, Nİ (eds). *Dijital Girişimcilik, Yenilikçilik ve Ar-Ge Çalışmaları*. Efe Akademi, İstanbul: 137-164.
- Demir, Ö., 2014. Sivil Toplum Kuruluşları, Sosyal Girişimcilik, Kurumsal Sosyal Sorumluluk ve Sosyal İşletme, *Akademik Sosyal Araştırma Dergisi*.
- Demiryürek, K., 2015. Yayım Sözlüğü. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı (GTHB). Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü Müdürlüğü (TEPGE). Ankara.
- Denizalp, H., 2007. Toplumsal Dönüşüm için Sosyal Girişimcilik Rehberi, Odak Ofset Matbaacılık. Ankara.
- Doğan, S., 2015. Girişimcilik İktisat Lisans Programı, İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi. İstanbul.
- Erdoğan, E., 2012. TEGV Gönüllülük Araştırmaları, İstanbul. https://tegv.org/uploads/files/kurumsal_yonetim/arastirmalar/TEGVGonullulukArastirmalari.pdf
- Ersen, T., 2010. Sosyal Girişimler ve Türkiye İhtiyaç Analiz Raporu, TÜRSEV Yayınları, İstanbul.
- Güney, G., 2021. Sosyal Girişimciliği Etkileyen Sosyal Ve Kültürel Faktörlere Teorik Bir Yaklaşım . Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Uygulamalı Sosyal Bilimler ve Güzel Sanatlar Dergisi , 3 (5): 54-66.
- Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sosguz/issue/62180/903015>
- Güney, S., 2015. Girişimcilik temel Kavramlar ve bazı Güncel Konular, Siyasal Kitapevi, Ankara.
- Günlü, H. ve Demiryürek, K., 2022. Türkiye’de Girişimcilik ve Yenilikçilik Ekosisteminin Analizi, Editör: Demiryürek, Kürşat; Kahramanoğlu, Ali; Abacı, Nur İlkay, *Dijital Girişimcilik, Yenilikçilik ve Ar-Ge Çalışmaları*. Efe Akademi, İstanbul: 165 -188

- Koçyiğit, A. Y., & Demiryürek, K. (2022). E-Commerce Entrepreneurship Of Farmers. JINENIS, 1(2): 4-16.
- Müftügil Yalçın, AS; Fortuna, A. ve Ongan, G. (2020). Sosyal Girişimciliği Etki Odaklı Düşünmek: Sosyal Girişimcilik Eğitimi İçin Bir Rehber, Koç Üniversitesi Sosyal Etki Forumu (KUSIF), İmsak Ofset, İstanbul. https://kusif.ku.edu.tr/wp-content/uploads/2021/05/SosyalGirisimcilikEgitimiRapor.03.05.21.web_.pdf
- Özdevecioğlu, M. ve Cingöz, A., 2015. Sosyal Girişimcilik ve Sosyal Girişimciler: Teorik Çerçeve . Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi , 0 (32): 81-95. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/erciyesiibd/issue/5889/77898>
- Reyhanoglu, M. & Akın, Ö., 2012. Ticari Girişimciler Ne Kadar Sosyal Girişimcidir? . İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme İktisadı Enstitüsü Yönetim Dergisi, 23 (71): 8-33 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iuiieyd/issue/9203/115522>
- Seymen, A., 2022. Sosyal Girişim ve Sivil Toplum Kuruluşundaki Örnekleri. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Girişimcilik ve Yenilikçilik Ana Bilim Dalı Tezsiz Yüksek Lisans Bitirme Ödevi (Basılmamış), Samsun.
- TDK, 2022. Gücel Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu, Ankara. www.sozluk.gov.tr
- Ulucan, S., 2015. Girişimcilik eğiliminin ve girişimcilik eğilimini etkileyen faktörlerin analizi: ortaöğretimde lise 3. ve 4. sınıf öğrencileri üzerinde bir uygulama. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yalçın, SM, 2018. Türkiye’de Sosyal Girişimcilik: Koç Üniversitesi Öğrencileri Gözünden, Koç Üniversitesi Sosyal Etki Forumu (KUSIF), İmsak Ofset, İstanbul. <https://kusif.ku.edu.tr/wp-content/uploads/2018/02/T%C3%BCrkiyede-Sosyal-Giri%C5%9Fimcilik-Ko%C3%A7-%C3%9Cniversitesi-%C3%96%C4%9Frencilerinin-G%C3%B6z%C3%BCnden.pdf>

Okulöncesi Eğitimde Girişimcilik Ve Sosyal Girişimcilik Eğitimi**AYŞEGÜL YAMAN***¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun¹<https://orcid.org/0009-0004-2288-5521>* gorum49@hotmail.com<https://doi.org/10.5281/zenodo.7789765>**Derleme****Makale Tarihiçesi:**

Geliş tarihi: 2023/03/23

Kabul tarihi: 2023/03/27

Online Yayınlanma: 2023/03/31

Anahtar Kelimeler

Girişimcilik

Okul Öncesi Eğitim

Sosyal Girişimcilik

ÖZET

Sosyal problemlerin çoğaldığı zamanımız toplumlarında, sosyal yaşam kalitesinin artması ve var olan problemlerin çözüme kavuşturulması için farklı, özgün etkinliklere ihtiyaç duyulmaktadır. Sosyal girişimcilik, bu eksikliği karşılamak, toplumsal sorunları çözmek ve yaratıcı çözümlerle toplumsal fayda yaratmak için oluşturulmuş bir kavramdır. Yeni nesil sosyal girişimcilik vizyonerlerini eğitmek, sosyal girişimciliğin sosyal faydalarını ve çözümlerini sürdürülebilir. Bu kapsamda okul öncesi eğitim kurumlarında sosyal girişimcilik eğitimi verilerek çevreye duyarlı, girişimci, yaratıcı, yetenekli, aktif ve yenilikçi bir gelecek nesil yetiştirilebilir. Sosyal girişimcilik eğitiminin etkin bir şekilde verilebilmesi için anaokullarının gönüllü kuruluşlarla işbirliği yapması gerekmektedir. Çocuklara sosyal girişimcilik eğitimi vermek için okul öncesi eğitim kurumlarıyla iş birliği yapmak için sosyal refah ve sosyal kalkınma için çalışan gönüllü kuruluşlar; Sosyal hizmetlerde, eğitimde, çevrede, sağlıkta, kültürde ve sporda anlamlı çevrelerde yer almak ve bu konularda kamuoyunu bilinçlendirmek için fırsatlar sağlayacaktır. Bu nedenle, okul öncesi sosyal girişimcilik eğitiminde gönüllü kuruluşların rolü oldukça önemli ve bu eğitime katkı sağlar niteliktedir.

ENTREPRENEURSHIP AND SOCIAL ENTREPRENEURSHIP IN PRESCHOOL EDUCATION**Reviews****Article History:**

Received: 2023/03/23

Accept: 2023/03/27

Available online: 2023/03/31

Keywords:

Entrepreneurship

Preschool Education

Social Entrepreneurship

ABSTRACT

In today's society, where social problems are increasing, innovative activities are needed to ensure social welfare and solve problems. Social entrepreneurship is a concept created to meet this need, solve social problems and create social benefit with creative solutions. To train a new generation of social entrepreneurship visionaries, to protect the social benefits and solutions of social entrepreneurship. In this context, environmental-friendly, entrepreneurial, creative, talented, active and innovative future generations can be raised by providing social entrepreneurship education in pre-school education institutions.

In order to provide social entrepreneurship education effectively, schools should cooperate with voluntary organizations. Voluntary organizations working for social welfare and social development cooperate with pre-school education institutions to provide social entrepreneurship education to children; Public participation in social services, education, environment, health, culture and sports will be ensured and recognized. For this reason, the role of voluntary organizations in pre-school social entrepreneurship education is very important and can improve this education.

GİRİŞ

İnsanların birbirinden daha iyi olma hırsı insanları en iyi olmaya yöneltmektedir. Fakat bu da birçok sorunu beraberinde getirmektedir. Bu sorunları yok etmeden arzu edilen seviyeye varmaya engel olmaktadır.

Son yıllarda özellikle çevre, sağlık, eğitim vb. Bölgede artan sorunlar birçok toplumun refah düzenini etkilemekte ve mevcut sorunların tam olarak çözülmesi mümkün olmamaktadır. Bu durum, toplumda sürdürülebilir kalkınmayı sağlayarak toplumsal sorunları çözmek ve toplumsal refah yaratmak için pratik bir ihtiyaç yaratmaktadır. Sosyal girişimcilik kavramı tam da bu ihtiyaç anında ortaya çıkmış bir kavramdır (Akpınar, 2009).

Sosyal girişimciliğin temel amacı, toplumdaki sorunlara yaratıcı çözümler bulmak, bu çözümlerin uygulanması için uygun kaynaklar oluşturmak, çözümleri risk alarak test etmek ve çözümleri sürdürerek toplumsal fayda yaratmaktır. Tarihsel olarak, birçok sosyal girişimcilik örneği vardır, ancak son yirmi yılda sosyal girişimcilik, kavram ve uygulama çeşitliliği anlayışını artırmıştır. Sosyal girişimcilik faaliyetlerinin sonuçlarının topluma faydalı olması sosyal girişimciliğe olan ilgiyi artırmakta ve toplumun sürdürülebilir kalkınması için yeni neslin girişimci olması gerektiği fikri ortaya çıkmaktadır

Sosyal girişimcilik eğitimi çabalarının odak noktası genellikle gençler ve yetişkinler olsa da, okul öncesi çocuklar arasında sosyal girişimcilik fikri konusunda giderek artan bir fikir birliği var.

İstikrarlı bir toplumsal yapı için kişilerin de istikrarlı olması gerekir. Diğer bir deyişle, sosyal girişimciliğin sunduğu çözümlerin kalıcı olması ve problemsiz bir toplumsal yapı oluşturabilmesi için çevreye duyarlı, başkalarının görüşlerini anlayan, hayata geçiremeyen, yenilikçi ve yaratıcı bir nesle ihtiyacımız var. Bu nedenle okul öncesi sosyal girişimcilik eğitiminden faydalanılmalıdır.

Okul öncesi çağda sosyal girişimcilik eğitimi alan çocukların oluşturduğu bir toplumda sorunlar daha hızlı çözülür, yenilikçi uygulamalar hayata geçirilir ve toplumsal refahın sağlanması daha mümkündür. Bu becerileri bireylere kazandırabilecek bir eğitim yöntemi ise okul öncesi dönemde sosyal girişimcilik eğitimidir.

Günümüzde okul öncesi eğitim kurumları farklılık katan eğitim uygulamaları denemeye çalışmakta ve çocukları bu alanda en gelişmiş hale getirmeyi hedeflemekte, bu da bu kurumları diğer kurumlarla iş birliği yapmaya zorlamaktadır. Gönüllü kuruluşlar, anaokullarının çocuk gelişimini desteklemek için birlikte çalışmayı tercih ettikleri kuruluşlardan biridir.

Toplumsal sorunları çözmeyi ve olası sorunları önlemeyi amaçlayan gönüllü kuruluşlarla işbirliği, sosyal girişimcilik eğitiminin vizyon ve misyonuyla uyumlu bir durumdur. Bu bağlamda, anaokullarında sosyal girişimcilik eğitimini destekleyecek gönüllü kuruluşlara acil ihtiyaç vardır.

Anaokulları çocukların gelişimi için yerinde sorunları analiz etme, çeşitli etkinliklerle yaratıcılığı geliştirme, kişilerarası ilişkileri güçlendirme, güven ve güven geliştirme, deneme yanılma yoluyla öğrenme açısından önemlidir. Okul öncesi eğitim kurumlarının farklı alanlarda birlikte çalıştığı gönüllü kuruluşlar sayesinde yaşam deneyimi kazanmadır.

GİRİŞİMCİLİK VE GİRİŞİMCİLİK İLE İLGİLİ KAVRAMLAR

Girişimcilik Kavramı ve Girişimcilik ile İlgili Kavramlar

20. yüzyılın ikinci çeyreğinde, bir başka ifadeyle, dünyada yaşanan yıkıcı savaş dönemlerinin ardından, ekonomik kalkınma hedefi dünya çapında popüler hale geldiğinde, ekonomik faaliyetler ülkelerin destekleri ve kontrolleri altında gerçekleşmiştir. Sonuç olarak, dünyada Kapitalist blok, Sovyet bloğu ve Üçüncü Dünya blokları olarak isimlendirilen üç farklı ekonomik modelin hakimiyeti meydana gelmiştir. Devletler tarafından yönetilen ekonomik kalkınma modeli, 80'lerde pazarın hâkim olduğu bir modelle, yani serbest piyasa ekonomisiyle yer değiştirmeye başlamıştır. Artık ekonominin yönetilme sürecinde yeni ana aktör, 90'lı yıllarda dünya ölçeğinde ekonomik kalkınmaya katkıda bulunacak ve eski yüksek büyüme oranlarının elde edilmesini sağlayacak olan girişimciler olmuştur (Apak, 2010).

Dünya ekonomisi hala “yönetilen ekonomi” den “girişimci ekonomiye” geçerken girişimcilik, girişimci olmak, bireyin girişimci olmasına neden olan faktörler, tetikleyiciler tüm ekonomiler ve toplumlar için kilit konular olarak ortaya çıkmaktadır. Akademik dünya ve iş dünyası girişimciliği, girişimcilerin davranışlarını ve ilgili bağlamı belirleyerek bu yenedünya ekonomisinin büyümesinde ve gelişmesinde merkezi bir rol oynamaktadır. Ekonomistlerin büyük bir çoğunluğuna, ilgili uluslararası kuruluşlara ve akademik dünyaya göre girişimcilik, mevcut çalkantılı küresel ekonomi için bugün ve gelecek için bir tasarruf sağlayan, ekonomik büyümenin temel oluşturucusu olarak kabul görmektedir. Girişimcilerin teknolojik atılımları keşfetme, teknoloji transferini teşvik etme ve yenilikçi ticari fırsatlardan yararlanma taahhüdü gibi birtakım özellikleri bulunmaktadır. Bunlar, girişimciliğin finansal gelişimin güçlendirilmesi üzerindeki etkisini göstermiştir.

Şüphe yok ki küreselleşmenin bu durumdaki payı oldukça önemlidir. Küreselleşmenin bir sonucu olarak dünyada yaşanan bu gelişmeler sadece gelişmiş ülkelerde değil, gelişmekte olan ülkelerde de yayılma alanı bulabilmiştir. Artık, ekonomik anlamda yalnızca sermaye

sahibi varlıklı bir kesimden bahsetmiyor, girişimleriyle isimlerini duyuran kişi ya da markalara da şahitlik edebiliyoruz.

Girişimcilik, diğer yandan, disiplinler arası bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Geleneksel, klasik ekonomi, özellikle son otuz yılda girişimciliğin değerini anlamaya başlamıştır. Ekonomi üzerine yapılan akademik araştırmalar, yoğunluğunun bir kısmını girişimcilik başlığına kaydırmıştır; girişimcilik, girişimci ve bunların sonuçları üzerine çalışmaların sayısında gözle görülür bir artış olmuştur (Aytaç, 1999).

Sayılan bu sebeplerden ötürü, literatürde kabul edilmiş tek bir girişimci tanımı yoktur. Bunun altında yatan bir diğer sebep, bir bireyin öğrenme veya deneyim yoluyla girişimcilik perspektifi ve becerisi kazanıp kazanamayacağı veya bu niteliklerin bireyle doğuştan olup olmadığı uzun tartışmaların sona ermemiş olmasıdır; yani, "Girişimcilik doğal yollarla kişilerde bulunan genetik bir özellik midir, yoksa kişinin kendisini birçok alanda geliştirme ve yetiştirmeyle mi ilgilidir?" sorusunun yanıtı hararetle tartışmalar yaşanması neden olmuştur.

Fransız bir iş adamı ve ekonomist tarafından 1800'lü yıllarda yapılan girişimci kavramına ait en eski tanımlardan biri şudur: "Girişimci, ekonomik kaynakları daha düşük bir alandan daha yüksek üretkenlik ve daha fazla getiri olan bir alana kaydırır." O halde mevcut imkanları değerlendirerek, ekonomik kaynakları bireysel ve toplum açısından katma değer sağlayacak bir hale getirmek girişimcilik olarak tanımlanabilir.

Girişimcinin Özellikleri

Schumpeter, "girişimcinin pratiği" olarak 5 yenilikçi faaliyet kategorisini tanımlamaktadır. Bu kategoriler:

1. Yeni bir malın/hizmetin yeni niteliğinin tanıtılması,
2. Yeni bir üretim yönteminin geliştirilmesi,
3. Yeni bir pazarın açılması,
4. Yeni bir hammadde tedarik kaynağının veya yarı mamul malların elde edilmesi,
5. Bir tekel konumunun oluşturulması veya bir tekel konumunun bozulması gibi herhangi bir endüstrinin yeni örgütlenmesinin gerçekleştirilmesi.

Bu kategorilerde yer alan faaliyetleri bir araya getirmek suretiyle yeni bir iş fikri geliştirmek girişimci davranış olarak tanımlanabilir. 5 kategoriden bahsettikten sonra Schumpeter, girişimciyi bu 5 kategorinin (faaliyetlerin) yeni kombinasyonlarını yapan biri olarak tanımlar.

"Entrepreneur" web sitesinden türetilen bir başka tanım da şudur: "Girişimci, bir iş girişimi düzenleyen ve bir işletmenin başlatılması, işletilmesi ve yönetilmesinin finansal riskini üstlenen kişidir. Genel olarak düşünülen aksine, girişimciler genellikle yüksek riskli alıcılar

değildir. Çünkü durumun sonucunu etkileyemezler. Gerçekçi ve ulaşılabilir hedefler belirleme eğilimindedirler ve risk aldıklarında, genellikle içgüdülerden ziyade gerçeklere ve deneyimlerine dayalı olarak hesaplanırlar. "

Girişimciliğin ekonomik büyümenin kökü olduğu kabul edilmektedir. Girişimciler vizyonlarına ulaşmak için ekonomik faaliyetleri kullanırlar. Ya yeni girişimler yaratırlar ya da yenilik ve yaratıcılık yoluyla mevcut girişimlere değer katarlar. Yeni girişimler, iş piyasasını besleyen ve sonunda ekonomik büyüme ve refaha yol açan ana akımdır (Doğan, 2013).

Girişimci kavramının nasıl tanımlanacağına dair devam eden bir tartışma olmasına rağmen, girişimciliğin ne olduğu konusunda araştırmacılar arasında çok az fikir ayrılığı vardır. Girişimcilik temelde "yeni bir girişim yaratma eylemi" olarak tanımlanır.

Serbest piyasa ekonomisinin, belirli bir şirkete rekabet avantajı tanınmadığı durumlarda girişimcilik faaliyetlerinin gelişmesi için çok iyi bir ortam olduğu bilinmektedir. Günümüz dünyasında rekabet avantajı, yeni fikirlerin, ürünlerin veya mevcut ürünleri sunmanın yeni yollarının geliştirilmesi yoluyla üretilir. Bilgi teknolojisi, daha az bağımlı, yatırım ve işgücü ihtiyacı olan yeni firmalar açmanın yolunu açmaktadır.

Dünya çapında bazı girişim ve girişimci örnekleri şu şekildedir: Microsoft Corporation'ın kurucusu Bill Gates, Oracle'ın kurucusu Larry Ellison ve Dell'in kurucusu Michael Dell, herkesin aşına olduğu bu tür girişimcilik başarısının daha yakın tarihli bir örneği, Google için Sergey Brin ve Larry Page ve Facebook için Mark Zuckerberg'dir. Bu insanların kendi işlerini kurmaya karar verdiklerinde herhangi bir sermayeye sahip olmadıklarını bilmek ilginçtir. Ancak bugün itibarıyla, dünyanın sayılı zengin insanları sıralamasında yer almakta, her yıl onlarca kişiye istihdam sağlayarak bilgi teknolojilerinin geliştirilmesine önemli ölçüde katkı sağlamaktadırlar (Aytaç, 1999).

Girişimciler, insanların yaşam standartlarını yükseltirken aynı zamanda yüzlerce, belki milyonlarca kişinin işsizlik sorununun çözümüne de yardımcı olurlar. Küresel olarak hizmet veren onlarca hazır yemek zincirleri veya giyim markalarının dünyanın birçok ülkesinde birçok kişinin gelir kapısı olduğu ortadadır. Böylelikle girişimciler, küresel rekabete karşı bir direniş merkezi haline gelmiştir. Girişimciler, bu faaliyetleriyle kendilerine pek çok sorumluluk yüklerler; sermayenin, ulusal ekonomilerin en yoksul bölgelerine yayılmasını sağlarlar ve aynı zamanda küresel rekabette ulusal bir direniş faktörü olarak sahne alırlar (İraz, 2005).

Günümüz girişimcilerinin üstlendiği ve gerçekleştirdiği işlevlerden bazıları şu şekilde sıralanabilir:

- Bir iş fikrini ve fikrini iş girişimine dönüştürerek üretmek ve ticarileştirmek,
- Başkalarının göremediği fırsatlardan yararlanmak,

- Yeni ve potansiyel pazarlar yaratmak,
- Yeni teknoloji geliştirerek mal ve hizmet üretmek,
- Üretimde yeni potansiyel kaynakların kullanılmasını ve insan hizmetine sunulmasını sağlamak,
- İş hayatında değişiklik yapmak,
- İşsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılması ve
- Ekonomik kalkınmanın sağlanması.

Öyleyse, girişimci olabilmek genetik bir özellikten ziyade, kişinin dünyaya bakış açısı ve kişinin deneyimlerinin bir sonucu olarak meydana gelecek bir karar verme süreci olarak karşımıza çıkmaktadır.

Girişimcilik Türleri

Literatürde girişimcilik türlerinin açıklamasında farklı yöntemler kullanarak farklı açıklamalar getiren araştırmalar bulunmaktadır. Girişim yapılan iş kolundan, sektör büyüklüğü gibi farklı faktörlere göre yapılan sınıflandırmalara ek olarak girişimcinin özelliklerine göre yapılan sınıflandırmalar da mevcuttur (Müftüoğlu, 2004).

Tablo 2.1 Literatürde incelenen araştırmalara göre girişimci türleri

Esnaf Girişimci	Eğitim düzeyi düşük, yönetim becerilerinden yoksun, kişisel birikimleri ve akraba ve arkadaşlarından aldığı paralarla sınırlı finansal kaynaklara sahip bir girişimci türüdür. Manuel girişimciler, güçlü, esnek olmayan firmalara sahip olma eğilimindedir.
Fırsatçı Girişimci	Orta sınıf, daha geniş bir eğitime sahip, yönetim tecrübesine sahip, yeni fırsatları görebilen, çok yenilikçi ve çok yönlü stratejiler geliştiren ve birden fazla finansal kaynak kullanan bir girişimci türüdür. Fırsatçı girişimciler esnek ve uyarlanabilir şirketlere sahip olma eğilimindedir. Fırsatçı firmalar ve girişimciler, manuel girişimcilere göre daha yüksek büyüme oranlarına sahiptir.
Kamu Girişimcileri	Genellikle katı bütçe kısıtlamaları ile çalışanlar ve siyasi otoritenin kararlarına dayanırlar. Başka bir deyişle, bazen ekonomik kısıtlamaların ağırlık kazandığı bölgelerde; dışarıdan gelen isteklerle, yarattıkları kaynaklarla değil, kullandıkları veya kamunun ürettiği kaynaklarla karar veren kişilerdir.
Piyasa Ekonomisinde Girişimciler	Yerleşik olmayan, yenilikçi, yeni pazarları, yeni finansman ve tedarik kaynaklarını kullanarak yeni sistemleri tanıtan, yeni üretim teknikleri ve organizasyon biçimleri geliştiren ve yeni şeylere öncülük eden dinamik bir girişimcidir. Düzenli bir girişimci olarak, ne olduğuyla yetinen, dinamik girişimci yoluna gitmeyi tercih eden, dinamik girişimcilerin faaliyetleri sonucunda gelişen ekonomiye yeni boyutlar getirebilen yeni fikirler geliştiren girişimciler olarak tanımlanır.
Ayrıcalıklı Girişimci	Kamu kredi destek politikalarından yararlanan bir şirket sahibi olarak tanımlanır.

Dağıtık Girişimci	Şirketin faaliyet gösterdiği veya ilk kurulduğu yerin dışında bir yerde yeni iş faaliyetleri kuran ve yerleştiren girişimcilerdir.
Şüpheli Girişimci	Kriz döneminin devam edeceğini ve kısa vadede durumların değişmeyeceğini düşünen girişimcilerdir.
Modern Girişimci	Modern, bilgi ve iletişime, teknolojilere ve bunları kullanabilecek beceri ve becerilere sahip girişimcilerdir.
Tipik Olmayan Girişimci	Şirketin kurucusu olmayan ancak şirketi satın alan girişimcilerdir.
Geleneksel Girişimci	Bilgi ve iletişim teknolojileri ile beceri ve yeteneklerinden yoksun olan girişimcilerdir.
Orijinal veya İdealist Girişimci	Geleceğe odaklı girişimcidir. Girişimci tarzı olarak tanımlanan, öncelikle hayali veya tutkuyu, yepyeni bir işi veya benzersiz bir iş fikrini bir işletmeye dönüştürür. İdealist olmak, idealist bir girişimcinin en ayırt edici özelliğidir. Bu girişimcilerin genellikle iyi bir pazar ve piyasa tahminleri bulunmaktadır.
Stratejist Girişimci	Bütüncül bir yaklaşımla, işe hakkı veren, arayan, algılayan, tespit eden, yakalayan ve uygulamaya koyan girişimcidir.
Taktik Girişimci	'Taktik-dinamik' girişimci, bilinen bir teknolojiye veya belirli bir teknolojiye veya mevcut bir teknoloji pazarında dikkate değer bir performans sergiliyor. Bu girişimci yenilikler yürütür, sistemler hakkında çeşitli bilgilere sahiptir ve bu deneyim, bilgi ve becerileri kendi adına kullanır.
Geleneksel (Klasik) Girişimci	Mevcut ve bilinen bir sektörde var olan bir girişimciliği adapte eden, mevcut şartlara uyum sağlayan, yeniden yapılandıran ve işini sürdüren girişimci türüdür.

Girişimciliği Etkileyen Faktörler

Bireyin girişimcilik ruhunu ve bireyin girişimci niteliklerini etkileyebilecek birçok faktör olduğundan bahsetmek mümkündür. Ancak, genel bir ayırım yapabilmek açısından bu faktörler kültürel ve çevresel faktörler ile kişilik özellikleri olarak sınıflandırılabilir. Her durum için gelişen bir sosyal alt yapının varlığından bahsetmek doğru olacaktır (Betil, 2010).

Kültürel ve Çevresel Faktörler

Girişimciliği kişisel özelliklerle açıklamanın yanı sıra, bölgelerin sosyal, kültürel ve ekonomik özelliklerini analiz eden çalışmalar son zamanlarda araştırma konusu haline gelmiştir. Buna göre girişimcilik, bireyin içinde bulunduğu sosyo-ekonomik ve kültürel yapının bir ürünü olarak kabul edilmektedir. Girişimciyi etkileyen çevresel faktörler şu şekilde sıralanabilir:

- Aile,
- Sosyal davranış kalıpları,

- Eğitim kalitesi ve düzeyi,
- Genel ekonomik koşullar,
- Küreselleşme,
- Ar-Ge faaliyetlerinin bağımsızlığı
- Teknoloji Yaygınlığı,
- Arttırılmış Otomasyon,
- Bilgi Akışının Hızlandırılması,
- Bilgilerin İşleme ve Dağıtım Maliyetlerinin Düşürülmesi,
- Piyasa Rekabet Yapısının Değiştirilmesi ve
- Pazarla İlgili Bilgilere.

Girişimcileri etkileyen bu faktörlerden bazıları görece olarak daha fazla önem arz ettiğinden ötürü özellikle incelenmeye değer görülmektedir.

Aile

Birçok konuda olduğu gibi girişimcilikte de bir aile geçmişi, bir çocuğu girişimci zihniyete sokmanın ve kendi işini kurup yönetmenin faydalarını örneklendirmenin en iyi ve en doğrudan yollarından biridir. Çünkü birçok konuda temel eğitim ailede başlamaktadır. Ardından kişiler, toplum içerisinde yer alarak yukarıda bahsi geçen çevresel faktörlerden etkilenerek kişilik özelliğine sahip olacaklardır. Kendi aile şirketlerinde olumlu bir deneyime sahip olan kimseler için, gelecekte kendi girişimlerini sürdürme olasılıkları daha yüksek olabilir (Demir, 2014).

Çoğu araştırmacı, girişimci rol modellerini girişimci niyetlerin iyi bir öngörücüsü olarak kullanmış ve tanımlamıştır. Auken'in araştırmasında, anketi yanıtlayan öğrenciler arasında en yüksek serbest meslek tercihi, ebeveynleri serbest meslek sahibi olan öğrencilerden gelmiştir.

Singapur'da yapılan bir ankette 13014 lisans ve lisans düzeyinde öğrenciye %60.98 yanıt oranıyla hitap edildi. Kendi işini kuran aileleri olan öğrencilerin büyük olasılıkla kendi işlerini kurduğu ortaya çıktı.

Öte yandan bazı araştırmacılar, kendi kendine çalışan ebeveynlerin çocuklarının küçükken aile şirketine çalışma olasılıklarının daha yüksek olduğunu belirtmişlerdir. Kişinin firmayı ebeveynlerinden devralma olasılığı ile verilen bu deneyim, bireyin firma veya yönetime tam sahip olma şansını artırmıştır. Ayrıca bireyin kariyer kararlarının, inançların, tutumların ve niyetlerin inanç, deneyim ve bilginin bilişsel olarak işlenmesi yoluyla geliştiği sürecin yansımaları olduğuna işaret etmektedir. Burada rol modeller, kişiye olumlu deneyimler sağlayarak bu süreçte son derece önemlidir. Bu tür rol modellerin yokluğunda, karar verme sürecini kolaylaştıran olumlu deneyim sağlanmayacaktır.

Dyer, “Toward a Theory of Entrepreneurial Careers”ın ilham verici makalesinde bir girişimcilik kariyeri modeli geliştirmiştir. Onun modelinde, kariyer seçimini, kariyer sosyalleşmesini, kariyer yönelimini ve kariyer gelişimini etkileyen öncül faktörlere dikkat çekildi ve kariyer seçiminin öncülleri, biri aile ilişkileri ve rol model olmak üzere çeşitli faktörlere dikkat çekilmiştir. Ayrıca Dyer, rol modellerin önemli bir faktör olduğunu vurgulayarak, bir iş sahibi olan kişilerin çocuklarının iş sahibi olmayı ya da başka biri için çalışmayı düşünmeye daha meyilli olduklarını açıklamıştır.

Eğitim

Girişimcilikteki aile geçmişi, bir çocuğu kendi girişimlerini sürdürme yönünde etkilemenin tek yolu değildir. Okulda alınacak temel eğitimler ve devletler tarafından sağlanan teşviklerin de var olması girişimciliği etkileyen diğer önemli faktörlerdir. Herhangi bir şekilde girişimcilik ile ilgisi olmayan bir ailenin çocuğu, günümüz şartlarında teknolojinin yardımıyla ve devletlerin teşvikiyle elde ettikleri sermayeyle bilgiye daha kolay erişerek ulusal ya da uluslararası ölçekte girişim yapabilecek duruma gelmiştir (Müftüoğlu, 2004).

Eğitim, girişimcilik niyeti araştırmasında kişisel özelliklerin önemli bir yönüdür ve daha fazla araştırmaya ihtiyaç duyar. Çünkü girişimciliğin doğuştan mı yoksa öğrenilebilir mi olduğu konusunda uzun tartışmalar sona ermemiştir; yani girişimcilik insanın doğası gereği var olan bir özellik midir yoksa insanın kendisini yetiştirmesiyle mi ilgilidir?

Eğitim, bir öğrencinin girişimci ya da daha geleneksel bir kurumsal yolda ilerlemesinde büyük bir rol oynayabilir. Ne yazık ki, Türkiye'deki örgün eğitim sistemi, onlarca yıldır öğrencileri belirli mesleklere hazırlanmak için eğitmiştir ve bu nedenle, girişimcilerden ziyade kurumsal çalışanlar olma isteği olan vatandaşların sayısı daha fazladır. Bununla birlikte, son yıllarda hızla gelişen e-ticaretin varlığı, böyle düşünen insanları bile ufak çaplarda da olsa girişim yapmalarına sevk etmiştir. Son yıllarda yaşanan Covid-19 salgın sürecinde de e-ticaretin önemi bir kere daha ön plana çıkmıştır ve bu durumla doğru orantılı olarak girişimci sayısında önemli bir artış olduğu düşünülmektedir (Müftüoğlu, 2004).

Artık girişimcilik daha yaygın bir tartışma konusu haline geldiğinden, üniversitelerde işletmecilik ile ilgili bölümlerde ders olarak anlatılması kaçınılmaz olmuştur. Bu bölümlerde eğitim almayan kişiler içinse, girişimcilik eğitimi veren kamu kuruluşları ve özel kuruluşlar olduğundan bahsetmek mümkündür. Sonuç olarak, günümüz dünyasında mevcut imkanlar dahilinde yaşayan bir bireyin girişimci olmaması için oldukça az gerekçe ortaya çıkacaktır.

Kültürel Değer

Girişimciler üzerinde daha az doğrudan bir etkiye sahip gibi görünse de kültürel görüşler ve girişimciliğin değeri gençler arasında girişimcilik kavramına bakışın ne şekilde

gerçekleşeceğine dair önemli ipuçları vermektedir. Şayet bir ülkenin girişimciliğe karşı toplumsal bakış açısı geleneksel şekillerde meydana geliyorsa, o ülkede daha az sayıda girişimcilik çabasının görüleceği tartışmasız bir gerçektir (İraz, 2005).

Psikolojik Faktörler

Belki de bir kişinin girişimci veya en azından başarılı biri olma olasılığını etkileyen en doğrudan faktörler aslında psikolojiktir. Bu psikolojik durumlar, bazı insanlarda içgüdüsel veya doğuştan gelen özellikler olarak karşımıza çıkabilir. Bir kişinin yetiştirilme biçimi, yaratıcılığı, risk toleransı, dürtü ve liderlik gibi psikolojik faktörlerini etkileyebilirken, bunlar aynı zamanda, dış faktörlere bakılmaksızın, bir kişinin kim olduğu konusunda derinlemesine kökleşmiş kişilik özellikleri olabilir. Ebeveynler, yararlı olabilecek bu özellikleri aşlamaya çalışabilirler, ancak günün sonunda insanlar bağımsız insanlardır ve hangi beceri ve özellikleri gerçekten ustalaşıp kucakladıklarını kontrol etmek imkansızdır (Cansız, 2013).

OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE GİRİŞİMCİLİK VE SOSYAL GİRİŞİMCİLİK

EĞİTİMİ

Sosyal Girişimcilik

Sosyal girişimcilik kavramı, sosyal sorunları çözmek ve aynı zamanda sürdürülebilir sosyal kalkınmayı sağlamak için gerekli bir ticari faaliyet olarak son yıllarda oldukça ilgi görmektedir. Sosyal girişimcilik yardımıyla çeşitli toplumsal sorunlara yenilikçi çözümler üretmeye, toplumsal değişim ve gelişimi kalıcı hale getirmeye çalışılmaktadır.

Toplum yararına uygulanan sosyal girişimcilik sürekli gelişen bir kavramdır. Sosyal girişimcilik evrilirken aynı zamanda konuşulan bir kavramdır. Sosyal girişimcilik hakkındaki bilginin artması, tanımıyla ilgili tartışmaların artmasıyla doğru orantılı olarak gelişmektedir.

Sosyal girişimcilik kavramı popüler hale geldikçe, farklı insanlar için farklı şeyler ifade eden bir bağlam haline geliyor. Bu durum kavramın tanımında kafa karıştırıcı bir durum yaratmaktadır (Dees, 1998: 1). Sosyal girişimcilik farklı sektörlerle (özel sektör, kamu sektörü, üçüncü sektör) ilişkilidir ve her sektör sosyal girişimciliğin farklı özelliklerine odaklanarak sosyal girişimcilik tanımlarını fazlalaştırmaktadır. Bu iki ana sebeplerden ötürü sosyal girişimcilik kavram olarak başlangıcından bu yana farklı açılardan değerlendirilmiş ve birçok açıdan bakılmış, bu da sosyal girişimciliğin birçok tanımının yapılmasına neden olmuştur.

Sosyal girişimcilik üzerine mevcut akademik literatürün gözden geçirilmesi, kavramın ilk yıllarında, sosyal girişimcilik kavramının kesin tanımlarından daha fazla sosyal girişimcilik tanımının olduğunu ortaya koymaktadır. Birçok araştırmacı, bir sosyal girişimcinin sahip olması gereken özellikleri tanımlayarak sosyal girişimcilik hakkındaki fikirlerini dile

getirmiştir. Başka bir deyişle, sosyal girişimciler sosyal girişimciliğin başlangıcı olarak kabul edilmiş ve sosyal girişimciliğin kalitesi onların kişilik özelliklerine göre değerlendirilmiştir.

Sosyal Girişimcinin Tanımı

Sosyal girişimcilik kavramının birçok farklı tanımı bulunmakta ve araştırmacılar tarafından çeşitli şekillerde ifade edilmektedir. Bu kavramın çok farklı tanımlamalara sahip olmasının en önemli sebebi; Araştırmacılar, sosyal girişimcilere özelliklerine, sektörlerine, iş hedeflerine ve iş sonuçlarına göre farklı şekilde değer verildiğini göstermiştir. Sosyal girişimciliğin çeşitli tanımları incelendiğinde, sosyal girişimcinin ortak bir tanımı bulunmamakla birlikte, tanımlar arasında ortak noktalar bulunmaktadır.

Sosyal girişimcilik kavramının ilk tanımlarından birini yapan Theobald (1987), sosyal girişimcileri değişimin ajanları olarak tanımlamış ve sosyal girişimcilerin bireylere, gruplara ve kurumlara yeni fikirler getiren ve risk almaya istekli bireyler olduğunu belirtmiştir. Theobald, sosyal girişimciliği tanımlama alanındaki öncülerden biri olmasına rağmen, sosyal girişimciliğe daha geniş bir açıdan bakmakta ve önümüzdeki senelerde literatürde sosyal girişimcilerin özelliklerinden biri olacak olan risk alma ve yenilikçiliğe odaklanmaktadır.

Waddock ve Post'a (1991) göre sosyal girişimciler, özel sektöre ait olan ve kamu sektörü gündemlerinde önemli bir rol oynayan belirli sosyal sorunları tanıyan kişilerdir. Waddock ve Post (1991), mevcut sorunların karmaşıklığıyla başa çıkmanın, güvenilirliğin ve ortak bir hedefe bağlılığın sosyal girişimcilerin sahip olması gereken temel özellikler olduğunu savunmuştur.

Sosyal girişimciliği toplum odaklı doğaya odaklanan Leadbeater ve Goss'a (1998) göre sosyal girişimciler, sosyal ihtiyaçları karşılamak için yeterince kullanılmayan kaynakları kullanan ve muhtaç topluluklarda veya yenilikçi gönüllü kuruluşlarda faaliyet göstermeye devam eden kişilerdir. Liebeater ve Goss'un sosyal girişimcilik tanımını diğer tanımlardan ayıran şey, sosyal girişimciliğin gönüllü kuruluşlarla ilişkilendirilmesidir.

Dees (1998) sosyal girişimcileri, sürdürülebilir sosyal değer yaratma hedefiyle çalışan ve bu amaca ulaşmak için fırsatları kullanan, son derece sorumlu değişim ajanları olarak tanımlamıştır. Dees'in tanımı, birçok sosyal girişimcilik tanımı gibi, sosyal girişimcilik faaliyetlerinin sosyal odağına ve sosyal değişimin uygulanmasına odaklanmaktadır.

Glancey ve McQuaid'in (2000) sosyal girişimcilik tanımı ise, diğer tanımlarda bulunan yenilikçilik ve yeterince kullanılmayan kaynaklardan yararlanma özelliklerini içermektedir.

Frumkin (2002), sosyal girişimcileri maddi çıkarı olmayan kuruluşlar yaratan, bu kuruluşlar için yeni programlar geliştiren, gelir akışı sağlayan ve böylece girişimcilik fırsatlarını takip eden kişiler olarak tanımlamıştır.

Bornstein ise sosyal girişimcilik tanımında “dönüştürücü güç” kavramına vurgu yapmaktadır. Bornstein'a (2004) göre sosyal girişimciler, amaçları doğrultusunda sürekli çalışan ve var olan problemler için yaratıcı fikirler bulan kişiler, başka bir deyişle dönüştürücü güçlerdir

Vasakaria (2008) sosyal girişimcilik tanımında sosyal girişimcilerin alternatif hedeflerine odaklanmıştır. Ona göre sosyal girişimci, emeğinin toplumda sosyal değişime yol açacağını topluma anlatmayı amaçlayan kişidir. Başka bir deyişle, sosyal girişimci, çabalarıyla başarılı olacağına toplumda güven yaratmayı amaçlayan bir bireydir.

Sosyal girişimcilerin her alanda faaliyet gösterebileceğine inanan Light (2009), sosyal girişimcileri önemli sosyal sorunları ele alan, sürdürülebilir ve daha büyük hedeflere ulaşmayı hedefleyen bireyler, gruplar, organizasyonlar veya organizasyon kombinasyonları olarak tanımlamaktadır. inovasyonunuzla ölçeği değiştirin. Light'ın (2009) en çok vurguladığı şey sosyal sorundur.

Sivathanu ve Bhise (2013) sosyal girişimciliği tanımlarken sosyal gelişme ve değişimin sosyal girişimcilerce sağlanabileceğini savunmuşlardır. Sivathanu ve Bhise'ye (2013) göre sosyal girişimci, sosyal sorunlara uygulanabilir çözümler yaratmak için yeniliği, becerileri ve fırsatları birleştiren kişidir. Sosyal değer yaratmaya çalışan sosyal girişimciler, yeni süreçler, yeni hizmetler, yeni ürünler tanımlayarak veya kanıtlanmış uygulamaları inovasyonla birleştirerek karmaşık sosyal sorunları çözer.

Yapılan tüm tanımların gözden geçirilmesi, her tanımın sosyal girişimci hakkında farklı bir şeyi vurguladığını göstermektedir. Bazı tanımlar sosyal girişimcinin mevcut kaynakları kullanması gerektiğini öne sürerken, diğer tanımlar sosyal girişimcinin mevcut kaynaklarla yetinmemesi gerektiğini öne sürmektedir. Tanımlar arasındaki farklılıkları gösteren bu örneklerin yanı sıra tüm tanımlarda ortak noktaları vurgulamaktadır. Sosyal girişimci tanımının ortak noktasında sosyal girişimcinin farklı, cesaretli, toplumsal sorunları analiz edebilen, sorunları çözmek için çeşitli çözümler geliştirebilen ve toplumda sürdürülebilir kalkınmayı hedefleyen bir birey olması gerektiği vurgulanmaktadır. . . , risk almayı sever.

Sosyal girişimcilik kavramının genel anlamı ve bulunması gereken özellikler, yukarıdaki sosyal girişimci tanımlarına bakıldığında bulunabilir ancak sosyal girişimcilik nedir sorusuna cevap veren tanımların çalışılması önemlidir

Sosyal girişimcilik tanımının kişiden kişiye farklılık gösterdiğine değinen Dees (1998: 1), literatürde sosyal girişimciliği tanımlama girişimlerine farklı bir bakış açısıyla bakmış ve sosyal girişimcilik kelimesi yeni olmasına rağmen sosyal girişimcilik uzun yıllardır varlığını sürdürmektedir. Dees'e (1998: 1) göre, sosyal girişimcilik ve sosyal girişimciler her ne kadar tanımlanmasa veya isimlendirilmese de toplumda her zaman var olmuştur. Sosyal girişimcilik yeni ve gelişen bir kavramdır ve birçok şekilde tanımlanmaktadır. Sonuç olarak sosyal girişimciliğin birçok tanımı ortaya çıkmış, ortak bir tanımda buluşmak güçleşmiştir.

Bazı araştırmacılar sosyal girişimciliğin maddi çıkar beklemeyen kuruluşlar aracılığıyla uygulanabileceğini, bazıları ise kar amacı gütmeyen özel kuruluşların bile sosyal girişimcilik yapabileceğini savunurken, diğerleri sosyal girişimciliğin tüm özel, kamu ve üçüncü taraf biçimlerinde uygulanabileceğini savunmaktadır. Bu görüş farklılıkları araştırmacılar tarafından yapılan sosyal girişimcilik tanımlarına da yansımaktadır.

Sosyal girişimciliğin tüm tanımlarını tek bir isim altında toplamak zor olacağından, sosyal girişimciliğin tanımını net bir şekilde gösterebilmek için bu kavramla ilgili belli başlı tanımları ele almakta fayda var.

Leadbeater (1997), sosyal girişimciliğin, kârdan ziyade sosyal hedeflere ulaşmak için toplumdaki dezavantajlı grupların yararına girişimci davranışların kullanılması olduğunu savundu. Leadbeater'a (1997) göre, karşılanmayan ihtiyaçları bulmak ve bu ihtiyaçları karşılamak için yeterince kullanılmayan kaynaklardan yararlanmak, sosyal girişimciliği uygulamak ve bu faaliyetlerde yenilikçi olmak önemlidir.

Sosyal girişimciliğin temel amacını tanımlayan Fowler'a (2000) göre sosyal girişimcilik, sosyal fayda yaratabilen ve sürdürebilen sosyo-ekonomik yapıların, ilişkilerin, kurum ve kuruluşların oluşturulmasıdır. Bu tanımın önemli bir özelliği, sosyal girişimciliğin sürdürülebilirlik yönlerine yaptığı vurgudur.

Yeni fırsatları görme ve değerlendirmenin sosyal girişimcilik yönüne odaklanan bir diğer tanım olan sosyal girişimcilik, yeni sosyal organizasyonlar oluşturmak ve mevcut sosyal organizasyonlarda inovasyonun sürekliliğini sağlamak için fırsatların araştırılması ve tanınmasıdır (Mort et al., 2003). Bu tanımı yapan araştırmacılar, sosyal girişimciliğin çok yönlü bir yapı olduğuna ve birçok unsurun bir araya gelmesiyle gerçekleştirilebileceğine inanmışlardır.

Mair ve Marty'ye (2006) göre sosyal girişimcilik, sosyal değişimi hızlandırmak veya sosyal ihtiyaçları karşılamak için farklı kaynakları birleştirerek veya birleştirilmiş kaynakları yenilikçi yollarla kullanarak fırsatları değerlendirme sürecidir.

Açık ve özlü bir tanım sağlamaya çalışan Birch ve Whittam (2006), sosyal girişimciliği, bireysel seviyeye odaklanma ve sosyal girişimciliğin girişimcilik hırslarını ve vizyonlarını bütünleştirme yeteneği olarak tanımladı. amaçlarına göre farklı çıkarlar.

Sosyal girişimciliği ticari girişimciliğin karşıtı olarak gören Certo ve Miller'a (2008) göre sosyal girişimcilik, sosyal fayda yaratmak için olanakların tespit edilmesi, değerlendirilmesi ve kullanılmasıdır. Bu araştırmacıların sosyal girişimcilik ve ticari girişimciliği karşıt olarak görmelerinin nedeni, aynı sürecin her iki girişimci yaklaşım için farklı sonuçlara yol açmasıdır; Ticari girişimcilik kar sağlarken, sosyal girişimcilik sosyal faydalar üretir.

Bornstein ve Davis'e (2010) göre sosyal girişimcilik, sosyal sorunlara (yoksulluk, hastalık, cehalet, çevresel tahribat, insan hakları ihlalleri, yolsuzluk vb.) çözümler bulan ve bu sayede birçok insan için hayatı daha konforlu hale getiren kişidir. Bu tanıma göre sosyal girişimcilik, bireyin kendini keşfetmesidir.

Sosyal girişimcilik kavramı ile ilgili bir diğer tanım ise sosyal girişimciliği, sosyal amaç ve hedefleri olan sosyal girişimcilerin önderliğinde sosyal değer yaratmayı amaçlayan bir iş süreci olarak tanımlamaktadır (Lundstrom et al., 2013).

Şimdiye kadar yapılan sosyal girişimcilik tanımları özetlendiğinde, sosyal girişimciliğin farklı boyutlarının farklı alanlarla ilişkili olarak incelendiği ve her incelemenin farklı tanımlarla sonuçlandığı görülmektedir. Sosyal girişimcilik konusunda fikir birliğine varılamamıştır.

Mevcut tanım çok yönlü ve karmaşık olsa da sosyal girişimcilik, çeşitli alanlardan kuruluşların dikkatini çekmekte ve bilgi birikimini her geçen gün artırmaktadır.

Sosyal Girişimcilik Eğitimi

Eğitim; Kişide bulunan temel özelliklerini ilerletmek ve onları yeni becerilerle donatmak için kullanılan yaşam boyu süren bir süreçtir. Bireyin eğitimini ve başarısını etkileyen birçok faktör vardır. Sosyal girişimcilik eğitimi yoluyla bireysel başarıyı etkileyen faktörlere incelendiğinde, sosyal çevre faktörünün ilk sırada geldiği görülmektedir. Bu nedenle bireyin yaşamının ilk yıllarında başarısını ve gelişimini etkileyen sosyal çevre hakkında bilgi sahibi olması, bu çevreye daha hızlı uyum sağlamaları ve kendilerini bu ortamda gerçekleştirmeleri için aşağıdaki önemdedir. Şu anda bireysel gelişimi destekleyecek ve eğitimi daha etkin kılacak eğitim yöntemi sosyal girişimcilik eğitimidir.

Sosyal Girişimcilik Eğitiminin Tanımı

Her birey, yaşamı boyunca edindiği deneyimler yoluyla girişimciliği öğrenerek ve gerekli nitelikleri ilerleterek girişimcilik yeteneklerini geliştirir (Dees et al., 2001: 5-6). Bu

nedenle, sosyal girişimci olmayı hedefleyenlerin sosyal girişimci olmak için önemli bir basamaktır.

Çünkü sosyal girişimcilik eğitimi, bireylerin girişimcilik yeteneklerini keşfetmeleri ve geliştirmeleri için çeşitli aktiviteler sunan bir eğitim yöntemidir. Sosyal girişimcilik eğitimi, bireylere sosyal konularda farkındalık, meydan okuma, sebat, sorumluluk, risk alma, yaratıcılık, fırsat duygusu, başkalarıyla işbirliği yapma, araştırma ve kendini geliştirme gibi nitelikleri kazandırmaktır (Denizalp, 2007: 9). Amacı olan bir eğitim yöntemidir. Bu eğitim yaklaşımının en temel özelliği, öğrencileri toplumsal sorunların farkına varmaya, kendi ilgi alanlarına göre çözümler geliştirmeye teşvik etmek ve girişimcilik becerilerini desteklemektir.

Sosyal girişimcilik eğitimi üzerine yapılan araştırmalar dikkate alındığında, sosyal girişimcilik eğitiminin okul müfredatlarına dahil edilmesi nispeten yeni ve gelişen bir durumdur (Pache ve Chowdhury, 2012). Bu duruma göre, dünya çapında birçok eğitim kurumunda kaliteli sosyal girişimcilik eğitimi vermek için müfredatlar araştırılmaktadır (Brock ve Kim, 2011).

Sosyal girişimcilik eğitimi konusunda kapsamlı bir araştırma yapan Brock ve Kim (2011), araştırmalarında sosyal girişimcilik eğitiminin son yıllarda birçok üniversite, mühendislik fakültesi, işletme fakültesi ve lisede uygulandığını belirtmişlerdir.

Sosyal girişimcilik eğitime duyulan ihtiyaç daha yeni fark edilmeye başlandı, ancak sosyal girişimcilik eğitimi uzun zamandır güçlü sosyal yapılar inşa etmek için gereklidir. İçinde yaşadığımız rekabetçi toplumda, kendinden çok başkalarını düşünen bir gelecek nesil yaratmak için insanlara empati ile düşünme yeteneği kazandıran sosyal girişimcilik eğitimi gereklidir. Güçlü bir sosyal yapıya sahip olmak için insanların birbirlerinin hak ve sorumluluklarını dikkate almaları önemlidir.

Son yıllarda sosyal girişimcilerin elde ettiği başarıların, sosyal girişimcilerin eğitimi konusunda farkındalığın artmasında ve bu alanda eğitim programlarının geliştirilmesinde etkili bir faktör olduğu söylenebilir. Sosyal girişimcilerin toplumdaki girişimcilik faaliyetleri incelendiğinde, bu faaliyetlerin topluma fayda sağladığı ve sosyal dokuyu güçlendirdiği görülmektedir.

Sosyal Girişimcilik Eğitiminin Amacı

Sosyal girişimcilik faaliyetlerinin faydaları, bilgi birikimini her geçen gün artırmakta ve eğitim kurumlarının girişimcileri hazırlamaya yönelik anlayış oluşturmaktadır. Bu doğrultuda sosyal girişimcilik kursları açılmıştır.

Sosyal girişimcilik eğitiminin önemli ismi Greg Dees'e göre sosyal girişimcilik eğitiminin gayesi, sosyal değişimin nasıl yaratılacağı ve yararlı sonuçların nasıl

oluşturulacağıdır (Worsham, 2012). Sosyal girişimciliğin bu amacına ek olarak farklı amaçlar için de verilebilecek farklı görüşler bulunmaktadır.

Pache ve Chowdhury (2012) sosyal girişimcileri teşvik etmek için sosyal girişimcilik eğitiminin verilebileceğini öne süren bir sosyal girişimcilik eğitimi modeli geliştirmiştir. Bu model, sosyal girişimcileri teşvik etmek için sosyal girişimcilik eğitiminin üç ana avantajından bahseder.

- Bu faydalardan ilki, sosyal girişimcilik eğitiminin sosyal girişimcileri her sektördeki iş fırsatlarını görme ve değerlendirme konusunda güçlendirmesidir.

- İkincisi, sosyal girişimcilik eğitimi, bir kişinin kaynakları toplamasını ve bunları daha etkin kullanmasını sağlar.

- Üçüncüsü, sosyal girişimcilerin faaliyetlerinin sosyal girişimciler ağı ile birlikte tutulması, istikrarın artırılması ve sosyal girişimcilerin faaliyetlerinin kalıcı hale getirilmesi.

Pache ve Chowdhury'nin (2012) sosyal girişimcilik eğitim modelini savunması, öğrencilerin yaşamlarında kaliteli sosyal girişimcilik eğitiminden kaynaklanabilecek olumlu ve dramatik değişimdir. öğrencilere okul dışında insanların hayatlarını etkileyecek sosyal faaliyetlerde bulunma fırsatı verilecektir.

Girişimcilere sosyal bir vizyon geliştirmeleri için sosyal girişimcilik eğitimi verilebileceğine ve aynı zamanda sosyal girişimcileri de teşvik edebileceğine inanan Dees'e göre, bir girişimcinin bile sosyal becerilerle donatılması gerekiyor. Ona göre bir girişimcinin paydaşlarıyla çalışabilmesi için onlarla empati kurması ve alçakgönüllü olması; Bu da sosyal girişimcilik eğitimi ile gerçekleşecektir (Worsham, 2012).

Sosyal girişimciliğin nasıl olması gerektiği ve kişiye getirebileceği faydalar konusunda pek çok araştırma yapılmaktadır. Bu çalışmalarda işletme fakültesinin üniversite öğrencileri çalışmaya katılmış ve sonuçlar onlar aracılığıyla değerlendirilmiştir. Diğer bir deyişle, üniversite öğrencileri ve işletme fakülteleri sosyal girişimcilik eğitiminin hedef kitlesi olarak kabul edilmiştir. Ancak, sosyal girişimciliğin sonuçları toplumun tüm kesimleri tarafından beğenildiği gibi, sosyal girişimcilik eğitimi de her bireye hitap etmeli ve herkes tarafından erişilebilir olmalıdır. Bornstein (2004) ilkokul ve anasınıfı çocuklarına sosyal girişimcilik eğitimi verilmesini özlediğini ve bu durumun gerekliliğini dile getirmiştir. Çünkü ona göre girişimcilik sadece pazarlar, verimlilik ve sürdürülebilirlik ile ilgili değildir. Girişimcilik, farklılıklar arasında köprü kurarak tüm insanları bir araya getirmek ve başkalarının acılarına ve imkansızlıklarına tahammül edememekle ilgilidir. Bu açıklamadan Bornstein (2004); Sosyal girişimcilik sadece işletme fakültelerinde okuyanlarla sınırlı değildir ve bu okullarda okutulan ekonomik terminoloji ile ilişkilendirilemez, toplumsal değişim yaratmak isteyen

herkese uygulanabilir. Bu bağlamda bireylere toplumsal değerleri, yaratıcı düşünmeyi, ahlaki kavramları, başkalarını önemsemeyi ve daha birçok sosyal davranışı öğreten sosyal girişimcilik eğitiminin okul öncesi eğitim kurumlarında oldukça önemli olduğu söylenebilir.

Okul Öncesi Sosyal Girişimcilik Eğitimi

Bu kadar kısa sürede kimse bunu başaramadı. Çünkü hayat gelişimsel süreçlerle doludur. Okul ve okul eğitimi, bir bireyin hayatını ve gelişimini etkileyen ana faktörlerdir çünkü okul, öğretmenleri, sınıf arkadaşlarını ve okul arkadaşlarını, dersleri ve kişinin hayata bakış açısını değiştirebilecek eğitim etkinliklerini içerir. Okul öncesi kurumu, kişinin önemli yaş grubunda en önemli değer, ilke, bilgi, beceri ve davranışlarının kazanıldığı yerdir (Torokoff, 2006).

Sosyal girişimcilik eğitimi ile çocukların becerileri geliştirilebilir ve toplumsal sorunlara yaratıcı çözümler getirecek düzeye getirilebilir. Bunun için çocukları daha gelişim aşamasında olan sosyal girişimcilik eğitimi ile tanıştırmak gerekmektedir.

Okul Öncesi Eğitimin Tanımı ve Amaçları

0-6 yaş, insan yaşamında çok önemli süreçlerdir. Bu süreçte çocuklar için gerekli ortamın yaratılması ve gelişim açısından teşvik edilmesiyle her alanda yeterli düzeye ulaşmak ancak planlı kaliteli eğitim almakla mümkündür. Okul öncesi eğitim, bireyi yaşamının ilk yıllarında gelişime açan ve kişiliğinin temellerini atan planlı kaliteli bir eğitimidir.

Okul öncesi eğitimin birçok kapsamlı tanımı vardır. Okul öncesi eğitim, en genel haliyle, çocuğun doğduğu günden 0-6 yaşına kadar olan temel eğitime başladığı dönemi kapsar ve sonraki yaşamda çok önemli bir yere sahiptir. Çocuk; Fiziksel, psikomotor, sosyal-duygusal, zihinsel ve dil gelişiminin büyük ölçüde tamamlandığı ve bireyin buna göre geliştiği “çocukluk” olarak adlandırılan gelişimsel ve eğitsel bir süreç olarak tanımlanabilir (Dalbudak, 2006).

Okul öncesi eğitimin tanımı incelendiğinde okul öncesi eğitimin çocuklara aile içinde verilebileceği varsayılabilir. Ancak, bir çocuğun gelişimi için ilk eğitim ortamı aile olsa da, ailenin çocuğun gelişim ihtiyaçlarını karşılamada eksik kaldığı durumlar vardır. Bu dönemde çocukların akranları ile birlikte kendi çevrelerini oluşturabilecekleri, gelişimlerini en olması gereken şekilde yaşayabilecekleri bir çevre oluşturan okul öncesi eğitim kurumları önem kazanmaktadır (Dalbudak, 2006).

Okul öncesi eğitimin çocuklara aktarmayı amaçladığı amaç ve sorumlulukları vardır. Bu hedefler, en genel anlamda, çok yönlü bir çocuğun yetiştirilmesini tanımlar. Milli Eğitim Bakanlığı, ülkemizde halen gelişmekte olan ve henüz tam anlamıyla yaygınlaşmamış olan okul öncesi eğitimin temel amaçlarını şu şekilde sıralamıştır (MEB, 2004):

- Çocukların; Atatürk, vatanını, ülkesini, bayrağını, ailesini ve insanını seven, yükümlülüklerin bilincinde, kültürel çeşitliliğe saygılı ve hoşgörülü. hazırlamak için çaba gösterin.

- Çocuğun bedenini, zihnini ve duygularını geliştirin ve iyi alışkanlıklar edinmesini sağlayın.

- Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmasını sağlayın

- Çocukların sevgi, saygı, işbirliği, sorumluluk, hoşgörü, işbirliği, birlik ve paylaşım gibi davranışlarını geliştirmek.

- Çocuklara yaratıcı, yaratıcı, eleştirel düşünme, iletişim kurma ve duygularını ifade etme becerisini öğretin.

- Çocukları ilköğretime hazırlamak

Listelenen hedeflere genel bir bakış, hedeflerin ortak yönünün çevreye ve insana duyarlı, çalışkan, iletişime açık, analitik düşünme becerilerine sahip başarılı bir birey yetiştirmek olduğunu göstermektedir. Bu nitelikler göz önünde bulundurularak okul öncesi eğitimin hedeflerinin takip edilmesi ve çocuk gelişimi için doğru kadroların yetiştirilmesi önemlidir.

Okul öncesi eğitimin önemi konusunda pek çok araştırma yapılmıştır. Bu kapsamda yapılan çalışmalardan biri, insan zihninin, kişiliğinin ve arzularının büyümeyi oluşturan okul öncesi yıllardaki kadar hızlı gelişmediğini göstermektedir. Bloom ve meslektaşları tarafından yapılan bir araştırmaya göre, on yedi yaşında ölçülen zekanın %50'si gebe kalmadan dört yaşına kadar, %30'u dört ila sekiz yaşları arasında ve sadece %20'si sekiz yaşına kadar gerçekleşir (Chiftchi, 2011).

Bilimsel araştırmalar, çocukların doğumdan itibaren hızlı öğrendiklerini göstermektedir. Özellikle okul öncesi dönem çocukları çevrelerine karşı çok duyarlıdırlar ve aktif, meraklı ve araştırmacıdırlar. Hayalleri çok güçlüdür ve günlük hayatlarının olaylarını oluşturan sebep ve sonuçlar arasında ilişki kurmaya çalışırlar ve bunu başarmak için devamlı sorular sorarlar (Küçükturan, 2003).

Başarılı anaokullarında eğitim gören çocukların öğrenme sürecinin daha donanımlı olacağı, çocukların anaokullarına ihtiyaç duyduğu söylenebilir. Buna göre okul öncesi eğitim kurumlarının da çocukların başarısını artıracak değişikliklere, reformlara ve yaratıcı eğitim programlarına ihtiyacı vardır. Bu bağlamda toplumu değiştirmek ve geliştirmek için bir mekanizma olarak değerlendirilen sosyal girişimcilik eğitiminin okul öncesi eğitim kurumlarında yer alabileceği söylenebilir.

Okul Öncesinde Sosyal Girişimcilik Eğitimi

Girişimcilik becerilerinin öğretilmesinin zor olduğu yaygın olarak kabul edilen bir gerçektir. Ancak bireysel girişimcilik davranışının teşvikler yoluyla geliştirilebileceğine inanılmaktadır (Avrupa Komisyonu, 2004). Başka bir deyişle, insan doğasında bulunan girişimcilik becerileri öğretilmemeli, teşvik edilmelidir.

Sosyal ve ekonomik alanlarda girişimcilik eğitimlerine katılmak ve gelecekte önemli becerilere sahip kişilerin yetiştirilmesi uygun görülmektedir. Eleştirel düşünme, takım çalışması, yaratıcılık, iletişim ve yenilik, bir kişinin sahip olması gereken temel becerilerden bazılarıdır. Bunu başarmak için okulların yeni eğitim yöntemlerini benimsemesi gerekmektedir (Marques ve Albuquerque, 2012: 59).

Birçok çalışma girişimcilik becerilerinin didaktik öğretim yöntemlerinin bu becerileri kazanmanın uygun bir yöntem olmadığını göstermektedir (Marques ve Albuquerque, 2012: 60). Çocukların toplumda girişimcilik becerilerini kazanmaları için deneysel öğrenme fırsatlarının sağlanmasının önemli olduğu sonucuna varılabilir.

Yapılan araştırmalardan yola çıkarak, çocukların bireysel katılımının sağlandığı çocuk merkezli anaokullarının sosyal girişimciliğin gelişimi için uygun ortamlar olduğu sonucuna varılmıştır. çocuklara eğitim verilebilir. Okul öncesi dönemde sosyal girişimcilik eğitimi bu eğitimin kapsamını ve gücünü artırabilir. Okul öncesi dönemde ya da kendini geliştirmenin başladığı yaşta sosyal girişimcilik eğitimi vermek, onun yenilikçi fikirlerle yetişmesini sağlar. Taze ve sürdürülebilir bir bakış açısına sahip bireyler, operasyonlara istikrar getirir. Sosyal bir fayda haline gelir. Bu nedenle çocukların gelişimini pek çok yönden destekleyebilecek sosyal girişimcilik eğitiminin etkili bir okul öncesi eğitim ortamıyla birleştirilmesi, sosyal açıdan duyarlı ve olgun bireyler yetiştirme olasılığının artırılması açısından elzemdir. Okul öncesi dönem çocukları ile girişimcilik kavramı ortak bir kavram değil ama bu neslin çocuklarına girişimcilik eğitimi vermek doğrudur.

Bu dönemde okul öncesi çocukların eğitimi ve girişimcilik eğitiminin önemi ile ilgili fazlaca çalışma yapılmıştır. Kent (1990) tarafından bu alanda yapılan bir araştırma, anaokulu öğrencilerinin önemli bir yüzdesinin girişimci özelliklere sahipken, sadece birkaç lise öğrencisinin girişimci özelliklere sahip olduğunu bulmuştur. Yani okul öncesi çağda var olan girişimcilik becerileri desteklenmezse daha sonraki yıllarda gerileyecektir. Bu çalışmanın sonuçları, okul öncesi dönemdeki çocuklara verilen girişimcilik eğitiminin önümüzdeki yıllarda bireylerin girişimcilik özelliklerini geliştireceği fikrini desteklemektedir. Bu durumda

okul öncesi çocuklara sosyal girişimcilik eğitiminin okul öncesi ilkelerle örtüşen hedefler de dahil olmak üzere verilmesi çocukların geleceği için önemli bir gelişme sayılabilir.

Okul öncesi eğitimde sosyal girişimcilik eğitimi, eğitimin kalitesinin artırılması ve nitelikli personel yetiştirilmesi için gerekli bir kavramdır. Okul öncesi kurumlarda sosyal girişimcilik eğitimi vererek çocukların sosyal farkındalıklarını artırmak, çevrelerindeki sorunlara duyarlı hale getirmek, doğru şeyleri bulmaları ve yaratıcı çözümler üretmelerine yardımcı olmak mümkündür. Mevcut sorunlar hakkında düşünmeyi ve bunları yaratan çözümlerin uygulanmasını destekler.

Okul öncesi sosyal girişimcilik eğitimi üzerine yapılan araştırmaların gözden geçirilmesi, bu eğitim yaklaşımının sürekli olarak geliştiğini göstermektedir. Okul öncesi dönemde sosyal girişimcilik eğitimi kavramı ortaya çıkmaya başlasa da sosyal girişimcilik eğitimi geliştirmeye yönelik alınan tedbirlerin şu anda yeterli düzeyde olmadığı görülmektedir.

Okul Öncesi Sosyal Girişimcilik Eğitiminin Faydaları

Sosyal girişimcilik eğitiminin bireysel faydalarını, okul öncesi çocukların kişiliklerini, çevrelerini ve faaliyetlerine karşı tutumlarını gözlemleyerek belirlemek mümkündür. Ancak sosyal girişimcilik eğitimi henüz gelişme aşamasındadır ve tüm okullarda etkin bir şekilde uygulanamamaktadır, dolayısıyla bireysel faydalarını net olarak söylemek güçtür.

Sosyal girişimciliğin eğitsel faydaları, okul öncesi çocukların karakterinin gelişimine katkıda bulunabilir. Sosyal girişimcilik eğitimi, bu durumu bireye kattığı becerilerle birlikte değerlendirebilir. Sherman (2011) bu eğitsel faydaları aşağıdaki gibi sıralamaktadır.

- Kişi sorunlardan şikayet etmek yerine problem çözme becerisini gösterebilir.
- Kişiler azimleri ve çalışkanlıkları sonucunda amaçlarına ulaşabilir ve görevlerini başarıyla gerçekleştirebilirler.
- Engeller ve zorluklar karşısında sebat etmeyi öğrenen kişi, yaşadığı olumsuzlukları faydalı geri bildirimler olarak görebilir.
- Bireyler yeni fırsatları görebilir ve alışılmışın dışında düşünerek hareket edebilir.
- Kişiler kendilerini başkalarının yerine koyabilirler. Bu, diğer insanların ihtiyaçlarını anlamının en önemli yoludur.
- Bireyler, başkalarıyla iletişim kurma ve güçlü ilişkiler kurma konusunda başarılı olabilir.

Okul Öncesi Sosyal Girişimcilik Eğitiminde Gönüllü Kuruluşlar

Okul öncesi eğitimin temel amacı yaşamayı öğrenmek olduğundan, çocuklara yönelik sözlü sosyal girişimcilik eğitimi onlar için kalıcı bir eğitim değildir. Bu nedenle okul öncesi sosyal girişimcilik eğitimi için gerekli etkinlikler; çocukların sorunları gözlemlemelerine, çözüm bulmalarına destek olmalarını ve deneme yanılma yoluyla çözümleri test etmelerine olanak tanır. Gönüllü kuruluşların (çevre, sağlık, kültür, sosyal hizmet, spor, eğitim) bir ortam oluşturması ve etkinliklerini düzenlemenin çocukların sosyal girişimcilik vizyonuna sahip olmalarına yardımcı olacağı söylenebilir (Worsham, 2012).

Toplumda bulunan sorunlar konusunda bilgilendirmeyi amaçlayan gönüllü kuruluşlar, bilinçli bir toplumun temellerinin atılmasına ve birçok sorunun önüne geçilmesine yardımcı olma potansiyeline sahiptir. Okul öncesi kurumlarda sosyal girişimcilik eğitiminin amacı, çocukları çevreye ve çevre sorunlarına duyarlı hale getirmek ve erken yaşlardan itibaren çözüm üretmektir. Gönüllü kuruluşların amacının sosyal problemlerden temizlenmiş, bir sosyal yapı oluşturmak olduğu düşünüldüğünde, sosyal girişimcilik eğitimi ile gönüllü kuruluşların aynı amacı taşıdığı söylenebilir. Çünkü sosyal refah vizyonu ile büyüyen çocuklar; sosyal fayda ve sürdürülebilirliğe dayalı bir toplum anlamına gelir (Dees et al., 2001: 5-6).

Ülkemizde çocuklara sosyal girişimcilik eğitimi vermeyi amaçlayan gönüllü kuruluşlar bulunmaktadır. Bu organizasyonların amacı çocukların sosyal girişimcilik becerilerini desteklemek ve genç sosyal girişimcileri kendi alanlarında ve alanlarında uzmanlaştırmaktır. Dünyanın çeşitli ülkelerinde çocuklara sosyal girişimcilik eğitimi veren gönüllü kuruluşlarla ilgili bir araştırma, birçok faaliyet alanında eğitim verdiklerini ve okullarla işbirliği yaptıklarını gösteriyor.

Gönüllü sağlık bilinçlendirme kuruluşları, öğrenciler arasında dengeli beslenme, pazardan sağlıklı ürünler satın alma ve spor yapma konusunda farkındalık yaratmak için okullarla birlikte çalışır. Ayrıca dengesiz beslenme sonucu oluşabilecek hastalıklar (obezite, diyabet vb.) hakkında çocuklara bilgi verilerek sağlıklı olmanın önemi vurgulanmaktadır.

Kültür ve sanat alanında sosyal girişimcilik eğitimi veren gönüllü kuruluşların amacı, estetik anlayışa sahip kişiler yetiştirmek, kültürlerarası etkileşim ve anlayış geliştirmek, çocukların sanat bilgilerini geliştirmektir. Bu organizasyonlar, okullarla ortaklaşa düzenlenen drama etkinlikleri ile çocukların duygusal farkındalık geliştirmelerine, kültürel miraslarını korumalarına ve sanatsal beceriler edinmelerine destek olmaktadır (Denizalp, 2007: 9).

Spor konusunda sosyal girişimcilik eğitimi veren gönüllü kuruluşların amacı, gençleri erken yaşlardan itibaren spor yapmaya yönlendirmek, hareketin ve sporun insan sağlığı için

önemine dikkat çekmek ve bu konuda uzman personel yetiştirmektir. Bu alanda faaliyet gösteren birçok gönüllü kuruluş, spor eğitimi ile donanımlı sporcular hazırladıklarını ifade etmektedir.

Gönüllü kuruluşların çalışmasına bakıldığında, her çocuğa okuma hakkı kazandıracak etkinlikler düzenlemenin en temel hedef olduğu görülmektedir. Ayrıca kursların çocukların becerilerini geliştirmesi, farkındalıklarını artırması, yaratıcılıklarını engellememesi ve her alanda onları harekete geçiren bir etkinlik olması konusunda çalışmalar yapılmaktadır (Dies et al., 2001: 5-6).

Çocukların hak ve özgürlüklerini korumak için sosyal hizmet alanında sosyal girişimcilik eğitimi veren gönüllü kuruluşlar. Çocuklara ek olarak; yaşlılara saygı duymak, engellilerin farkında olmak, doğayı korumak, toplumsal konulara dikkat etmek, haklarını korumak vb. konuda eğitimler veriyorlar.

Okul öncesi dönemde sosyal girişimcilik eğitiminin tüm örneklerinin kapsamlı bir incelemesi, gönüllü kuruluşların bu eğitimin daha etkin bir şekilde verilmesine katkıda bulunduğunu göstermektedir.

SONUÇ

Son zamanlarda fazlaca eğitim kurumunda sosyal girişimcilik dersleri başlamış ve öğrencilerden bu derse olan talep sosyal girişimcilik eğitimi konusunda farkındalığın artmasına katkı sağlamaktadır. Bu bilinçle birlikte sosyal girişimcilik eğitimi eğitimin her kademesinde kullanılan bir eğitim yöntemi haline gelmiştir. Bu alandaki araştırmalar henüz geliştirme aşamasındadır ancak sosyal girişimcilik eğitiminin etkinliği ve olumlu sonuçları şimdiden gözlemlenmeye başlamıştır.

Bu alanda eğitim, toplumsal yapının en küçük parçası olan çocukların geleceğin gelişmiş bir toplumunu oluşturması için oldukça faydalıdır. Sosyal girişimcilik vizyonu ile büyüyen öğrencilerin çevrelerine karşı farkındalıkları fazla bireyler olacakları söylenebilir.

Gönüllü örgütlenme, alanında faaliyet gösteren, birçok alanda yetkin, toplumsal gelişmeyi ve toplumsal sorunların çözümünü destekleyen bir örgüttür.

Bu bağlamda, sosyal girişimcilik faaliyetinde bulunan gönüllü kuruluşlarla kendi faaliyetleri aracılığıyla yapılacak işbirlikleri, okullarda daha etkili sosyal girişimcilik eğitime katkı sağlayabilir.

KAYNAKÇA

- Akpınar, S. (2009). Girişimciliğin Temel Bilgileri. Kocaeli: Umuttepe Yayınları.
- Apak Sudi (2010), Taşçıyan H.Kamer, Aksoy Muzaffer “Girişimcilik Ve Sermaye Tedarik Yöntemleri” Papatya Yayıncılık Eğitim, 1.Basım, İstanbul 2010
- Aytaç, Recep (1999), Elazığ’da Girişimcilik Ve Girişimci Kültür Elazığ Sanayi Ve Ticaret Odasına Kayıtlı İşadamları Üzerine Sosyolojik Bir İnceleme, Yüksek Lisans Tezi, Tez No: 89517, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı, Danışman: Prof. Dr. Halil Narman, 1999, Elazığ,
- Betil, İ.; (2010), Girişimcilik Gündemi, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 5 (1): 2125.
- Birch K. and Whittam, G.; (2006), The Role of the Social Economy, Social Enterprise and Social Entrepreneurship in Sustainable Regional Development, Centre for Public Policy for Regions, *Discussion Paper* No. 12.
- Bornstein, D. and Davis, S.; (2010), *Social Entrepreneurship: What Everyone Needs to Know*, Oxford University Press.
- Bornstein, D.; (2004), How to Change the World: Social Entrepreneurs and the Power of New Ideas, New York: Oxford University Press.
- Brock, D. D. and Kim, M.; (2011), *Social Entrepreneurship Education Resource Handbook*, Ashoka U, The University Division of Ashoka: Innovators for the Public.
- Cansız, M. (2013). Türkiye’nin Yenilikçi Girişimcileri Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Örneği. T.C. Kalkınma Bakanlığı. Ankara.
- Certo, T. S. and MILLER, T.; (2008), Social Entrepreneurship: Key Issues and Concepts, *Business Horizons*, 52 (4): 267 - 271.
- Çiftçi, M.; (2011), Türkiye’de Okul Öncesi Eğitimde Öğrenci Sosyal Fayda Artışı (1997-2005), *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8 (2).
- Dalbudak Z.; (2006), *Anaokulu Öğretmenlerinin Drama Etkinliklerini Kullanmaları Üzerine Bir Araştırma*, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Dees, G., Emerson, J. and Economy, P.; (2001), *Enterprising Nonprofits: A Toolkit for Social Entrepreneurs*, John Wiley & Sons, Inc. New York.
- Dees, G.; (1998), The Meaning of Social Entrepreneurship, Kauffman Center for Entrepreneurial Leadership, *Ewing Marion Kauffman Foundation Working Paper*.

- Demir, Ö.; (2014), “Sivil Toplum Kuruluşları”, “Sosyal Girişimcilik”, “Kurumsal Sosyal Sorumluluk” ve “Sosyal İşletme”, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Yıl: 2, Sayı: 6, ss. 347-356.
- Denizalp, H.; (2007), *Toplumsal Dönüşüm İçin Sosyal Girişimcilik Rehberi*, Ankara: Odak Ofset Matbaacılık.
- Doğan, N. (2013). Türkiye’de Girişimcilik Eğilimi: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- European Commission; (2004), *Action Plan: The European Agenda for on Entrepreneurship*, ftp://ftp.cordis.europa.eu/pub/incubators/docs/action_plan_on_entrepreneurship.pdf, Erişim: 03.07.2022
- Fowler, A.; (2000), NGOs as a Moment in History: Beyond Aid Social Entrepreneurship or Civic Innovation, *Third World Quarterly*, 21(4): 637 - 654.
- Frumkin, P.; (2002), *On Being Nonprofit: Conceptual and Policy Primer*, Cambridge: Harvard University Press.
- Glancey, K. and McQuaid, R.; (2000), *Entrepreneurial Economics*, NY: St. Martin’s Press, Inc.
- İraz, R. (2005). Yaratıcılık Ve Yenilik Bağlamında Girişimcilik Ve Kobi’ler. Konya: Çizgi Kitabevi
- Kent, C. A.; (1990), *Entrepreneurship Education: Current Developments, Future Directions*, United States of America: Greenwood Publishing Group.
- Küçükturan, G.; (2003), *Okul Öncesi Fen Öğretiminde Bir Teknik: Analoji*, Milli Eğitim Yayınları, 157 : 9-15.
- Leadbeater C. and GOSS, S.; (1998), *Civic Entrepreneurship*, Demos, Public Management Foundation.
- Leadbeater, C.; (1997), *The Rise of the Social Entrepreneur*, London: Demos.
- Light, P. C.; (2009), *The Search for Social Entrepreneurship*, Washington, DC: Brookings Institution Press.
- Lundstrom, A., Zhou, C., Von Friedrichs, Y., and Sundin, E.; (2013), Social Entrepreneurship: Leveraging Economic, Political, and Cultural Dimensions, Vol: 29, *Springer Science and Business Media*.
- Mair, J. and Martı, I.; (2006), Social Entrepreneurship Research: A Source of Explanation, Prediction and Delight, *Journal of World Business*, 41: 36 - 44.
- Marques, L.A and Albuquerque, C.; (2012),. Entrepreneurship Education and the Development of Young People Life Competencies and Skills, *ACRN Journal of Entrepreneurship Perspectives*, 1 (2), pp. 55-68.

- MEB (Milli Eğitim Bakanlığı); (2004), *Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği*, Resmi Gazete: 8.6.2004/25486.
- Mort, G. S., Weerawadena, J. and Carnegie K.; (2003), Social Entrepreneurship: Towards Conceptualization, *International Journal of Nonprofit and Voluntary Sector Marketing*, 8 (1): 76 - 88.
- Müftüoğlu, M. T. Ve Durukan, T. (2004). Girişimcilik Ve Kobi'ler. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Pachie, A. C. and Chowdhury, I.; (2012), Social Entrepreneurs as Institutionally Embedded Entrepreneurs: Toward a New Model of Social Entrepreneurship Education, *Academy of Management Learning and Education*, 11 (3): 494 - 510.
- Sherman, S.; (2011), Teaching the Key Skills of Successful Social Entrepreneurs, http://www.ssireview.org/blog/entry/teaching_the_key_skills_of_successful_social_entrepreneurs, Erişim: 03.07.2022.
- Sivathanu, B. and Bhise, P. ; (2013), Challenges for Social Entrepreneurship, *International Journal of Application or Innovation in Engineering and Management*.
- Theobald R.; (1987), *Rapids of Change: Social Entrepreneurship in Turbulent Times*, Indianapolis, IN: Knowledge Systems, Inc.
- Torokoff, M.; (2006), Opportunities for Schools to Develop Entrepreneurship Education: The Example of Estonia, Tallinn University of Technology, *School of Economics and Business Administration Working Papers*.
- Vasakaria, V.; (2008), A Study on Social Entrepreneurship and the Characteristics of Social Entrepreneurs, *The ICFAI Journal of Management Research*, 7 (4): 32-40.
- Waddock, S. A. and Post, J. E.; (1991), *Social Entrepreneurs and Catalytic Change*, *Public Administration Review*, 51 (5): 393-401.
- Worsham E. L.; (2012), Reflections and Insights on Teaching Social Entrepreneurship: An Interview with Greg Dees, *Academy of Management Learning & Education*, 11 (3): 442-452.
- <http://www.tema.org.tr> (03.07.2022)
- <http://www.tema.org.tr> (03.07.2022)